

TAIVAS KANAVALLA – TAIVAS TV7 JA
SUOMALAINEN SÄHKÖINEN KIRKKO

Heikki Kiseleff
Käytännöllisen teologian pro gradu -tutkielma
Huhtikuu 2018

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion

Teologinen Tiedekunta

Laitos – Institution

Käytännöllisen teologian osasto

Tekijä – Författare

Heikki Kiseleff

Työn nimi – Arbetets titel

Taivas kanavalla – Taivas TV7 ja suomalainen sähköinen kirkko

Oppiaine – Läroämne

Käytännöllinen teologia

Työn laji – Arbetets art

Pro Gradu -tutkielma

Aika – Datum

20.4.2018

Sivumäärä – Sidoantal

99

Tiivistelmä – Referat

Tämä tutkimus selvittää, mikä ja millainen on suomalainen sähköinen kirkko. Tutkimus kartoittaa yhteiskristillisellä Taivas TV7 -kanavalla esitettyjä ohjelmia ja niissä toistuvasti esiintyviä elementtejä. Näin muodostuu kuva tekijöistä, joista kanavan ohjelmisto rakentuu. Samalla selviää, kuinka erilaiset viestintänäkemykset tulevat ohjelmistossa esille.

Tutkimusta varten analysoin yhden viikon arkipäivien aikana maaliskuussa 2017 TV7:llä lähetetyt 79 ohjelmaa. Olen pyrkinyt tunnistamaan ohjelmista esiin nousevat ja niissä toistuvat sisällölliset elementit. Elementit ovat TV7:n ohjelmantekijöiden puheessa toistuvasti esiintyviä teemoja tai aihealueita. Yhdysvaltalaisessa uskonnollista televisiota, sähköistä kirkkoa käsittelevässä tutkimuksessa on kiinnitetty huomiota televisiosaarnaajien ohjelmissa tapahtuvaan rahankeruuseen ja ihmeiden korostamiseen. Nämä kaksi teemaa on otettu mukaan omina elementteinään myös tähän tutkimukseen. Analyysi on tehty sisällön erittelynä yhdeksää muuttujaa käyttäen.

Yleisin toistuvasti esiintyvä elementti TV7:n ohjelmissa on Raamatun lukeminen. Sen lisäksi ohjelmissa on paljon uskoville suunnattua opetusta, henkilökohtaisia todistuspuheenvuoroja ja rukoilua. Rahallista tukea ohjelmien tekemiseen ja televisiokanavan toimintaan pyydettiin lähes yhtä usein kuin lähetyksissä rukoiltiin. Myös ihmeet ja Israel löytävät paikkansa ohjelmistossa. Ohjelmissa kerrottiin sairauksien paranemisesta ja tapahtumista, joita kertojat pitivät yliluonnollisina Jumalan voiman kohtaamisina. Israel on mukana kanavan lähetyksessä päivittäin. Kanava lähettää Jerusalemista uutis- ja ajankohtaislähetyksiä, joissa puhutaan Israelin tapahtumista ja maan poliittisesta tilanteesta. Israel näyttäytyy lähetyksissä erityisenä Jumalan asettamana eskatologisena merkinä. Ohjelmatyypistä toiseen esiintyvistä elementeistä rakentuu suomalaisen sähköisen kirkon ohjelmaformaatti.

Kanavan ohjelmissa näkyy sekä transmissionaalinen että rituaalinen viestintäkäsitys. Lähes joka viidennessä TV7:n ohjelmassa on transmissionaalisen viestintäkäsityksen mukaista, katsojan uskonratkaisuun tähtäävää puhetta. Ohjelmaformaattinsa sisällä TV7:stä muodostuu rituaalitila, joka mahdollistaa kommunikaation ohjelmien esiintyjien, katsojien ja Jumalan välillä. Pyrkinessään siirtämään, vahvistamaan ja luomaan yhteisössä tärkeitä uskomuksia ja arvoja, rituaali tarvitsee symboleja, jotka syntyvät lähetyksissä esiintyvien elementtien kautta.

TV7:n on henkilökohtainen. Ohjelmien esiintyjät kertovat menneisyydestään, vaikeuksista, siunauksista ja Jumalan tekemistä ihmeistä. Lähetyksissä puhe kohdistuu katsojille, heidän lähettämiensä aiheiden puolesta rukoillaan ja joissain ohjelmissa katsojille suunnataan henkilökohtaisia profetioita.

Saadakseni käsityksen suomalaisesta sähköisestä kirkosta, kysyin ohjelmien tekijöiltä, millaista kristillisyyttä he edustavat. Ohjelmien analyysi ja kyselyn vastaukset muodostavat suomalaisesta sähköisestä kirkosta kuvan, jossa vahvasti korostuu karismaattinen kristillisuus ja sen erilaiset painotukset.

Avainsanat – Nyckelord

Televisio, televisiokanavat, televisio-ohjelmat, karismaattisuus, rituaalit

Säilytyspaikka – Förvaringställe

Helsingin yliopiston kirjasto, Keskustakampuksen kirjasto, Teologia

Muita tietoja

1. Kristinusko ja sähköinen media yhdistyvät sähköisessä kirkossa	1
1.1 Sähköinen kirkkoko liian karismaattista helluntailaiselle?	1
1.2 Uskonnollisen viestinnän luonne	3
1.3 Kaksi näkemystä uskonnolliseen viestintään.....	6
1.4 Formaatti vie kohti rituaalia.....	10
1.5 Sähköisen kirkon amerikkalaiset evankelikaaliset juuret ja ihmeellinen usko	13
1.6 Uskonnollista televisiota on tutkittu viime vuosina vain vähän	21
1.7 Suomalaisen sähköisen kirkon tutkimus, kysymykset, metodi ja haasteet .	22
2. Suora ja tallennettua, koti- ja ulkomaista	28
2.1 Hengellisten ohjelmien luokittelun haasteet.....	28
2.2 Esiintyjänsä näköistä ohjelmaa – luterilaisen kirkon ”uskonnollinen ohjelma” ja karismaatikot eivät meinaa sopia samalle kanavalle.....	34
3. Ohjelmien elementit.....	43
3.1 Raamattu ja hengellinen opetus ohjelmien yleisimmät elementit.....	43
3.2 Henkilökohtainen todistus	47
3.3 Rukous ja ihmeet.....	50
3.4 Raha.....	56
3.5 Evankeliointi ja transmissionaalisuus	59
3.6 Israel.....	62
3.7 Musiikki.....	65
4. Mediarituaalit rakentavat sähköistä kirkkoa.....	67
4.1 Rituaalisuus ohjelmien rakenteessa.....	67
4.2 Ohjelmien esiintyjät ovat mediarituaalin toimijoita.....	72
4.3 Studio, kuvausympäristö ja visuaalinen ilme valmistavat tilaa rituaaliselle viestinnälle.....	76
4.4 Symbolinen viestintä ja rituaalin symbolit	81
5. Taivas TV7 suomalaisena sähköisenä kirkkona	84
6. Lähde- ja kirjallisuusluettelo	92
6.1 Lähteet ja apuneuvot	92
6.2 Kirjallisuus.....	92
Liite 1. Ohjelmakartta	97
Liite 2. Taulukko TV7:n ohjelmien elementeistä	98

1. Kristinusko ja sähköinen media yhdistyvät sähköisessä kirkossa

Kristillinen TV7-kanava on yksi opillisen sekavuuden lähde. Vaikka kanava itsessään on Jumalan siunaus, sen johdon kyvyttömyys teologiseen arvioitiin ja vastuullisen ohjelmatarjonnan valintaan kiusaa monia kasvaneita kristittyjä.¹

1.1 Sähköinen kirkkoko liian karismaattista helluntailaiselle?

Leevi Launosen pääkirjoitus hengellisessä viikkolehdessä *Ristin Voitossa* antaa erään näkökulman Taivas TV7:n ohjelmistoon ja suomalaiseen uskonnolliseen televisioon. TV7:n Internet-sivujen mukaan ”ohjelmien tekijät edustavat laajasti suomalaista ja kansainvälistä kristillistä ajattelua”². Helluntaiherätyksen julkaiseman *Ristin Voiton* päätoimittajaa häiritsee ohjelmien erilaiset teologiset korostukset ja ilmeisesti Launonen kaipaakin nykyistä yhtenäisempää opillista ja ehkä myös viestinnällistä linjaa. Hän peräänkuuluttaa kanavalta tiukempaa teologista rajausta ja määrittelyä lähetettävien ohjelmien valinnassa.³

Taivas TV7 on Suomen ainoa vain hengellistä ohjelmistoa lähettävä televisiokanava. Kanava luonnehtii ohjelmistoaan yhteiskristilliseksi ja kertoo verkkosivuillaan ohjelmistosta 60% olevan kotimaista tuotantoa.⁴ Uskonnollisen television, sähköisen kirkon⁵ juuret ovat syvällä yhdysvaltalaisessa herätyskristillisyydessä. Jo sähköisen kirkon alkuajoista lähtien ohjelmia on tehnyt suuri joukko erilaisia kristillisiä ryhmittymiä, järjestöjä, seurakuntia ja organisaatiota.⁶ Sama piirre hallitsee TV7:n mukaan myös suomalaista uskonnollista televisiota.⁷

Sähköisen kirkon synty 1960-luvuilla liitetään amerikkalaiseen evankelikaalisuuteen. Evankelikaalinen kristillisuus tuntuu pakenevan määrittelyä.⁸ Kirjallisuudessa puhutaankin usein laaja-alaisesti helluntailais-karismaattisesta kristillisyydestä. Kielillä puhumista uudestisyntymisen ja Pyhän Hengen kasteen vakuutena korostanut klassinen helluntailaisuus syntyi 1900-

¹ Launonen 2013, 3.

² Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/](http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/).

³ Launonen 2013, 3.

⁴ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/info/pahkinankuoressa/](http://www.tv7.fi/info/pahkinankuoressa/).

⁵ Sähköinen kirkko, engl. electric church tai electronic church, on tutkimuksessa yleisesti käytetty termi kuvaamaan kristillisiä televisiokanavia, uskonnollista televisiota ja niiden ympärille rakentunutta instituutiota. Kts. esim. Schultze 1990; Abelman 1990; Frankl 1987; Hadden & Shupe 1990; Hadden 1993; Hoover 1988; Hoover 1990; Horsefield 1984; Podesta & Kurtzke 1990; Shultze 1990; Sumiala-Seppänen 2001; Lehikoinen 2003.

⁶ Schultze 1990, 41.

⁷ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/](http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/).

⁸ Kts. mm. Heino 1997, 54.

luvun alussa Yhdysvalloissa ja levisi sieltä ympäri maailmaa. Suomen helluntaiherätys lasketaan kuuluvan tähän helluntailaisuuden suuntaukseen.⁹

Helluntailais-karismaattinen liike jakaantuu klassisen helluntailaisuuden lisäksi karismaattisiin ja uuskarismaattisiin suuntauksiin. Quentin J. Schultze liittää yhdysvaltalaisessa sähköisessä kirkossa vahvasti vaikuttavan evankelikaalisuuden keskiössä oleviin uusevankelikaaleihin uushelluntailaiset, jotka uskovat Pyhän Hengen toiminnan ilmentymiin, kuten kielillä puhumiseen, mutta eivät pidä niitä kuitenkaan pelastuksen ehtoina.¹⁰ Harri Heinon mukaan uushelluntailaisuus on toinen nimitys eri kristillisten kirkkojen sisällä vaikuttavalle karismaattiselle liikkeelle. Näitä helluntailaista kristillisyyttä muistuttavia liikeitä on syntynyt eri kirkkokuntien yhteyteen 1960-luvulta lähtien. Suomessa on tässä yhteydessä puhuttu etenkin viidesläisyydestä ja pietismistä.¹¹

Koska suomalaisen evankelikaalisuuden eksplisiittinen määrittely on osoittautunut hankalaksi, onkin perusteltua käyttää tästä kristillisyyden suuntauksesta Suomessa yleisempiä karismaattisuuden ja uuskarismaattisuuden käsitteitä.¹² Uuskarismaatikoiksi lasketaan helluntailais-karismaattista spiritualiteettia korostavat kristityt, jotka eivät tunne vakiintuneita instituutioita omakseen, eivätkä kuulu olemassa oleviin kirkko- ja tunnustuskuntiin. He ovat perustaneet näiden ulkopuolelle omia seurakuntiaan ja liikeitään.¹³

Karismaattisilla ja uuskarismaattisilla kristityillä on yhteistä Raamatun asema Jumalan sanana ja opin ja uskonelämän ylimpänä auktoriteettina. Kummatkin ryhmät korostavat myös Pyhän Hengen toimintaa. Uuskarismaattisuudessa painotetaan erityisesti Pyhän Hengen vaikutuksessa elämisen tärkeyttä. Tämä teema on usein opetuksen keskiössä. Maallisessa ja hengellisessä maailmassa yhtäaikainen vaeltaminen koetaan mahdottomaksi ja liikkeen piirissä korostetaan uskon elämistä todeksi myös arjen keskellä. Jumalan valtakunta on maallisia asioita tärkeämpi ja tämän takia uuskarismaattisessa liikkeessä evankeliointi ja lähetystyö nähdään uskovien velvollisuutena. Evankelioinnin seurauksena uusiin uuskarismaattisiin seurakuntiin on saattanut liittyä uskoon tulleita, elämässään tragedioita kokeneita ihmisiä, jotka ovat kokeneet voimakkaan Jumalan kosketuksen. Uuskarismaatikkojen tilaisuuksissa saarna, ylistyslaulut ja todistuspuheenvuorot

⁹ Kärkkäinen 2005, 302; Anderson 2004, 193–192.

¹⁰ Kärkkäinen 2005, 302; Schultze 1996, 63.

¹¹ Heino 1997, 54, 61; Kärkkäinen 2005, 302.

¹² Kts. Tunnustuskuntiin sitoutumaton evankelikaalisuus. Uskonnot.fi; Heino 1997, 54.

ovat keskeisessä osassa Jumalan aidon kohtaamisen tavoittelussa. Tyypillisiä näille yhteisöille on tunteelliset ja jopa ekstaattiset jumalanpalvelukset ja ylistystyylyt.¹⁴

Ristin Voitossa julkaistun kirjoituksen perustella syntyy kuva uuskarismaattisen kristillisyyden ja television muodostamasta liitosta, suomalaisesta sähköisestä kirkosta, johon toisen helluntailais-karismaattisen kristillisyyden haaran, klassisen helluntailaisuuden voi olla vaikea samastua.

Mikä ja millainen on tämä suomalainen sähköinen kirkko?

1.2 Uskonnollisen viestinnän luonne

TV7:ää ja kristillistä oppia käsittelevässä pääkirjoituksessaan Launonen sanoo, että oppi ”ilman elävää kokemusta jää tyhjäksi, ja kokemus ilman oppia on sokea”¹⁵. Televisio on väline, joka pyrkii tarjoamaan sekä tietoa että viihdettä, oppia että kokemusta. Uskonnollista mediaa tutkinut Taisto Lehikoinen sanoo, ettei uskonnollinen televisio tee tästä poikkeusta. Uskonnollinen viestintä on hyvin samankaltaista poliittisen viestinnän, markkinointiviestinnän ja jopa mainostamisen kanssa. Siinä korostuu suostuttelu, oman asian esilletuominen ja sen voidaan väittää olevan luonteeltaan jopa propagandistista.¹⁶

Lehikoisen määritelmän mukaan uskonnollista viestintää tekee jokin instituutio tuodakseen esille ja edistääkseen kannattajiensa tärkeinä pitämiä uskomuksia, opetuksia, arvoja tai päämääriä. Viestijänä voi toimia esimerkiksi kirkko, kirkkokunta, mediaorganisaatio, herätysliike, uskonnollinen yhteisö, medialähetysjärjestö, hiippakunta, seurakunta, kustannusyhtiö tai yksityinen henkilö. Uskonnollisessa viestinnässä selvästi tunnistettava lähettäjä korostuu viestin rinnalla. Tässä suhteessa niin uskonnollinen viestintä kuin markkinointi tai poliittinenkin propagandakin poikkeaa journalistisesta tiedonvälityksestä, jossa pääpaino on itse viestissä.¹⁷

Matteuksen evankeliumissa Jeesus kehotti seuraajiaan viemään julistamaansa sanomaa eteenpäin.¹⁸ Kristinuskon onkin aina pitänyt sisällään ajatuksen tämän sanoman levittämisestä mahdollisimman monille kuulijoille eri puolilla maailmaa. Media sanoman ja vastaanottajan välissä on ollut aina tärkeässä roolissa tässä tehtävässä jo alkukirkon päivistä asti, ennen *Raamatun*

¹³ Kärkkäinen 2005, 302.

¹⁴ Schultze 1996, 63; Tunnustuskuntiin sitoutumaton uuskarismaattisuus. Uskonnot.fi.

¹⁵ Launonen 2013, 3.

¹⁶ Lehikoinen 2003, 15.

¹⁷ Lehikoinen 2003, 15, 33.

kaanonin kokoamista, ovathan monet *Uuden testamentin* kirjat alun perin kirjoittajiansa kristityille lähettämiä kirjeitä.

Lehikoinen sanoo kristillisyyden ja nykyaikaisen sähköisen median sopivan hyvin yhteen. Uskonnollisilla tahoilla on usein viestinnällisiä tavoitteita ja ne kokevat viestinsä niin tärkeäksi, että se pitää välittää eteenpäin. Uskonnollista mediaa tutkittaessa ohjelmien ja mediatuotteiden rinnalla myös median toimijat, ohjelmia tuottavat ja lähetysverkkoja hallinnoivat uskonnolliset instituutiot nousevat väistämättä tutkimuksen keskiöön.¹⁹

Tyypillistä uskonnollista viestijää on vaikeaa määritellä yksiselitteisesti. Toimijat ovat eri kokoisia, niiden organisaatorakenne poikkeaa toisistaan ja ne toimivat eri tavoin. Jo tästä on pääteltävissä, kuinka monimuotoista uskonnollinen viestintä ja uskonnollinen media voi olla.²⁰ Esimerkiksi pienet uskonnolliset yhteisöt voivat hyötyä harkitusta median käytöstä. Pienen kirkkokunnan tai hengellisen yhteisön julkisuuskuva voi olla huono. Lehikoinen sanoo sen johtuvan usein suuren yleisön tiedon puutteesta, sillä pienet yhteisöt eivät pysty rajallisilla resursseillaan helposti rakentamaan kunnollisia suhteita muuhun yhteiskuntaan. Oikeanlainen median käyttö ja näkyvyyden hankkiminen on kustannustehokas keino tehdä seurakuntaa tunnetummaksi ja merkittävämmäksi suuren yleisön silmissä. Herätysliikkeet puolestaan pyrkivät usein saamaan medianäkyvyyttä kampanjojensa tueksi. Monella vahvassa asemassa olevalla, kirkkojen sisällä toimivilla herätysliikkeillä on omat mediaorganisaationsa, jotka tekevät työtä saadakseen liikkeiden sanomaa medioihin. Eksplisiittisesti määriteltynä uskonnollista ohjelmaa tuottaa aina uskonnollinen instituutio tai useita instituutioita yhdessä. Näillä on aina omat tavoitteensa ja päämääränsä, joiden takia ne ovat lähteneet mukaan joukkoviestintään ja tuottamaan ohjelmiaan sähköiseen mediaan.²¹

Uskonnollisessa mediassa esiintyjän, viestinvälittäjän rooli on tärkeä. Hän toimii välimiehenä edustamansa uskonnollisen instituution, mediassa työskentelevien ammattilaisten, uskonnollisen ja maallisen mediakulttuurin sekä yleisön välillä. Uskottavuus ja luotettavuus niin yleisön kuin oman taustaliikkeensäkin päättäjien silmissä on esiintyjälle välttämätöntä. Hänen on tasapainoiltava ohjelman kustantajien tarkoitusperien, perinteen ja yleisön

¹⁸ Kts. Matt 28:19–20.

¹⁹ Lehikoinen 2003, 16 – 22.

²⁰ Vrt. Lehikoinen 2003, 33.

²¹ Lehikoinen 2003, 33–34; 131–132.

odotusten ristiaallokossa. ”Julistaessaan uskonnollisen instituution sanomaa, viestijän tulee olla herkkä yhteiskunnan antamille rajoituksille, teknologian asettamille rajoille ja yleisön luonteelle ja tarpeille.”²²

Lehikoinen nostaa esiin kolme tärkeää näkökantaa uskonnolliseen viestintään. Ensinnäkin uskonnolliset traditiot pyrkivät hyvin usein muodostamaan yhteisöjä. Tämä väistämättä johtaa uskonnollisten yhteisöjen institutionalisoitumiseen ja siihen, että yhteisön ydin byrokratisoituu. Toiseksi vain uskonnolliset instituutiot voivat tuottaa uskonnollisia symboleja ja taata näiden symbolien jatkuvuuden ja merkityksen siirtymisen silloinkin, kun uskonto itse muuttuu kulttuurisempaan muotoon. Kolmanneksi niin tutkijan kuin median käyttäjänkin on hyvä tiedostaa, missä tarkoituksessa ohjelmaa tuottava taho tuo uskonnollista sisältöään mediaan.²³

Uskonnollinen media toimii eräänlaisena vastapainona valtauoman medialle. Vähemmistössä olevat uskonnolliset ryhmittymät voivat saada äänensä kuuluviin nimenomaan uskonnollisen media kautta. Media tarjoaa kristillisille yhteisöille tilaisuuden eräänlaiseen autonomiaan ja mahdollisuuden tukea sekä yhteisön että sen jäsenten identiteettiä. Uskonnollinen televisio-ohjelma voi tuoda esiin esimerkiksi yhteiskunnassa ja valtamediassa esillä olevista moraalisisista arvoista poikkeavia näkökantoja.²⁴

Uskonnollinen kulttuuri ja etenkin sähköisten joukkotiedotusvälineiden mediakulttuuri törmäävät kuitenkin helposti toisiinsa. Valtavirtamedian arvot ja toimintatavat poikkeavat uskonnollisessa alakulttuurissa tärkeinä pidetyistä. Tämä asettaa kristillisen median sisällön tuottajille haasteita. Kaikkea sitä, mitä yleisö on tottunut televisiosta näkemään, ei kristilliseltä pohjalta toimiva ohjelmantekijä halua ottaa mukaan lähetykseensä. Lehikoinen huomauttaa, että uskonnollisen median pitää olla luova ja rakentaa oma yleisönsä omalla tavallaan.²⁵

Media pyrkiikin tuottamaan yhteisöjä. Johanna Sumiala-Seppäsen mukaan media on pyhä tila, jossa se myyttien avulla ”pyrkii integroimaan ’selittämätöntä’ eli pyhää osaksi ’arkijärjellistä’ ei maalista kulttuurista konsensusta”. Se yrittää tuottaa samankaltaisia identiteettejä ja ratkaista konflikteja, joita syntyy ihmisten henkilökohtaisten ja sosiaalisten identiteettien välille.²⁶

²² Lehikoinen 2003, 243.

²³ Lehikoinen 2003, 22.

²⁴ Lehikoinen 2003, 37.

²⁵ Lehikoinen 2003, 16.

²⁶ Sumiala-Seppänen 2001, 33.

Medioidun uskonnon tutkimuksessa on monesti korostettu uskonnon toiminnallisuutta eli sen funktionaalista luonnetta. Uskonnessa usko ja ajattelu välittyy lähes aina puheissa ja lauluissa kielen kautta. Uskonto onkin tässä mielessä nimenomaan kommunikatiivista toimintaa. Se luo pyhää ja kosmologista järjestystä niin kirkossa kuin mediassakin.²⁷

1900-luvun lopussa ja 2000-luvun alussa television asema mediakulttuurin ytimenä vahvistui. Ylikansallinen mediateollisuus pyrkii globaalisti luomaan suuria yleisöjä ja tekemään isoja voittoja. Tunteisiin vetoavat visuaaliset ärsykkeet, symbolit, myytit, rituaalit ja kertomukset tulivat yhä selvemmin esiin median keinoina koukuttaa seuraajiaan. Yleisöä kosiskellessaan media käsittelee myös ajankohtaisia teemoja ja ongelmia. Sumiala-Seppäsen sanoin, se muovaa ”todellisuuden kieltä” ja representoi yhteiskunnan moraalista järjestystä.²⁸

Kuvien, myyttien ja mediatapahtumien avulla mediakulttuuri samastaa ihmiset vallitseviin poliittisiin, uskonnollisiin ja yhteiskunnallisiin totuuksiin ja ideologioihin. Media onkin erilaisten ryhmien, aatteiden ja poliittisten ideologioiden taistelutanner. Jokainen niistä haluaa saada paikkansa kulttuurin ytimessä.²⁹

1.3 Kaksi näkemystä uskonnolliseen viestintään

Uskontoa, kommunikaatiota ja viestintää ei voi erottaa toisistaan. Viestinnän olemus oli alun perin uskonnollista. Uskontoihin on aina kuulunut opetusten ja ihmisten pyhinä pitämien merkitysten viestintä ja kommunikointi joko sanallisesti, kirjallisesti tai liikkeen, musiikin ja symbolisten esineiden avulla. Kulttuurillista maailmaa on rakennettu jakamalla käsitystä uskonnollisen todellisuuden luonteesta.³⁰

Mediatutkija James Carey puhuu kahdesta viestintänäkemyksestä: rituaalisesta ja transmissionalisesta. Rituaalisessa näkemyksessä kommunikaatio ja viestintä palvelevat samaa päämäärää, tavoitetta vahvistaa yhteisöä ja varmistaa, että se säilyy. Kirkkojen ja seurakuntien keskellä jumalanpalvelukset, liturgia, sakramentit ja seremoniat lisäävät jäsenten yhteenkuuluvuutta ja sitoutumista yhteisöön ja sen arvoihin. Yhteisön sisällä viestintä toimii samalla tavalla. Viestintä on yhteisössä vaikuttava symbolinen prosessi, joka luo, siirtää ja välittää yhteisön todellisuutta jatkuvasti yhteisön jäsenten keskuudessa.

²⁷ Sumiala-Seppänen 2001, 34.

²⁸ Sumiala-Seppänen 2001, 64.

²⁹ Sumiala-Seppänen 2001, 65.

Rituaalisen kommunikaatioajattelun mukaisesti seurakunnan jäsenille suunnatun uskonnollisen viestinnän tarkoitus on vahvistaa yhteisöä. Seurakunnalle halutaan taata tulevaisuus. Sen kulttuuria, opillisia korostuksia ja toimintatapoja luodaan, sovelletaan ja siirretään viestinnän ja kommunikaation kautta. Pyhät, uskonnolliset seremoniat, jumalanpalvelukset, kaste ja ehtoollinen ovat keskeisiä rituaalisen uskonnollisen viestinnän elementtejä.³¹

Rituaalit ovat aina muotoon sidottua ja toistoa sisältävää toimintaa. Toistossa on kysymys kommunikaatiosta, jonka avulla rituaaliin osallistuja kiinnittyy ympäröivään sosiaaliseen maailmaan ja yhteiskuntaan. Tätä rituaalista kommunikaatiota ohjaavat säännöt ja käsikirjoitus, jotka eivät ole rituaalin esittäjän itsensä luomia tai koodaamia. Toisto ja säännönmukaisuus tekevät rituaalista symbolista toimintaa, jonka vaikutus ulottuu näkyvää ilmiänsuaan pidemmälle. Se miten tapahtumassa kommunikoidaan, tekee siitä rituaalin.³²

Mediarituaalin näkökannasta mediassa tapahtuvaa viestintää ei tarkastellakaan tiedonvälityksenä, vaan toimintana, joka synnyttää ja vahvistaa yhteisiä, jaettuja arvoja.³³ Tämä näkemys viestinnän luonteesta tuo median ja uskonnon lähelle toisiaan. Kuten uskontokin, mediakulttuurin tarjoamat kokemukset sisältävät aktiivista rituaalista osanottamista ja myyttien hyväksymistä. Lehikoinen väittää, että rituaaliin osallistumisen kautta median kuluttaja ilmaisee ja muokkaa suhdettaan ympäristöönsä ja yhteisöönsä.³⁴

Richard F. Ward rinnastaa televisio-ohjelman ja kristillisen liturgian samankaltaisiksi rituaalisen kommunikaation muodoiksi. Tällä hän tarkoittaa niiden olevan monimutkaisia sanoman välittämisen ja tuottamisen prosesseja, jotka muokkaavat ja muuttavat kulttuuria. Rituaalin näkökulmasta tiedonvälitys ylläpitää yhteiskuntaa ja luo, jäsentää ja juhlistaa jaettuja uskomuksia. Media vaikuttaa tietoisuuteemme, siihen, kuinka kuulemme, tunnemme ja ymmärrämme.³⁵

Rituaalit edellyttävät sille tarkoitettua tilaa, rituaaliselle kommunikaatiolle omistettua paikkaa.³⁶ Rituaalitutkijat Joel Thiessen ja Bill McAlpine huomauttavat, että sakraalitulissa kävijä saa mahdollisuuden tehdä "uskonnollisia

³⁰ Carey 1989, 18–19; Sumiala-Seppänen 2001, 13.

³¹ Carey 1989, 18–19, 43; Sumiala-Seppänen 2001, 13–15; Lehikoinen 2003, 39.

³² Sumiala 2010, 53–54; Couldry 2003, 38–39.

³³ Carey 1989, 18–19, 43; Sumiala-Seppänen 2001, 13–15; Lehikoinen 2003, 39.

³⁴ Lehikoinen 2003, 39, 230, 241.

³⁵ Ward 1996, 55–56.

³⁶ Sumiala 2010, 87–88.

matkoja" ja muuttua. Rituaalitalan mahdollistamat henkilökohtaiset, omaan minään liittyvät kokemukset, ovat tutkijoiden mielestä lähes yhtä merkittäviä kuin kirkkotilassa vahvistuva vertikaali suhde ihmisten ja Jumalan välillä. Sakraalitala auttaa ihmistä käsittelemään menneisyyttään, kokemuksiaan ja tulevaisuuden odotuksiaan. Tila auttaa rituaalin osanottajaa ymmärtämään olevaisuuden luonnetta ja tiedon olemusta.³⁷

Rituaali on kuitenkin enemmän, kuin vain fyysisesti hahmotettavassa tilassa tapahtuvaa toimintaa. Rituaalitutkimuksen pioneeri Mircea Eliade sanoo pyhien paikkojen muodostavan linkin taivaan ja maan välille.³⁸ Burge näkee rituaalin itsessään pystyvän muodostamaan tilan, joka poikkeaa samassa fyysisessä ympäristössä muuten vallitsevasta tilanteesta. Rituaalien toimittaminen luo monissa uskonnoissa pyhän tilan rituaalia suorittavien henkilöiden ympärille. Esimerkiksi islamissa oikeaan rukoussuuntaan päin polvistumisen uskotaan muodostavan suoran yhteyden ihmisen ja jumalan välille.³⁹

Mediassa sen rakentamat rituaalit voivat olla ja elää samanaikaisesti monessa eri tilassa: televisio studiossa, medioidun rituaalin suorituspaikassa, vastaanottajan luona ja jopa lähetyssignaalin jakeluverkossa.⁴⁰ Eliade puhuu rituaalin ja rituaalitalan yhteydessä *axis mundista*, joka on akseli tai napa, jonka ympärille henkinen maailma on keskittynyt. *Axis mundi* tarkoittaa myös leikkauspistettä, jossa jumalallinen ja maailma kohtaavat.⁴¹ Televisio yhteisön ”pyhänä” keskuksena⁴² ja ”sekulaari-uskonnollisena” tilana haastaa perinteisiä uskonnollisia yhteisöjä ja instituutioita. Gregor T. Goethals huomauttaa, että postmodernissa yhteiskunnassa vallitseva järjen ja rationaalisuuden korostaminen on syrjäyttänyt uskontojen tarjoaman symbolisen kuvaston transsendentista, jumalasta, yliluonnollisesta ja mysteeristä. Tämän kuvaston korvaajaksi on tullut televisio siinä esiintyvine symboleineen.⁴³ Media tarjoaa mahdollisuuden muutokseen ja uuden oivaltamiseen. Jo olemassa olevien symbolien rinnalle syntyy uusia. Mediasta tulee julkinen pyhä tila, joka toisaalta pyrkii rakentamaan täydellistä yhteisöä samalla kun antaa tilaa ”aidolle yksilöllisyydelle”.⁴⁴

³⁷ Thiessen & McAlpine 2013, 133, 137.

³⁸ Eliade 1961, 42–50.

³⁹ Burge 2009, 238.

⁴⁰ Sumiala 2010, 88.

⁴¹ Eliade 1954, 12–17.

⁴² Sumiala 2010, 57–58, 138–139; Couldry 2003, 41–47.

⁴³ Sumiala-Seppänen 2001, 78; Goethals 1981, 125–128.

⁴⁴ Lehikoinen 2003, 241.

Émile Durkheim esitteli kirjassaan *Uskontoelämän alkeismuodot* teoriansa, jonka mukaan rituaalit muodostavat yhteisön ja yhteisö synnyttää uskonnon.⁴⁵ Durkheimia seuraten on muotoutunut ajatus siitä, että mediarituaalit luovat myyttiä yhteisön pyhästä keskuksesta ja tarjoavat pääsyn siihen.⁴⁶ Kun medioitua uskontoa tarkastellaan mediarituaalismina⁴⁷, mediateknologian merkitys korostuu. Lehikoinen esittää, että ”mediateknologia määrittelee yksittäisen median merkitysjärjestelmän”. Etenkin nuoremman sukupolven keskuudessa mediateknologia on Lehikoisen mukaan synnyttänyt uudenlaista uskonnollisuutta.⁴⁸

Useimmat viestintätutkijat ovat kuitenkin nähneet viestinnän ennen kaikkea transmissionaalisen kommunikaatiomallin mukaisena. Viestin motiivina on tällöin kontrollointi. Viestiä viedään eteenpäin tavoitteena sen viejien vallan ja kontrollin laajentaminen uusille alueille ja yhä suurempiin ihmisjoukkoihin. Menneinä vuosisatoina länsimaissa uusien alueiden tavoittelun, vallan laajentamisen ja siinä samalla uskonnollisen viestin viemisen moraalinen oikeutus saatiin Raamatusta.⁴⁹ Jeesuksen lähetyskäsky Matteuksen evankeliumissa antaa kristityille velvollisuuden levittää evankeliumia kaikkialle.

Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. (Matt 28:19–20)

Transmissionaalinen viestintänäkemyks on lähettäjäkeskeinen. Kristinuskossa Jumala on lähettänyt ihmiskunnalle viestin pelastuksesta. Jumala ilmoittaa itsensä ja pelastushistoriansa Raamatun kautta. Kristittyjen tehtävä on viedä tämä ilmoitus muille ihmisille.⁵⁰ Jumala viestin lähettäjänä, hänen sanomansa ihmiskunnalle, Raamattu viestin välineenä ja ihmiset sen kohteena sopivat transmissionaalisen viestintätutkimuksen malliin: lähettäjä–sanoma–väline–vastaanottaja.

⁴⁵ Durkheim 1980.

⁴⁶ Sumiala 2010, 57–58, 138–139; Couldry 2003, 41–47.

⁴⁷ Tässä yhteydessä Lehikoinen ei puhu mediarituaalista tai medioidusta rituaalista, vaan ritualismista: ”media ritualism”. Hän selittää ritualismin tarkoittavan tapaa, jolla järjestelmän itsensä tuottamien semanttisten, merkitystä sisältävien kulttuuriesineiden merkitys säilyy. Mediaritualismi on sitä, että median käyttäjä hyväksyy median tarjoaman sisällön osaksi omaa maailmankuvaansa, tietoisuuttaan ja ymmärrystään maailmasta. ”Se asettaa yksilön sisään median kertomuksiin.” Interaktiivisuuden kautta median tarjoama ritualismi on osaaottavaa. ”Se säilöo jotakin osaksi omaa yksityistä tietoisuuttasi.” Lehikoinen 2003, 230, 241.

⁴⁸ Lehikoinen 2003, 230.

⁴⁹ Carey 1989, 14–17; Sumiala-Seppänen 2001, 14.

⁵⁰ Sumiala-Seppänen 2001, 14–15.

Johanna Sumiala-Seppäsen mukaan kristinusko sisältää sekä transmissionaalisia että rituaalisia viestinnällisiä aineksia. Eri näkemykset eivät sulje toisiaan pois. Rituaalimallissakin on mukana transmissionaalisessa mallissa korostuva viesti ja informatiivisuus. Rituaalimallin kannalta katsottuna viestin sisältöä ja informatiivisuutta ei kuitenkaan ymmärretä oikein ilman rituaalista viestintänäkemystä.⁵¹

1.4 Formaatti vie kohti rituaalia

Televisiota hallitsee viihteellisyys. ”Televisio pyrkii esittämään informaatiota synnyttämällä ja luomalla tunnekokemuksia. Näitä kokemuksia medialogiikan sisäistänyt yleisö siltä myös odottaa.”⁵² Johanna Sumiala-Seppänen sanoo, että televisiosta on muodostunut kulttuurissamme vaikuttavan, rationaalisen logiikan ja viihteellisyyden yhteisvaikutuksesta ainutlaatuinen viestintämuoto.⁵³

Television logiikka rakentuu mediaformaattien varaan. Esimerkiksi esitystyylit, materiaalin organisointi ja toimintatavat muodostavat vakiintuneita sääntöjä, joille ohjelmatuotanto rakennetaan. Nämä vakiintuneet säännöt muodostavat formaatin. Televisio-ohjelman lajityppi, genre, määrittelee, millaisia formaatteja kulloisenkin genren sisällä voi käyttää. Uutis-, talk-show- tai hartausgenressä on käytössä erilaiset formaatit.⁵⁴

Televisiossa esiintyjäkeskeisyys korostuu. Paljon käytetyt kuvakoot, lähikuva ja puolilähikuva, antavat esiintyjästä katsojalle suhteellisen realistisen kokoisen vaikutelman. Mediatutkija Veijo Hietalan mukaan tämä luo katsojalle ”arkisuuden ja tasa-arvon tuntoa”. ”Puhuva pää” vahvistaa mielikuvaa television, esiintyjän ja katsojan välillä vallitsevasta todentuntuisesta, arkisesta ja tasa-arvoisesta suhteesta.⁵⁵

Television ja katsojan suhde on myös temporaalinen. Siinä korostuu ainainen nykyhetki. Spontaanisuus, välittömyys, reaaliaikaisuus, dramaattisuus ja henkilökeskeisyys ovat luonteenomaisia television audiovisuaaliselle estetiikalle. Medialogiikan vaatimusten mukaan keskiössä olevalla tv-esiintyjällä on oltava kyky esiintyä aidosti, spontaanisti ja välittömästi. Televisiopersonallisuuksia

⁵¹ Sumiala-Seppänen 2001, 15–16.

⁵² Sumiala-Seppänen 2001, 65.

⁵³ Sumiala-Seppänen 2001, 65–66.

⁵⁴ Hietala 1996, 37–38; Sumiala-Seppänen 2001, 66.

⁵⁵ Hietala 1996, 67; Sumiala-Seppänen 2001, 67.

syntyy niistä esiintyjistä, jotka pystyvät siihen. Heistä tulee osa mediakulttuuria, yleisön ihailemia ja suosimia esiintyjä.⁵⁶

Televisiopersonallisuudet kytkeytyvät läheisesti talk-show –kulttuuriin. Talk-showt käsittelevät ajankohtaisia asioita ja lähetyksissä vierailee kuuluisuuden henkilöitä. Ohjelman juontaja on usein myös muista tiedotusvälineistä tuttu mediapersoonaa⁵⁷, joka pystyy luomaan itsensä ja katsojien välille todellisen tuntuisen suhteen. Hän on omaksunut ja käyttää hyväkseen television medialogiikan sääntöjä ja sen luomaa formaattikehystä.⁵⁸

Sumiala-Seppänen huomauttaa, että erityisesti television talk-show -ohjelmat ovat täynnä tunnustavaa ja terapeutista puhetta. Tälle puheelle on luonteenomaista julkisuus. Ohjelman julkisvieras keskustelelee jopa henkilökohtaisista asioistaan julkisesti juontajan kanssa. Hän ehkä tunnustaa omia ongelmiaan katsojien edessä. Näin vieraan, juontajan ja katsojien välille syntyy henkilökohtainen ”minä-sinä -rakenne”. Aitouden ja elämyksellisyyden vaikutelma synnyttää osapuolten ympärille eräänlaisen yhteisön. Television terapeutin puhe luo itsestään eetoksen ”metakertomuksena ajassa, jossa yhtenäinen järjestys, logiikka ja ’jaettu todellisuus’, on ehtinyt kadota”.⁵⁹

Televisio-ohjelmissa muodostuu virtuaalisia mielikuvayhteisöjä, joihin katsoja kiinnittyy. Mielikuvayhteisön jäseniä ovat mediassa esiintyvät henkilöt, tähdet ja mediapersoonat. Yhteisöjä ovat sarjat tai ohjelmaformatit, joihin katsoja sitoutuu kanavavalinnoillaan. Kiinnittyminen mielikuvayhteisöön on kuitenkin pelkkää kanavavalintaa tai katselutottumusta vahvempi. Sumiala-Seppänen sanoo, että ”sitoutuessaan näihin televisuaalisiin yhteisöihin katsoja sijoittaa luottamustaan niihin”.⁶⁰

Medialisoituminen kuvaa hyvin postmodernia kulttuuria. Sumiala-Seppäsen mukaan yhteisö moraalisia ulottuvuuksia sisältämänä järjestyksenä, johon yksilö kiinnittyy, on rakentunut postmodernissa yhteiskunnassa yhä useammin ja yhä vahvemmin median ympärille.⁶¹

⁵⁶ Sumiala-Seppänen 2001, 67.

⁵⁷ Käytän tässä yhteydessä mediapersoonan käsitettä Sumiala-Seppäsen ”televisiopersonan” sijasta. Moni viime vuosien television talk-show –ohjelmien juontaja on ollut julkisuudessa myös muissa yhteyksissä. Esimerkiksi eri televisiokanavilla talk-show -ohjelmia juontaneet Jari Sarasvuo, Tuomas Enbuske, Jussi Linnanahde ja Maria Veitola ovat toimittaneet myös radio-ohjelmia, kirjoittavat kolumneja internetsivustoille ja lehtiin sekä ovat itse lehdistön ja muiden sähköisten medioiden julkisvieraita.

⁵⁸ Hietala 1996, 52–58; Sumiala-Seppänen 2001, 67–68.

⁵⁹ Sumiala-Seppänen 2001, 68–69.

⁶⁰ Sumiala-Seppänen 2001, 72–73.

⁶¹ Sumiala-Seppänen 2001, 75.

Televisio yhteisön ”pyhänä” keskuksena⁶² ja ”sekulaari-uskonnollisena” tilana haastaa perinteisiä uskonnollisia yhteisöjä ja instituutioita. Gregor T. Goethals esittää, että postmodernissa yhteiskunnassa vallitseva järjen ja rationaalisuuden korostaminen on syrjäyttänyt uskontojen tarjoaman symbolisen kuvaston transsendentista, jumalasta, yliluonnollisesta ja mysteeristä. Tämän kuvaston korvaajaksi on tullut televisio siinä esiintyvine symboleineen.⁶³

Uskonnollisen symboliuniversumin yksi tehtävistä on tehdä yksilölliset ja sosiaaliset kokemukset ymmärrettäviksi ja ”laittaa kaikki asiat oikeille paikoilleen”.⁶⁴ Uskonnon sijaan media on ottanut itselleen tätä tehtävää ja vaikuttaa yhä enemmän tietoisuuteemme, siihen, kuinka kuulemme, tunnemme ja ymmärrämme. Television maailma on ikoninen, visuaalinen ja symbolinen ja sen tarkoitus on täyttää yleisönsä sakramentaalisia tarpeita. Televisiota katsova sukupolvi on tottunut tunteisiin vetoavuuteen, kertomuksiin, draamalliseen rakenteeseen ja taidokkaaseen audiovisuaalisen kerronnan käyttöön.⁶⁵

Sumiala-Seppänen esittää Goethalsia mukailien, että uskonnollisten instituutioiden on tässä tilanteessa yhä selvemmin ja ymmärrettävämmin pystyttävä tuomaan esiin rituaalinsa ja kommunikoimaan uskonnolliset symbolinsa sellaisella tavalla, jonka postmoderni yleisö kykenee vastaanottamaan virtuaalisessa, visuaalisessa ja symbolisessa maailmassa. Media tarjoaa instituutioille ja yleisölle rituaalisen tilan, joka on julkinen paikka yksiköllisen ja yhteisöllisen tietoisuuden kohtaamiselle. Kohtaaminen tapahtuu median tuottamien ja jakamien pyhien symbolisten representaatioiden avulla. Katsojan henkilökohtainen arvomaailma ja motivaatiolähtökohdat vaikuttavat siihen, kuinka hän tulkitsee nämä pyhät symbolit.⁶⁶

Mediatapahtuma on yksi nykyajan toistuvista julkisista rituaaleista. Mediatapahtumat ovat televisioituja, todellisia tapahtumia todellisessa maailmassa. Näitä ovat esimerkiksi urheilukilpailut, valtiolliset seremoniat, merkittävät kokoukset niin kuin missi- ja laulukilpailutkin. Televisio välittää tapahtumat laajalle alueelle, merkittävimmit jopa maailmanlaajuisesti. Televisioruutu tai yhä useammin Internetin selailuun käytettävä päätelaite, luo mediatapahtuman synnyttämän oman maailmansa katsojien silmien eteen. Tämä maailma houkuttelee yleisöä ottamaan osaa rituaaliseen toimintansa. Perinteisen

⁶² Sumiala 2010, 57–58, 138–139; Couldry 2003, 41–47.

⁶³ Sumiala-Seppänen 2001, 78; Goethals 1981, 125–128.

⁶⁴ Goethals 1981, 125.

⁶⁵ Ward 1996, 56; Sumiala-Seppänen 2001, 78; Goethals 1981, 125–128.

rituaalitutkimuksen teorioita⁶⁷ mukailleen, mediarituaaleilla on vaikutus sekä yksilöön että yhteisöön. Ne ohjaavat yksilön tunteita ja vähentävät epävarmuutta ja tunnetta kaaoksesta. Sekä yksilön että yhteisön moraalit ja itseluottamus vahvistuvat. Samalla kun mediarituaalit luovat yhteisöllisyyttä ja järjestystä, ne viestittävät ja ohjaavat yhteisön toimintaa. Rituaalilla on siis vahvasti kommunikatiivinen luonne. Rituaalia ei voida nähdä vain erillisenä toimintana, vaan se on ulottuvuus, joka on mukana kaikessa sosiaalisessa elämässä. Mediaa voidaan pitää yhteiskunnassa ja kulttuurissa vaikuttavana tekijänä, joka yhteisten rituaalisten representaatioiden kautta tekee kulttuurista pyhää todeksi. Näin se vahvistaa ja säilyttää vallitsevaa moraalista järjestystä.⁶⁸

Sumiala-Seppänen määrittelee rituaalin myös ”draamallisesti strukturoiduksi kommunikatiiviseksi ja sosiaalisesti symbolisen toiminnan muodoksi”.⁶⁹ Hänen mukaansa mediarituaali dramatisoituna kommunikaationa on korostuneesti toimintaa. Mediarituaali sisältää useita ulottuvuuksia, joista Sumiala-Seppänen korostaa kielellisiä, myyttisiä ulottuvuuksia ja draamallisia, performatiivisia toiminnan ulottuvuuksia.⁷⁰

1.5 Sähköisen kirkon amerikkalaiset evankelikaaliset juuret ja ihmeellinen usko

Kristillistä ohjelmaa on ollut eri muodoissaan televisiossa sen alkua ajoista, 1950-luvulta lähtien. Uskonnollista ohjelmistoa on lähetetty televisioverkoissa sekä Euroopan maissa että Yhdysvalloissa muun ohjelmiston seassa. Monessa maassa hengelliset ohjelmat ovat edelleen osa joidenkin valtakunnallisten televisiokanavien julkisen palvelun ohjelmistoa.⁷¹ Suomessa Yleisradiolla on Yleisradiolakiin kirjoitettu velvollisuus lähettää uskonnollista ohjelmaa. Yle TV1 televisioi sunnuntaiamuisin jumalanpalveluksia, joista valtaosa on nauhoitettu evankelisluterilaisissa kirkoissa eri puolilla maata. Televisiojumalanpalveluksia koordinoi ja tuottaa Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkkohallituksen viestintäyksikkö. Kirkkohallitus vastaa myös hartausohjelmien tuottamisesta.⁷²

Yleisradiokanavilla lähetettävät uskonnolliset ohjelmat edustavat kuitenkin maittain vain pientä määrää kaikesta kristillisestä televisio-ohjelmasta. Eri maihin

⁶⁶ Sumiala-Seppänen 2001, 78–79; Goethals 1981, 125–128.

⁶⁷ Mm. Durkheim 1980; Day 1984; Douglas 1979.

⁶⁸ Sumiala-Seppänen 2001, 107–109; Durkheim 1980; Day 1984; Douglas 1979.

⁶⁹ Sumiala-Seppänen 2001, 109.

⁷⁰ Sumiala-Seppänen 2001, 109.

⁷¹ Lehikoinen 2003, 150.

⁷² Sumiala-Seppänen 2001, 97–98.

on syntynyt viime vuosikymmeninä vain kristillistä ohjelmistoa lähettäviä kanavia. Yhteistä näille kanaville on se, että niillä nähdään vain vähän, tai monin paikoin ei ollenkaan, pääuoman kirkkokuntien tuottamaa ohjelmaa.

Yhdysvaltalaisissa tutkimuksissa näiden toimijoiden, kanavien, ohjelmantuottajien ja yleisön yhdessä muodostamaa ilmiötä ja instituutiota alettiin jo varhaisessa vaiheessa kutsua ”sähköiseksi kirkoksi”.⁷³ Nyt sähköisen kirkon voidaan laajassa kuvassa ajatella jopa olevan maailmanlaajuinen, kristillisistä televisiokanavista, niiden ohjelmista, ohjelmien esiintyjistä ja yleisöstä muodostuva, ei-fyysinen yhteisö.

Toisaalta se voidaan mieltää myös maantieteellisesti tai lähetysteknisesti rajatuksi kokonaisuudeksi, kuten tässä työssä on kysymys. Monet kristilliset televisiokanavat, kuten Taivas TV7:kin, lähettävät ohjelmistoaan myös Internetissä, jolloin edellä mainitut rajat poistuvat.

Sähköinen kirkko syntyi Yhdysvalloissa 1960-luvulla. Se sai alkunsa evankelikaalisten kirkkokuntien ja kristittyjen innostuessa uudesta mediasta ja sen tuomista mahdollisuuksista. Evankelikaalinen liike on erityisesti Yhdysvalloissa vaikuttava kristillinen suuntaus. Evankelikaaliset kristityt eivät muodosta yhtä tiettyä kirkkokuntaa, vaan liike on ekumeeninen ja vaikuttaa eri seurakuntien sisällä.⁷⁴ Evankelikaalisessa uskonkäsityksessä Raamattua pidetään ylimpänä auktoriteettina ja pelastus tapahtuu ainutlaatuisesti Kristuksen ristinkuoleman kautta. Evankelikaalit näkevät henkilökohtaisen kääntymisen ja uskoontulon tarpeellisena ja korostavat ihmisen mahdollisuutta muuttua uskon kautta. Henkilökohtainen kokemus ja uskonvarmuus ovat tärkeämpiä kuin sakramentit. Muiden ihmisten evankelioiminen on välttämätöntä, tärkeää ja kiireellistä.⁷⁵

Herätyskristillisyytys ja Jeesuksen paluun odotus ovat keskeisiä evankelikaalisuuden teemoja. Evankelikaalisuus nähdään usein pääuoman protestanttisten kirkkojen vastakohtana. Sen opilliset painotukset ovat konservatiivisia, se vaikuttaa ruohonjuuritasolla korostaen henkilökohtaisuutta, eikä ole useinkaan instituutionalisesti organisoitunutta. Johtuen evankelikaalisuuden luonteesta, liikkeen piirissä on laadittu vain harvoin kirjallisia strategioita, eikä esimerkiksi viestinnän tavoitteita ole selkeästi

⁷³ Engl. Electric Church tai Electronic Church. Kts. esim. Schultze 1990; Sumiala-Seppänen 2001; Lehikoinen 2003.

⁷⁴ Käytän tässä yhteydessä ilmaisua "evankelikaalinen" uskollisena englanninkielisen kirjallisuuden ilmaisulle "evangelical". Vrt. luku 1.1.

⁷⁵ McGrath 1999, 121–122; McGrath 2000, 164–165; Lehikoinen 2003, 163.

määritelty. Liikkeen viestinnän rakenne ja dynamiikka poikkeavat selkeästi pääuoman protestanttisten kirkkojen viestinnästä.⁷⁶

Erilaiset taiteet ovat evankelikaalisten kristittyjen käsityksen mukaan käyttökelpoisia tapoja ilosanoman eteenpäin viemiseksi. Tanssi, draama, kuvataide ja audiovisuaaliset teokset palvelevat kirjoitetun sanan rinnalla hyvin Jeesuksen sanoman levittämistä. Evankelikaalit ovat olleet myös aina valmiita ottamaan käyttöön uutta teknologiaa evankelioimisen tueksi. Niinpä 1950-luvulla uuteen keksintöön, televisioon, suhtauduttiin evankelikaalisissa piireissä innostuneesti.⁷⁷

Television alkuaikoina valtauoman kristillisyyden puolesta pelkäsi ja arasteli teologian ja television medialogiikan yhteensovittamista. Perinteisten kirkkojen piireissä väiteltiin radion ja television merkityksellisyydestä ja vaikutuksesta. Sähköisen tiedonvälityksen pelättiin tulevan jopa hirviöksi. Yhdysvaltojen kansallisen kirkkojen neuvoston jäsenen John W. Bachnamin mielestä kirkkojen läheiset ja kiinteät suhteet radioon tai televisioon tulevat johtamaan kohtalokkaaseen kamppailuun, jonka seurauksena kristinuskon sanoma jää sivuseikaksi ja sielut joutuvat tuomittaviksi.⁷⁸

Evankelikaalit puolestaan suhtautuivat avoimesti ja luottavaisesti tulevaisuuteen, uuteen teknologiaan ja sen mahdollisuuksiin. He olivat halukkaita muokkaamaan sanomaansa ja sen esitysmuotoja television muottiin. Television huomattiin mahdollistavan Jeesuksen lähetyksensä toteuttamisen uudella ja ajanmukaisella tavalla. Uusi viestintäteknologia nähtiin keinoina viedä usko ja kirkko traditioiden ja kirkkorakennusten ulkopuolelle. Evankelikaalisuudelle tyypillisen henkilökohtaisuuden ja kokemusten korostaminen sopikin hyvin yhteen television eetoksen kanssa. Sähköisen median ajateltiin voivan palauttaa kristikunta alkuseurakunnan ajan kaltaiseen asemaan.⁷⁹

Televioliiketoiminnan aloittaminen vaati kuitenkin mediastrategiaa ja rahaa. Yhdysvalloissa televisio on ollut alusta asti yksityisten yhtiöiden mainos- ja sponsorituloilla rahoitettua liiketoimintaa. Yhdysvaltojen perustuslaki takasi sanan- ja ilmaisunvapauden, mutta samaan aikaan viranomaiset säätelivät televisiotoimintaa jakamalla toimiluvat ja antamalla määräyksiä ohjelmistoista.

⁷⁶ Lehikoinen 2003, 164.

⁷⁷ Horsfield 1984, 18–20; Lehikoinen 2003, 165.

⁷⁸ Hadden 1993, 114–119; Horsfield 1984, 18–20.

⁷⁹ Schultze 1996, 69; Horsfield 1984, 18–20; Lehikoinen 2003, 165.

Asemien oli lähetettävä osan ajastaan epäkaupallista ohjelmaa⁸⁰ ilman mainoskatkoja ja sponsorointia. Tällä ohjelma-ajalla kuultiin ja nähtiin yleishyödyllistä julkisen palvelun ohjelmaa ja esimerkiksi vakavampaa kulttuuria, klassista musiikkia, opetusohjelmia sekä uskonnollista ohjelmistoa. Suurimman osan lähetyksajasta televisioasemat täyttivät omilla ohjelmillaan, ostetuilla sarjoilla tai valtakunnallisten verkkoryhmien ohjelmistolla. Merkittävä tulonlähde erityisesti pienille paikallisille televisioasemille oli lähetyksajan myyminen.⁸¹

Monet hengellistä ohjelmaa tekevät kirkot, seurakunnat ja järjestöt saivat käyttöönsä ilmaiseksi kanavien epäkaupallista aikaa sunnuntaiaamuisin. Näin lähetettävä asema pystyi täyttämään osan toimilupansa ehdoista ja tarvittavista julkisen palvelun tunneista. Sunnuntaiaamun tunnit eivät kuitenkaan täyttäneet kaikkea julkisen palvelun ohjelmille ja epäkaupallisille tunneille vaadittua aikaa ja asemat joutuivat itse tuottamaan osan ilmaisen ajan ohjelmista.⁸²

Evangelikaalisilla herätyskristillisillä tahoilla oli voimakas tahto päästä julistamaan evankeliumia myös uudessa viestimessä. Televisioasemat eri puolilla Yhdysvaltoja myivät mainosaikaa ja ohjelmia kaikille halukkaille. Kuten mainostajilla, myös kristityillä oli myytävänä oma tuotteensa: Jeesus ja hänen tarjoamansa ilmainen pelastus kaikille, jotka hyväksyvät sen. Maksukykyisille ja ohjelma-aikaa tarvitseville evangelikaalisille ohjelmatuottajille asemat eivät halunneet antaa ilmaista julkisen palvelun aikaansa, vaan myivät heille mieluummin parempia ja kalliimpia iltojen ohjelmapaikkoja.⁸³ Vuoden 1959 loppuun mennessä kaikesta television uskonnollisesta ohjelma-ajasta ostettua oli 53%.⁸⁴

Vuonna 1960 yhdysvaltalaisista televisiotoimintaa valvova ja sääntelevä viranomaisena, The Federal Communications Commission (FCC) päätti, että yleishyödylliselle ohjelmistolle varatun ajan ei tarvitse olla televisiokanavien omalle ohjelmistolle varatun ajan sisällä. Julkista palvelua voitiin toteuttaa myös kaupallisella, myytävällä lähetyksajalla. Samalla epäkaupalliselle ohjelmalle varattu osuus lähetyksajasta vastaavasti pieneni. Kanavat pystyivät nyt myymään entistä enemmän lähetyksaikaa hengellisten ohjelmien tuottajille ja samalla täyttämään julkisen palvelun velvollisuutensa.⁸⁵

⁸⁰ Engl. sustaining time.

⁸¹ Hilmes 2003, 26 – 29; Hadden 1993, 118; Frankl 1987, 70.

⁸² Hadden 1993, 118; Frankl 1987, 70.

⁸³ Hadden 1993, 114–117; Frankl 1987, 70.

⁸⁴ Horsfield 1984, 6–7.

⁸⁵ Hadden 1993, 118; Frankl 1987, 70.

Televisiotoiminnan alkuaikoina valtakunnallisesti operoivat isot televisiokanavat lähettivät päämarkkina-alueillaan ohjelmistoaan omien lähettimensä kautta ja muualla maassa paikallisten yhteistyöasemiensa kautta. Vaikka paikalliset asemat pystyivät periaatteessa päättämään itsenäisesti, missä suhteessa ne lähettivät emäverkon ohjelmaa ja omaa ohjelmistoa, käytännössä isot kanavat sanelivat säännöt ja käytännön. Tämä herätti tyytymättömyyttä osassa yhteistyöasemia. Myös itsenäiset ohjelmatuottajat ilmaisivat tyytymättömyytensä suurten yhtiöiden sanelupolitiikkaan. Näiden syiden takia FCC päätti rajoittaa kanavaverkkojen vaikutusvaltaa vuonna 1970 niin, että kanava voi vaatia paikallisilta yhteistyöasemiltaan arkipäivisin kello 19–23 välisenä aikana vain kolme tuntia lähetysaikaa.⁸⁶

Säädöksen myötä televisioasemien ja verkkoryhmien välinen side muuttui joustavammaksi. Asemille tuli mahdollista myydä ohjelma-aikaa myös niille tahoille, jotka olivat valmiita maksamaan siitä verkkoyhtiöitä enemmän, menettämättä silti verkkoihin kuulumisen etuja. Evankelikaaliset ohjelmantuottajat olivat niin halukkaita ostamaan lähetysaikaa, että yksityiset TV-asetat myivät sitä mieluummin heille kuin täyttivät lähetystunteja emäverkon ohjelmilla. Television alkuaikoina 1950-luvulla uskonnollisten ohjelmien tuotantoa epäkaupallisilla ohjelmapaikoilla hallinneet pääuoman kirkot ja uskonnolliset ryhmät, roomalaiskatoliset, liberaalit protestantit ja juutalaiset, eivät joko pystyneet tai halunneet hankkia maksullista ohjelma-aikaa, joten niiden tuottamien ohjelmien määrä väheni. Sen sijaan evankelikaaliset olivat tyytyväisiä. He olivat aina maksaneet lähetysajasta ja olivat halukkaitakin tekemään niin. 1960–80 -luvuilla he ostivat kaiken saatavilla olevan ajan.⁸⁷

Maksetun hengellisen ohjelmiston yleistymistä auttoi myös voimaan tullut laki, joka kielsi tupakkamainonnan televisiossa. Tupakkamainonnan loppuminen teki aukon televisioasemien kassavirtaan. Paikatakseen ansionmenetyksiä asemat tarjosivat yhä lisää ohjelma-aikaa kristillisille kanaville.⁸⁸

Kaapeliverkkojen yleistyminen ja satelliittijakelutekniikan tuleminen 1970-luvun lopulla muutti yhdysvaltalaisen television luonteen pysyvästi. Tarkasti säädelty maanpäällisillä radioaalloilla tapahtuva broadcast-toiminta sai rinnalleen

⁸⁶ Säädos tunnetaan nimellä *Prime Time Access Rule*. Murray 2003, 35; Brown 1998, 147–157.

⁸⁷ Horsfield 1984, 3; Hadden 1993, 118.

⁸⁸ Horsfield 1984, 6–7; Frankl 1987, 130.

paikalliset ja huomattavasti väljemmän viranomaissääntelyn ohjaamat kaapeliverkot.⁸⁹

Ensimmäiset, vain kristillistä ohjelmaa välittävät televisioverkot näkivät päivänvalon vuonna 1977, kun televisioevankelista Pat Robertson aloitti aikaisemmin paikallisten asemien kautta ohjelmaansa lähettäneen Christian Broadcasting Networkinsa (CBN) uuden aikakauden vuokraamalla satelliittilähettimen ja käynnistämällä valtakunnallisen, ympäri vuorokauden hengellistä ohjelmaa lähettävän TV-kanavan. CBN levisi nopeasti maan kaapeliverkkoihin. Tätä seurasivat pian myös muut televisioevankelistat, kun Paul Crouchin Trinity Broadcasting Network (TBN) ja Jim Bakkerin Praise the Lord Network (PTL) aloittivat toimintansa.⁹⁰

1970-luvun loppupuolella uskonnollisia ohjelmia lähettävien asemien määrä kasvoi merkittävästi. Kaapeliverkkojen lisäksi tunnetuimpien hengellisiä ohjelmia tekevien toimijoiden lähetyksiä lähettäneiden asemien määrä lisääntyi 150:sta 300:aan.⁹¹ Uskonnollinen televisio, sähköinen kirkko oli syntynyt. Tämän jälkeen kesti vielä kolmisenkymmentä vuotta, ennen kuin ensimmäinen suomalainen kristillinen televisiokanava aloitti lähetyksensä.

Yhdysvalloissa sähköinen kirkko keskittyi jo alkuaikoina vahvasti karismaattisten saarnamiesten, televisioevankelistojen ympärille. Televisioevankelistat, kristillisten ohjelmien tuottajat ja kristillisten kanavien omistajat edustivat laajaa kirjoa protestanttista kristillisyyttä. Siinä missä osa televisiosaarnaajista korosti positiivisen ajattelun teologiaa, toiset vastustivat karismaattisia ilmentymiä, kuten kielilläpuhumista. Arvostetuimpien ja tunnetumpien televisioevankelistojen joukosta oli mahdotonta löytää kymmentä samaan tunnustuskuntaan kuuluvaa saarnaajaa.⁹²

Televisioevankelistat kohdistavat puheensa suoraan katsojien perinteisiin uskonnollisiin tarpeisiin. Ihmisille televisioiden ääressä tarjotaan toivoa. Monet kaipaavat lohtua, toivoa ja helpotusta kipuihinsa. Televisioevankelistojen inspiroivat puheet ja rukoukset rohkaisevat kohti uudistumista ja toiveikasta kristillistä elämää.⁹³

Kevin Howley sanoo, että televisio tekee tavallisestakin erikoista. Televisiossa uskon sisältämää dramatiikkaa voi vahvistaa. Kristinuskko saadaan

⁸⁹ Hilmes 2003a, 13–14; Edgerton 2010, 300.

⁹⁰ Hadden 1993, 119–121.

⁹¹ Hadden 1993, 121.

⁹² Schultze 1990, 41.

näyttämään ja tuntumaan ihmeellisemmältä ja yliluonnollisemmalta kuin useimmat uskovat ovat koskaan sen itse kokeneet. Myös televisioevankelistasta tulee ”elämää suurempi”. Televisio antaa tavanomaisillekin tilanteille erikoisen leiman. Rukoushetki tai sunnuntain jumalanpalvelus on televisiossa erikoinen ja ainutlaatuinen. Television ohjelmissa ”tapahtuu joka päivä ihmeitä”.⁹⁴

Yhteistä monelle televisiosaarnaajalle oli kokemuksien korostaminen. Lähetyksissä korostettiin teologiaa, jota muovasi katsojien kokemuksistaan kertomat tarinat. Evankeliumi tulkittiin nykyajan kulttuurin termein. Schultzen mukaan ohjelmat näyttivät paikoin olevan ilman teologista pohjaa ja raamatullisia totuuksia ilmaistiin suorien, henkilökohtaisten kokemusten kautta. Menestysteologiset painotukset näkyivät monissa ohjelmissa. Esimerkiksi myös TV7:n ohjelmistossa olevassa *Klubi 700* -ohjelmassa⁹⁵, katsojat pääsevät todistamaan parantumis- ja vaurastumisevankeliumista ja sen toimivuudesta. Kuvausryhmät vierailevat katsojien kodeissa ja työpaikoilla. Tavalliset ihmiset pääsevät televisioon todistamaan, kuinka ohjelmassa esitetyt uskon periaatteet tuovat terveyttä ja vaurautta.⁹⁶

Yhdysvaltalaisen televisioevankelistojen ohjelmat olivat nopearytmisiä ja viihdyttäviä. Ohjelmien kuvauspaikat ja lavasteet oli suunniteltu houkuttelemaan katsojaa. Niissä oli vain vähän perinteistä kristillistä kuvastoa. Ohjelmat koostuivat useista lyhyistä elementeistä, joihin kuuluivat eri ihmisten puheenvuorot, haastattelut, videoinsertit ja musiikkiesitykset. Myös jumalanpalvelus saattoi olla osa ohjelmaa.⁹⁷

Evangelikaalit omaksuivat ja ottivat nopeasti käyttöönsä median logiikan ja toimintatavat. Liikkeen tapa popularisoida omaa uskonnonharjoittamistaan ja kulttuuriaan sopii hyvin yhteen valtavirran mediakulttuurin eetoksen kanssa. Kummassakin korostuvat tunteet ja henkilökohtaisuus; evangelikaalisuudessa omakohtainen uskonkokemus ja televisiossa yksilöiden tarinat. Evangelikaalit hyödyntävät mediakulttuurissa vallitsevaa individualismin korostusta ja ovat saaneet ohjelmiansa vetäjiksi karismaattisia ja vaikuttavia persoonia. Nämä

⁹³ Frankl 1987, 117.

⁹⁴ Howley 2001, 27–28.

⁹⁵ Ohjelmaa on lähetetty Yhdysvalloissa 1970-luvulta alkaen. Se on Christian Broadcasting Network CBN:n tuotantoa, alkuperäiseltä nimeltään *700-Club*.

⁹⁶ Schultze 1990, 44.

⁹⁷ Schmidt & Kess 1986, 36–55; Frankl 1987, 91, 119–120.

lahjakkaat esiintyjät keräävät yleisöä ruutujen ääreen muodostamaan virtuaalista yhteisöä sähköisen kirkon jäsenenä.⁹⁸

Evangelikaalien televisio-ohjelmien kehitys on viime vuosikymmeninä mukailnut yleistä sähköisessä mediassa tapahtunutta muutosta uutisohjelmien, spehtaakkeliin, sensaatioiden ja showmaisuuksien tuloa mukaan myös kristilliseen ohjelmistoon. Yhä suuremman roolin ovat saaneet kristilliset mediapersoonat, joista monet tunnetaan televisioevangelistoina. Valtuoman kirkkojen suosima sanan selitys on jäänyt ohjelmissa taka-alalle Jumalan ihmeellisestä asioihin puuttumisesta kertovien kokemusten ja armolahjojen korostamisen tieltä. Juontajien rinnalla studiossa on usein evankelisissa piireissä tunnettuja vieraita. Suurille protestanttisille kirkkoille tyypillinen ”matalan sävellajin ilmaisu”⁹⁹ on saanut rinnalleen ”uskonnollisia mediaspektaakkeleita”¹⁰⁰. Erityisesti katsojien taloudellisen tuen varassa tuotettavat ohjelmat ovat pyrkineet rakentamaan yhä intiimimpää suhdetta yleisönsä ja ohjelmaa juontavan saarnaajan välille.¹⁰¹

Ohjelmissa käytettyä kieltä ja sen vakuuttavuutta tutkineet Rosemarie Schmidt ja Joseph F. Kess toteavat, että jokaisessa heidän tutkimassa lähetyksessä käytettiin runsaasti suostuttelevan puheen ilmaisuja ja tekniikoita mainostamaan evankelistan työtä, itse ohjelmaa tai tuotteita tai palveluja, joita ohjelman kautta voi hankkia. Televisioevangelistat käyttivät puheessaan paljon toistoa, viittauksia ja vertauksia. He vetosivat katsojiin ja lupasivat näille siunauksia ja ihmeitä. Näiden tekniikoiden tarkoituksena oli tehdä ohjelmaa ja televisioevangelistaa tunnetuksi, sekä saada lisää säännöllisiä katsojia ja rahoittajia tukemaan evankelistan työtä.¹⁰²

Mediaevankeliointi-koulukuntaa voidaan pitää eräänlaisena vastakohtana perinteisten protestanttisten kirkkojen viestintästrategialle. Mediaevankeliointi-koulukunnan kannattajien mukaan media on hyvä väline kristillisen sanoman eteenpäin viemisessä. Televisio ”saa moraalisen oikeutuksensa toimiessaan evankeliumin välittäjänä ja sitä kautta myös uskon synnyttäjänä”.¹⁰³ Koulukunta edustaa lähes puhtaimmillaan transmissionaalista kommunikaatioymmärrystä, jossa viestintä nähdään ennen kaikkea vaikuttamisen välineenä sekä arvojen ja

⁹⁸ Sumiala-Seppänen 2001, 88–89; Schultze 1996, 69–70; Horsefield 1984, 17–19.

⁹⁹ Horsefield 1984, 19.

¹⁰⁰ Sumiala-Seppänen 2001, 90.

¹⁰¹ Sumiala-Seppänen 2001, 89–90, Horsefield 1984, 19.

¹⁰² Schmidt & Kess 1986, 36–55; Frankl 1987, 91, 119–120.

¹⁰³ Sumiala-Seppänen 2001, 101.

ideologian levittämisen kanavana.¹⁰⁴ Sumiala-Seppäsen ennen TV7:n perustamista tekemän arvion mukaan Suomessa mediaevankeliointi-koulukunnan ajatuksilla on kannatusta muun muassa helluntailaisuudessa, vapaakirkossa, Suomen evankelisluterilaisessa evankeliumiyhdistyksessä (SLEY) ja Kansanlähetyksessä.¹⁰⁵ Näistä liikkeistä TV7:lle ohjelmia tuottaa ainakin Helluntaiherätys.¹⁰⁶

Samaan aikaan kun sähköinen kirkko kehittyi ja rantautui lopulta Suomeenkin, valtavirran kirkot sopeutuivat yhä vahvemmin valtavirtamedian sääntöihin ja niistä tuli osa julkista palvelua televisioverkkojen tarjoaman julkisen palvelun ihanteiden toteuttajina. Robert White väittää, että oikeuttaakseen olemassaoloon 1900-luvun lopun muuttuneessa yhteiskunnassa, perinteiset kirkot menettivät terävyyttään ja jättivät opillisia korostuksiaan taka-alalle ”tullakseen maallistuneemmiksi saavuttaakseen maallistuneet”¹⁰⁷. Valtamediassa näyttäytyykin suurten kirkkojen kristillisyyden, joka pyrkii olemaan rationaalinen ja yleisesti hyväksyttävä merkitysjärjestelmä.¹⁰⁸

1.6 Uskonnollista televisiota on tutkittu viime vuosina vain vähän

Uskonnollista viestintää, erityisesti joukkotiedotusvälineissä, on tutkittu huomattavasti vähemmän kuin esimerkiksi markkinointia ja poliittisen sanoman levittämistä.¹⁰⁹ Uskonnollisen television tutkimus näyttää keskittyneen yhdysvaltalaisen sähköisen kirkon ja televisioevankelistojen kulta-ajan päättymisen tienoille 1980-luvulla. Laajimmillaan 1980-luvun taitteessa uskonnollista ohjelmaa lähetettiin Yhdysvalloissa satojen televisiolähettimien ja kaapeliverkkojen kautta¹¹⁰. Sen jälkeen kiinnostus ilmiöön on vähentynyt. Victoria Meng kirjoittaa yhdysvaltalaisista kristillistä televisiokanavaa Trinity Broadcast Networkia käsittelevässä artikkelissaan *Journal of Religion and Popular Culture* -julkaisussa 1990- ja 2000-luvuilla sekä akateemisen maailman että muun median menettäneen kiinnostuksensa uskonnollista televisiota kohtaan, eikä aiheesta ole pariin vuosikymmeneen juurikaan kirjoitettu.¹¹¹

¹⁰⁴ Sumiala-Seppänen 2001, 101; kts myös Schultze 1996, 61–71.

¹⁰⁵ Sumiala-Seppänen 2001, 101.

¹⁰⁶ Pesch 2008, 46.

¹⁰⁷ White 1997, 56.

¹⁰⁸ Sumiala-Seppänen 2001, 84; White 1997, 56.

¹⁰⁹ Lehikoinen 2003, 15.

¹¹⁰ Hadden 1993, 119–121.

¹¹¹ Meng 2009.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei tänä aikana uskonnollista televisiota olisi tutkittu ollenkaan. Siitä on julkaistu lähinnä artikkeleina tiedonvälitykseen tai sosiologiaan keskittyneissä aikakausjulkaisuissa.

Uskonnollisiin televisio-ohjelmiin on Suomessa keskitytty kahdessa väitöskirjatutkimuksessa. Johanna Sumiala-Seppänen tutki medioitunutta kristinuskoa rituaaliteorioiden valossa MTV3:n *Rippituoli*-ohjelmassa väitöskirjassaan *Nomadit rippituolissa – Mediodun uskonnon moraalisen järjestyksen dynamiikka (post)modernin television ja kulttuurin kontekstissa* (2001). Taisto Lehikoinen esitteli Jyväskylän yliopistolle tekemässään väitöstutkimuksessaan *Religious Media Theory – Understanding Mediated Faith and Christian Applications of Modern Media* (2003) teorian kristillisestä sähköisestä mediasta. Tutkimuksessaan hän käsitteli julkisen palvelun televisiokanavilla ohjelmia lähettävien katolisen kirkon, pääuoman eurooppalaisten protestanttisten kirkkojen, Venäjän ortodoksisen kirkon sekä yhdysvaltalaisen kristillisten televisiokanavien viestintää. TV7:ää koskevaa akateemista tutkimusta ei ole tehty, vaikka kanava on ollut osa suomalaista televisiokenttää ja kristillistä mediaa jo vuodesta 2003 lähtien. Susanna Pesch käsitteli TV7:n edustaman kristillisyyden suhdetta Suomen evankelisluterilaiseen kirkkoon ja maallistumiseen Helsingin yliopiston Humanistisen tiedekunnan uskontotieteen pro gradu –tutkielmassaan *Kun sisältö ratkaisee – Yhteiskristillinen televisiokanava Taivas TV7 ja suomalainen luterilaisuus* (2008). Helsingin yliopiston kirjaston tietokannoista ei löydy yhtään TV7:n ohjelmistoon perehtyvää tutkimusta.

Useassa uskonnollista televisiota käsittelevässä tutkimuksessa media, kristinuskko ja rituaali liitetään toisiinsa. Television ja uskonnon liittämien toisiinsa näyttää saavan rituaalisia piirteitä sekä uskonnosta että median itsensä rakenteesta ja toimintakulttuurista. Viestintänäkemyksiä ja mediassa tapahtuvaa rituaalia ovat 2000-luvulla tutkineet esimerkiksi James W. Carey ja Johanna Sumiala. He nojaavat aikaisempaan rituaalitutkimukseen, ”sähköistävät” sen ja tuovat teorian mediaympäristöön.

1.7 Suomalaisen sähköisen kirkon tutkimus, kysymykset, metodi ja haasteet

Tämä tutkielma selvittää, mikä ja millainen on suomalainen sähköinen kirkko. Kenen kirkosta puhutaan? Käytän käsitettä "suomalainen sähköinen kirkko"

mukaillen lähinnä yhdysvaltalaisen kristillisen median tutkimuskirjallisuutta¹¹². Kysymys saattaa kuulostaa yksinkertaiselta, mutta etenkin yhdysvaltaisessa kontekstissa, yksiselitteisen määrittelyn antaminen ei ole helppoa. Sähköinen kirkko ei ole vain nimitys tietyn tyyppistä uskonollista ohjelmaa lähettävälle televisiokanaville. Quentin J. Schultze sanoo, että vaikka sen voisi yrittää määrittellä niinkin, se on myös paljon muuta. Hän kuvaa amerikkalaista sähköistä kirkkoa "julistamisen, persoonallisuuksien, omien päämäärien edistämisen ja politiikan sekamelskaksi". Schultze tunnistaa sähköisen kirkon tarkan määrittelyn vaikeuden ja yrittää summata sen televisio-ohjelmia lähettäväksi "kokoelmaksi erilaisia" seurakuntia ja mediatyötä harjoittavia järjestöjä, "joita ei yhdistä traditio tai edes yhteinen usko, vaan tapa, jolla usko koetaan ja eletään". Enemmän kuin vain sähköisestä mediasta, kyse on "tietynlaisesta sosiaalisesta ja kulttuurisesta ilmiöstä".¹¹³

Määrittelyn vaikeudesta huolimatta sähköisen kirkon käsite on vakiintunut kuvaamaan hengellistä, lähinnä valtaviiran kirkkojen ulkopuolisen kristillisyyden keskuudessa tuotettua ohjelmaa lähettäviä televisiokanavia.¹¹⁴ Suomessa yksinomaan hengellistä ohjelmaa lähettää vain TV7, joten on perusteltua yrittää sovittaa kanavalle sähköisen kirkon määritelmää.

Tämä tutkielma lähestyy suomalaista sähköistä kirkkoa Taivas TV7:n ohjelmien sisältöä analysoimalla. Tutkielma kartoittaa, mistä elementeistä ohjelmat rakentuvat, miten eri viestintänäkemykset tulevat ohjelmistossa esille ja millaista kristillisyyttä ohjelmantekijät edustavat. Näin hahmottuu kuva suomalaisesta sähköisestä kirkosta.

Tutkimusaineisto on TV7:n ohjelmisto maanantaista perjantaihin 27.–31. maaliskuuta 2017. Kanavan Internet-sivuilla ja TV7 Uutiset -lehdessä julkaistun ohjelmakartan¹¹⁵ mukaan päivän ohjelmistoa esitetään joka ilta kahdeksan tuntia kello 17.00–1.00. Tämä kahdeksan tunnin ohjelmisto uusitaan kokonaisuudessaan kaksi kertaa peräkkäin, kello 1.00–9.00 ja 9.00–16.00 välisinä aikoina. Jokainen ohjelma esitetään siis 24 tunnin aikana kolme kertaa.

¹¹² Kts. esim. Schultze 1990; Abelman 1990; Frankl 1987; Hadden & Shupe 1990; Hadden 1993; Hoover 1988; Hoover 1990; Horsefield 1984; Podesta & Kurtzke 1990; Shultze 1990; Sumiala-Seppänen 2001; Lehikoinen 2003.

¹¹³ Schultze 1990, 41–51.

¹¹⁴ Kts. mm. Schultze 1990; Hoover 1990; Horsefield 1984; ; Sumiala-Seppänen 2001; Lehikoinen 2003.

¹¹⁵ Kts. liite 1: Ohjelmakartta.

Viiden päivän tutkimusjaksona TV7:llä esitettiin yhteensä 79 eri ohjelmaa¹¹⁶. Tutkimus analysoi ohjelmia niiden sisältöä erittelemällä. Sisällön erittely on sisältöanalyysimetodi, joka kerää tietoa sanallisessa tai määrällisessä muodossa joko luokiteltuna tai tilastoituna ja kvantifioi sen. Martti Grönfors yhdistää kvantifioivan sisältöanalyysin kontekstianalyysiin ja sanoo metodin antavan mahdollisuuden tutkia kontekstia tutkittavien asioiden esiintymisten kautta. Veikko Pietilä määrittelee sisällön erittelyn kohteiksi dokumentit, joita ovat toiminnan tai ihmisten käyttäytymisen synnyttämiä, luonteeltaan esittäviä tuotteita.¹¹⁷ Pietilän luokittelussa näitä dokumentteja on kolmenlaisia: auditiivisia, visuaalisia ja kirjallisia. Vaikka tässä tutkimuksessa kohteena onkin televisio-ohjelmat, huomio sisällön erittelyssä kiinnittyy Pietilän jaottelussa ennen kaikkea auditiiviseen luokkaan: televisioesiintyjien puheen sisältöön.¹¹⁸

Sisällön erittelyssä aineisto rakentuu havaintoyksiköistä, joista saadaan tieto tutkittavista ilmiöistä ja joihin liittyen kerättyä tietoa käsitellään. Koodausyksikkö on havaintoyksikön osa, joka määrittelee havaintoyksikön muuttujan arvon.¹¹⁹

Tässä tutkimuksessa kartoitetaan TV7:n ohjelmissa toistuvasti esiintyviä teemoja, aiheita, toimintaa ja ohjelmien osia. Ohjelmissa saattaa esimerkiksi olla raamatunlukua, rukousta tai henkilökohtaisia todistuksia ja kertomuksia televisioesiintyjälle itselleen tapahtuneista asioista. Havaintoyksikkö on yksittäinen televisio-ohjelma, jota tarkastellaan yhdeksän muuttujan, elementin kautta. Televisioesiintyjien puheet, suullisesti esittämät sisällöt, ovat tutkimuksen koodausyksiköitä, joiden mukaan muuttajat saavat arvonsa. Jokainen muuttuja saa analyysissä arvokseen kyllä tai ei sen mukaan, esiintyykö kyseistä elementtiä ohjelmassa. Yksittäisessä ohjelmassa saattaa olla mukana useita eri tutkimuskohteina olevia muuttujia.

Muuttujat ovat tässä työssä elementtejä, jotka esiintyvät toistuvasti eri ohjelmissa. Osa elementeistä pystytään määrittelemään etukäteen tutkimuskirjallisuuden perusteella, kun taas toisten toistuvuus tuli esiin vasta ohjelmia analysoitaessa. Esimerkiksi rukous ja Raamatun lukeminen hengellisessä ohjelmassa ei varmaankaan yllätä ketään, mutta tutkimuskirjallisuudessa niihin on

¹¹⁶ Kts. liite 1: Ohjelmakartta.

¹¹⁷ Sumiala-Seppänen sanoo medioidun uskonnon olevan nimen omaan kommunikatiivista toimintaa. Sumiala-Seppänen 2001, 34, 109. Kts. myös Carey 1989, 18–19, 43; Sumiala-Seppänen 2001, 13–15; Lehikoinen 2003, 39.

¹¹⁸ Tuomi & Sarajärvi 2009, 105–106; Pietilä 1976, 7, 21, 53; Grönfors 1982.

¹¹⁹ Seppänen 2005, 151–154; Pietilä 1976, 102.

kiinnitetty huomiota vain vähän. Sen sijaan esimerkiksi ihmeet ja raha nousevat usein esille sähköisen kirkon tutkimuksissa.¹²⁰

Janne Seppänen huomauttaa, että "on vaikea löytää tutkimusta, joka olisi vain puhdasta sisällön kvantitatiivista raportointia"¹²¹. Siitä ei ole kysymys tässäkään työssä. Sisällön erittelyn kautta hahmottuu kuva siitä, millaiset asiat kanavan ohjelmistossa korostuvat ja millainen on suomalainen sähköinen kirkko.

Yhdysvaltalaisten tutkimusten käyttö tämän työn vertailukohtana on perusteltua, koska yhdysvaltalainen media ja sen kehitys on vaikuttanut voimakkaasti koko maailman ja siten myös Suomen mediakulttuuriin.¹²² Myöskin kristillisten televisiokanavien ja sähköisen kirkon tutkimus on pääosin amerikkalaista.

Yhdysvaltalaisia televisioevankelistoja ja sähköistä kirkkoa koskevissa tutkimuksissa ja kirjallisuudessa nousee lähes poikkeuksetta esiin kaksi teemaa: ihmeet ja raha.¹²³ Televisioevankelistoja on jo 1970-luvulta saakka arvosteltu varainkeruutavoistaan. Arvostelijat ovat syyttäneet saarnaajia vanhusten ja köyhien rahojen viemisestä.¹²⁴ Aikaisemmin TV7:llä omia ohjelmiaan toimittaneet kaksi evankelistaa olivat julkisuudessa olleiden tietojen mukaan ohjelmiensa lähetysvuosina Suomen suurituloisimmat hengellisen työn tekijät. *Leo Meller ja ystävät* –ohjelman toimittaja Leo Mellerin ansiotulot vuonna 2012 olivat julkisten verotustietojen mukaan 151 858 euroa ja *Parantava rukous* –ohjelman Pirkko Jalovaaran 127 000 euroa. Vertailun vuoksi sanottakoon, että Suomen evankelisluterilaisen kirkon arkkipiispa Kari Mäkinen sai samana vuonna ansiotuloa 121 000 euroa.¹²⁵ Pitää huomioida, että kummatkin mainitut evankelistat ovat televisio-ohjelmiensa lisäksi myös tunnettuja saarnaajia, kiertävät ahkerasti maata ja ovat kirjoittaneet lukuisia kirjoja.

TV7:llä nähtävä rahallisen tuen kerääminen on rajattu vain televisiokanavan taustajärjestön Ristin Tuki ry:n tehtäväksi.¹²⁶ Yksityiset ohjelmantekijät eivät saa esittää katsojille omia vetoomuksiaan työnsä tukemiseksi, vaan vetoomukset ja tukipyynnöt kohdistuvat vain kyseisen ohjelman tuotannon rahoittamiseen Ristin Tuki ry:n kautta. Koska uskonnollinen televisio poikkeaa rahoitusmalliltaan

¹²⁰ Kts. esim. Howley 2001; Shultze 1990; Frankl 1987; Sumiala-Seppänen 2001.

¹²¹ Seppänen 2005, 145.

¹²² Sumiala-Seppänen 2001, 59.

¹²³ Kts. esim. Shultze 1990, 44; Howley 2001, 27–28.

¹²⁴ Hoover 1990, 38.

¹²⁵ Mm. Seurakuntalainen.fi 2013. Asiasta uutisoitiin eri medioissa.

¹²⁶ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/mainos/tv-mainonta/](http://www.tv7.fi/mainos/tv-mainonta/).

muusta televisiomediasta, on televisioruudussa tapahtuva varainhankinta ja puhe rahasta perusteltua ottaa huomioon tässä tutkimuksessa. Tutkimuksessa on huomioitu ne TV7:n ohjelmat, joissa ohjelman juontaja tai toimittaja esittää joko osana ohjelman runkoa tai sen yhteydessä nähtävässä erillisessä, etukäteen tuotetussa insertissä, omalla äänellään katsojille vetoamisen ohjelman tekemisen tai lähettämisen rahoittamiseksi. Ruudussa vain tekstinä tai grafiikkana näkyvät keräystiedot ja –pyynnöt eivät ole mukana analyysissä.

Ihmeet ovat aina olleet osa sähköistä kirkkoa. Niitä tapahtuu uskonnollisessa televisiossa ”joka päivä”.¹²⁷ Kertomukset yliluonnollisista ihmeperantumisista ovat yksi sähköisen kirkon ohjelmiston peruselementeistä, jonka sekä uskonnollista televisiota seuraava yleisö että televisiosaarnaajien kritisoijat huomioivat.¹²⁸

Uskonnollisen television ohjelmat korostavat usein niissä esiintyvien ihmisten kokemuksia. Nämä kokemustarinat, todistukset, liittyvät monesti ohjelmien opetukseen ”oikeanlaisesta” hengellisestä elämästä. Ensivaikutelmaltaan tavanomainenkin tilanne saattaa näyttäytyä erikoisena ja ihmeellisenä. Todistusten kautta lähetyksissä pyritään tuomaan esiin ohjelmantekijöiden taustayhteisöissä tärkeinä pidettyjä raamatullisia ja opillisia painotuksia.¹²⁹

Transmissionaalinen ja rituaalinen viestintänäkemys¹³⁰ muodostavat tässä tutkielmassa keskeisen tarkastelukulman tutkittavina olevien televisio-ohjelmien sisältöön. Kristinuskon yhteydessä transmissionaalisen viestinnän keskiössä on evankeliointi.¹³¹ Yksi sisällön erittelyn muuttujista on evankelioiva puhe, jota on ohjelmissa kuultava herätyspuhe, kehoitus parannuksen tekoon ja Jeesuksen

¹²⁷ Meng 2009. *Journal of Religion and Popular Culture* –aikakausijulkaisussa vuonna 2009 (Volume 21/3) julkaisema, Victoria Mengin kristillistä TBN-kanavaa käsittelevä artikkelikin oli nimeltään *Everyday a Miracle. History According to Trinity Broadcasting Network*, suom. Ihme joka päivä, historia Trinity Broadcasting Networkin mukaan. Tällä nimellä Meng viitaa sekä kanavan ohjelmille tyypilliseen ihmeiden korostamiseen, televisiokanavan yli 30-vuotiseen skandaalien värittämään historiaan että kanavan saamiin taloudellisiin lahjoituksiin, joiden avulla toiminta on pystynyt jatkumaan.

¹²⁸ Howley 2001, 27–28; Shultze 1990, 44; Frankl 1987, 117. Popularisoitua pilaa uskonnollisen television paranemisihmeistä teki mm. rock-yhtye Genesis 1991 julkaisemallaan kappaleella *Jesus he knows me*. Kappaleeseen tehdyllä musiikkivideolla esiintyy satiirinen versio yhdysvaltalaisesta televisiosaarnaajasta, joka muun muassa pyytää katsojia koskemaan televisioruutua ja käskee näitä parantumaan Jeesuksen nimessä.

¹²⁹ Shultze 1990, 44; Howley 2001, 27–28.

¹³⁰ Katso luku 1.3.

¹³¹ Katso. mm. Carey 1989, 14–17; Sumiala-Seppänen 2001, 14–15.

vastaanottamiseen tai rukous katuvan syntisen puolesta. Se on suunnattu katsojalle, joka ei ”ole ottanut Jeesusta vastaan henkilökohtaisesti”¹³².

TV7:n ohjelmistosta suuri osa ohjelmista on kanavan toimesta luokiteltu opetuksiksi. Hengellisen opetuksen tavoitteena voidaan ajatella olevan synnyttää vastaanottajassa tarve oman elämänsä ja jumalasuhteensa tarkasteluun. Raamatunlauseiden lukemista ja niiden kertomien asioiden toistamista ja toisin esittämistä ei ole laskettu tutkimuksessa tarkoitettavaksi opetuksiksi. Opetuksessa painottuvat puhujan omaksumat opilliset painotukset. Samalla kun hän siirtää näitä painotuksia ja raamatuntulkintaansa televisiokatsojalle, hän myös pyrkii vahvistamaan yhteyttä itsensä, edustamansa kirkkokunnan ja katsojan välillä.

Näin ajateltuna, opetuspuhe on tavoitteiltaan läheisessä yhteydessä rituaalisen viestintänäkemyksen kanssa.¹³³ Opetuspuheen esiintyvyys ohjelmissa ei kuitenkaan vielä kerro rituaalisuuden määrästä tai laadusta. Elementin esiintyvyys kuvaa ohjelmiston luonnetta ja muokkaa käsitystä sen rakenteesta. Rituaalia ja rituaalisuutta arvioitaessa ohjelmia tai ohjelmistoa on tarkasteltava kokonaisuuksina.

Ohjelmista esiin nousevat, toistuvasti esiintyvät elementit ja sisällön erittelyssä käytetyt muuttujat tässä tutkielmassa ovat aakkosjärjestyksessä:

- Evankelioiminen
- Henkilökohtaiset todistukset ja kertomukset omasta elämästä
- Ihmeet
- Israel
- Musiikkiesitykset
- Opetus
- Raamatun lukeminen
- Rahallisen tuen pyytäminen
- Rukous

Tutkimuksen suurin haaste on ohjelmien eri elementtien objektiivinen tunnistaminen. Esimerkiksi evankelioivan herätyspuheen erottaminen opetuksesta voi olla jossain tapauksissa tulkinnanvaraista. Nämä kaksi elementtiä esiintyvätkin usein samassa ohjelmassa. Elementtien tunnistaminen on loppujen lopuksi tutkimuksen tekijän subjektiivinen tulkinta ja kokemus niistä. Olen

¹³² TV7. Håkan Westergård ohjelmassa *Ajankohtaista taivaasta*. Herran kirkkaus ilmestyy temppeleissä. Jakso 377. Ohjelma ei kuulu tutkimuksen ohjelmistoon, mutta löytyy TV7:n ohjelma-arkistosta [Http://www.tv7.fi/vod/player/35780/](http://www.tv7.fi/vod/player/35780/).

pyrkinyt pitämään elementit mahdollisimman erottuvina tulkintaongelmien välttämiseksi.

Tutkimusaineistona on tutkimusviikon arkipäivien TV7:n ohjelmisto. Tutkimusmateriaalin rajausta arkipäiviin puolustaa päivien ohjelmakarttojen identtinen rakenne. Viikonloppujen ohjelmisto poikkeaa arkipäivistä vain vähän, joten arkipäivien yhteenlaskettu 40 tunnin ohjelmisto¹³⁴ antaa kattavan kuvan TV7:n ohjelmista ja niissä esiintyvistä elementeistä.

2. Suoraa ja tallennettua, koti- ja ulkomaista

2.1 Hengellisten ohjelmien luokittelun haasteet

Tarkasteluajanjaksoon 27.-31. maaliskuuta 2017 mahtuu lähes kaikkia Taivas TV7:llä nähtäviä ohjelmatyyppejä ohjelmistossa harvoin nähtäviä elokuvia ja suoria tapahtumalähetyksiä lukuun ottamatta. Ohjelmat olivat pääasiassa etukäteen tallennettuja, mutta mukaan mahtui myös kaksi puolentoista tunnin pituista suoraa esirukousohjelmaa.

Uskonnollisia televisio-ohjelmia on tutkimuksissa luokiteltu eri tavoin. Harold Ellens jakaa ohjelmat sisältönsä suhteen neljään eri muotoon: (1) Saarnatuoliohjelmiin, jossa saarnaaja ja hänen puheensa on ohjelman sisältö¹³⁵, (2) Jumalan yliluonnollista kohtaamista korostaviin ohjelmiin¹³⁶, (3) opetusta, dokumentteja ja draamaa sisältäviin, neuvoa ja opastusta jakaviin ohjelmiin¹³⁷ sekä (4) erityisesti johonkin uskonnolliseen asiaan keskittyviin, mielialaa ja uskoa kohottaviin ohjelmiin¹³⁸. Näiden muotojen voidaan ajatella edustavan eräänlaisia sähköisen kirkon ohjelmaformaatteja, vakiintuneita sääntöjä, joille uskonnollisen television genren ohjelmat rakentuvat.

Formaattiajattelu on hyvä työkalu uskonnollisten televisio-ohjelmien monien tasojen ja osatekijöiden määrittelyssä ja analysoinnissa. Ohjelmien tuottajat tekevät kaikkiin muotoihin ja formaatteihin sopivia ohjelmia. Mukana on uskosta kertovia puheohjelmia, dokumentit käsittelevät elämäntapaa ja hartausohjelmat keskittyvät Jumalan kohtaamiseen. Taisto Lehikoisen mukaan

¹³³ Katso luku 1.3.

¹³⁴ Sama 8 tunnin ohjelmisto uusitaan vuorokauden aikana kolme kertaa peräkkäin. Kts. liite 1: Ohjelmakartta.

¹³⁵ The Pupil model, Hoover 1988, 53–54; Lehikoinen 2003, 71.

¹³⁶ Mighty Acts of God, Hoover 1988, 53–54; Lehikoinen 2003, 71.

¹³⁷ Instructional model, Hoover 1988, 53–54; Lehikoinen 2003, 71.

¹³⁸ Leaven model, Hoover 1988, 53–54; Lehikoinen 2003, 71.

formaattiajattelun avulla tarkentuu myös kuva hengellisen ohjelman taustalla vaikuttavasta teologiasta ja perinteestä.¹³⁹

TV7 jakaa lähettämänsä ohjelmat kategorioihin. Internetin ohjelmatiedoista voi ohjelmia etsiä sekä nimen että kategorian perusteella. Ohjelmat on jaettu (1) ajankohtais- ja asiaohjelmiin, (2) henkilökuviin, (3) lastenohjelmiin, (4) musiikkiin ja taiteeseen, (5) nuorille suunnattuihin- ja (6) opetusohjelmiin.¹⁴⁰ Vaikka kategorioiden sisällä on eri formaatteihin kuuluvia ohjelmia, voidaan myös pelkkien kategorioiden avulla muodostaa karkea kuva kanavan erilaisista formaateista.

Johanna Sumiala-Seppänen nimittää formaatteja ”median kieliopiksi”. Formaattit ovatkin tärkeä yhteistä ymmärrystä vahvistava linkki ohjelman tuottajien ja yleisön välillä. Formaattit tarjoavat alustan, jonka sääntöjen avulla katsoja tulkitsee ohjelmaa ja antaa sille erilaisia merkityksiä. Esimerkiksi haastatteluohjelman formaattiin sopivat hyvin ohjelmien vieraiden henkilökohtaiset todistukset uskontulosta ja Jumalan töistä. Merkitys syvenee ohjelmien rituaalisen vastaanoton kautta. Se avaa katsojalle mahdollisuuden päästä kosketuksiin sisällön transsendenttiseen merkitykseen. Formaatin luoman alustan ja sääntöjen puitteissa katsojalla on mahdollisuus eri tasojen ja ulottuvuuksien kautta päästä osalliseksi rituaaliin, jossa ohjelman eri palaset synnyttävät hengellisen yhteyden ja kommunikaation Jumalan kanssa.¹⁴¹

Tässä tutkielmassa tarkastelun kohteena ovat lähetyksissä toistuvasti esiintyvät elementit. Päähuomio ei keskity ohjelmaformaateihin, vaikka ne ovatkin havaittavissa TV7:n ohjelmistossa. Tutkittavien elementtien voidaan nähdä olevan osasia uskonnollisen television ohjelmaformaateissa. Esimerkiksi Raamatun lukeminen kuuluu luontevasti televisioituihin uskonnollisiin tilaisuuksiin, mutta se on myös yleisin yhteinen elementti muussakin TV7:n ohjelmistossa. Monet tutkimusviikon ohjelmien toimittajista lukivat lähetyksissään Raamattua. Raamatunluku näyttäytyy merkkinä pyhiin kirjoituksiin nojaavasta viestistä esimerkiksi hengellistä opetusta ja ohjausta tarjoavissa ohjelmissa. Raamattu on tämän tutkielman valossa yksi kristillisen television yleisimmistä tunnusmerkeistä ja olennainen rakennusosa sähköisen kirkon ohjelmaformaateja. Se kuuluu uskonnollisen television lähes kaikkiin

¹³⁹ Lehikoinen 2003, 244.

¹⁴⁰ Tv7.fi.

¹⁴¹ Sumiala-Seppänen 2001, 66; Lehikoinen 2003, 244.

ohjelmiin. Raamatun jakeet, kuten yhteisesti hyväksytyt ohjelmaformaattikin, luovat ymmärrystä ohjelman sisällön, esiintyjän ja katsojan välillä.¹⁴²

Elementtien voidaan myös ajatella olevan formaateista irtonaisia, mutta formaattien sisällä olevia itsenäisiä ohjelmien osia. Esimerkiksi keskusteluohjelman formaatti on alusta, jonka säännöt useimmat televisionkatsojat tunnistavat. Nyt tutkittavat elementit ovat rakennuspalikoita, joista formaattinsa mukaisen hengellisen keskusteluohjelman sisältö rakentuu. Esimerkiksi Raamatun lukeminen on vain yksi hengellisyyden tunnusmerkki, ei niinkään elimellinen osa ”median kielioppia”, formaattia. Samoin keskusteluohjelmassa nähtävä musiikkiesitys ei hämmästytä katsojaa, joka on aikaisemminkin nähnyt keskustelu- ja talk-show -ohjelmia. Monissa television pääkanavilla nähtävissä, etenkin viihteellisimmissä keskusteluohjelmissa, esitetään myös musiikkia. Musiikkiesitys uskonnollisen televisiokanavan keskusteluohjelmassa ei varmaankaan ole katsojalle yllätys. Musiikki kuuluu kevyen ja viihteellisen keskusteluohjelman formaattiin, vaikka ei olekaan sen välttämätön ja formaattia määrittelevä tekijä.

Musiikki on usein mukana hengellisissä tilaisuuksissa, joissa televisionkatsoja saattaa käydä. Katsoja yhdistää hengellisen opetuksen, keskustelun ja musiikin toisiinsa myös televisioformaatin ulkopuolella. Kun nämä elementit kohtaavat televisioruudulla, on yhteys ja kontekstin säännöt tuttuja kaikille osapuolille jo entuudestaan. Yhteisesti hyväksytyt elementit ja formaatti muodostavat katsojan ja esiintyjän välille yhteyden ja katsoja pääsee osalliseksi median rituaalia. Rituaali mahdollistaa kontaktin transsendenttiin ja kommunikaation Jumalan kanssa.¹⁴³

Edellä mainittu, Taivas TV7:n oma luokittelu eri ohjelmakategorioihin antaa hyviä vihjeitä ohjelmien sisällöistä. Internetin ohjelmatiedoissa kategoriat on jaettu alakategorioihin. Alakategoriat menevät tosin hieman päällekkäin. Esimerkiksi luokat ”ihmeet ja merkit” ja ”Israel” ovat alakategorioina sekä ajankohtais- ja asiaohjelmissa että opetuksessa. Kummassakin kategoriassa näiden alaluokkien ohjelmat ja sisältö ovat samoja.¹⁴⁴

Tämä kuvaa hyvin uskonnollisen median monitahoisuutta. TV7:n ohjelmistoon perehtyminen osoittaa, kuinka samaa teemaa voidaan tarkastella

¹⁴² Formaatin merkityksestä viestin lähettäjän ja vastaanottajan yhteyteen mm. Couldry 2003; Sumiala 2010.

¹⁴³ Kts. mm. Couldry 2003; Sumiala 2010. Lisää mediarituaalista luvussa 4.

¹⁴⁴ Tv7.fi.

useasta eri näkökulmasta. Edellisessä esimerkissä, televisiokanavan taustavoimien maailmankatsomuksesta tarkasteltuna, ihmeitä tai Israelia käsittelevä puhe on samanaikaisesti sekä uskoville suunnattua opetusta että huomioita ajankohtaisesta tilanteesta.¹⁴⁵ Samalla esimerkit kertovat myös ohjelmien ja sisältöjen vaikeasta mahduttamisesta vain tiettyyn lokeroon tai kategoriaan.

Sama on ollut huomattavissa yrityksissä löytää erilaisia tapoja luokitella ja kategorioida uskonnollisia televisio-ohjelmia.¹⁴⁶ Esimerkiksi useat TV7:n esittämät ohjelmat sopivat samanaikaisesti Harold Ellensin luokittelussa sekä saarnatuoliohjelmiin, Jumalan yliluonnollista kohtaamista korostaviin että opetusta jakaviin ohjelmiin. Kuten TV7:n oma luokittelu, Ellensin mallitkaan eivät siis ole toisiaan poissulkevia tekemättä väkivaltaa ohjelmien sisällöille.

Robert White on kehittänyt ”uskonnollisen yleisradiotoiminnan yleiset mallit”, jotka sopivat uskonnollisen viestinvälityksen yleiseen luokitteluun¹⁴⁷, mutta ovat jossain määrin käyttökelpoisia myös yksittäisten ohjelmien arviointiin. Whiten malleissa uskonnollinen ohjelmien lähetystoiminta on joko (1) osa julkista palvelua, (2) evankelikaalisten herätyskristillisten liikkeiden sanoman levittämistä, (3) institutionaalisen kirkon ohjailemaa ja sen tarpeita palvelevaa tai (4) vaihtoehtomedia ja yhteiskunnallisen muutoksen edistäjä.¹⁴⁸

Whiten luokittelussa TV7:n ohjelmistosta suuren osan voidaan ajatella sopivan toiseen esitellyistä malleista, evankelikaalisten herätyskristillisten liikkeiden sanoman levittämiseen. Whiten määrittelyssä käyttämästä herätyskristillisyyden ”evankelikaalisesta” määreestä huomaa, että sähköisen kirkon kohdalla hän on ajatellut ennen kaikkea yhdysvaltalaisia toimijoita. Koska suomalaisessa kontekstissa evankelikaalisuuden määrittely on osoittautunut hankalaksi¹⁴⁹, on suomalaisesta sähköisestä kirkosta puhuttaessa kuvaavampaa käyttää karismaattisen tai uuskarismaattisen kristillisyyden käsitteitä. Näissä piireissä korostuu Raamatun asema, Pyhän Hengen toiminta ja jatkuva Pyhän hengen vaikutuksessa elämisen tärkeys. Evankeliointi, saarna, musiikki ja todistuspuheenvuorot ovat keskeisiä osia karismaattisessa kristillisyydessä.¹⁵⁰

¹⁴⁵ Kts. esim. Stewart 2015.

¹⁴⁶ Mm. Harold Ellen ja Robert White ovat esitelleet omia mallejaan uskonnollisen viestinnän eri tasojen määrittelemiseksi. Lehtikoinen 2003, 71.

¹⁴⁷ Lehtikoinen 2003, 71.

¹⁴⁸ Lehtikoinen 2003, 71.

¹⁴⁹ Kts. Tunnustuskuntiin sitoutumaton evankelikaalisuus. Uskonnot.fi; Heino 1997, 54. Kts. myös luku 1.1.

¹⁵⁰ Tunnustuskuntiin sitoutumaton uuskarismaattisuus. Uskonnot.fi.

Samoja tekijöitä näkyy myös TV7:n ohjelmistossa. Tutkitun 79 ohjelman joukosta saarnan käsitteen alle voidaan laittaa raamatunlukemisen ja opetuksen elementit. Näitä esiintyi ohjelmistossa tiheämmin kuin muita elementtejä. Kumpaakin nähtiin noin 30 ohjelmassa. Todistuspuheenvuoroja oli tutkimusviikon ohjelmissa kolmanneksessa.

Osa ohjelmista oli tallenteita karismaattisista tilaisuuksista. Esimerkiksi ohjelman *Yliuonnollinen nyt* 30. maaliskuuta esitetyssä jaksossa *Riemuvuosi*, pastori Guillermo Maldonado opettaa Yhdysvalloissa kuvatussa, isossa kokoustilassa järjestetyssä tapahtumassa, raamatullista tapaa ymmärtää kirjoituksissa esiintyvä riemuvuosi oikein. Hän lukee näytteitä Raamatusta ja valaisee, kuinka Jeesuksen syntyessä erilaiset käytössä olleet kalenterit ja tavat ajan laskemiseksi kohtasivat. Puhe saa evankelikaalisuudelle ja karismaattisuudelle tyypillisiä eskatologisia piirteitä ja Maldonado opettaa, kuinka parhaillaan elävä sukupolvi on viimeinen, joka saa kokea raamatullisen riemuvuoden 2016. Saarnansa päätteeksi hän julistaa TV-katsojille vapautusta ja käskee kasvaimia poistumaan katsojien elimistöistä yhtyeen samalla soittaessa taustalla musiikkia. Ohjelman lopussa ihmiset kertovat ihmeparantumisistaan ja ohjelma päättyy Maldonadon kameralle esittämään, suoraan katsojalle osoitettuun lyhyeen puheeseen.¹⁵¹

Muodoltaan toisenlaista televisio-ohjelmaa edustaa aikaisemmin samana päivänä nähty suora lähetys *Rakkauden kosketus*. Siinä Aulikki Hartikainen-Piipponen ja Veijo Piipponen opettavat kristittyjä, evankelioivat katsojia, lukevat Raamattua ja rukoilevat katsojien lähettämien rukousaiheiden puolesta. Ohjelmassa opetetaan, ettei kaivattuja rukousvastauksia tule, jos pyytjä tuntee syyllisyyttä eikä elä täydellisessä vapaudessa. Ohjelmantekijät varoittavat monen kristityn kuolevan enneaikaisesti, koska heillä ei ole rakkautta. Kelvottomalla asenteella elävälle ihmiselle ehtoollispöytä on sopimaton paikka. Toisaalta ohjelmassa vakuutetaan, että synti ei sinänsä ole este ehtoollisen nauttimiselle, jos ehtoollisella muistaa Jeesuksen sovituksen ja hylkää synnin.¹⁵²

Uuskarismaattisuudesta tuttujen Pyhän Hengen vaikutuksessa elämisen ja arjen keskellä uskon kokemisen painotukset näkyvät ohjelmissa. Esimerkiksi *Yliuonnollinen nyt* -ohjelmassa julistetaan katsojille vapautta heitä eri tavoin pidättelevistä kahleista. *Rakkauden kosketuksessa* nostaa Jumalan myös arjen

¹⁵¹ TV7. *Yliuonnollinen nyt. Riemuvuosi*. 30.3.2017 klo. 23:30

taloudellisten asioiden auktoriteetiksi. Toinen ohjelman juontajista kehottaa taloudellisissa kriiseissä eläviä katsojia ottamaan käyttöönsä Jumalan sanan ja julistamaan: ”Herra on täyttävä tarpeeni, pärjään taloudellisesti hyvin”.¹⁵³

TV7 toimii vain osittain Whiten uskonnollisen yleisradiotoiminnan lajittelun mukaisena vaihtoehtomediana, eikä se juurikaan, paria poikkeusta huomioimatta, näytä ottavan roolia yhteiskunnallisesta muutoksesta käytävässä keskustelussa. Leif Nummelan juontama ajankohtaisohjelma *Cafe Raamattu* tarttui ajankohtaiseen aiheeseen sukupuoli-identiteeteistä jaksossa *Onko sukupuoli enemmän kuin kaksi*. Siinä professori Tapio Puolimatka toteaa postmodernin maailmankatsomuksen olevan ristiriidassa kristillisen ihmiskuvan kanssa. Hän vertaa transsukupuolisuutta muinaiseen Babylonialaiseen Istar-jumalattaren palvontakulttiin ja siinä korostuvaan androgynisyyteen. Puolimatkan mukaan meidän ajassamme ”transihmisen” ympärille on syntynyt uskonnollista palvontaa muistuttava kultti, joka kyseenalaistaa lapsen ja nuoren sukupuoli-identiteetin. Puolimatka sanoo Opetushallituksen julkaiseman oppaan antavan ymmärtää, että on väärin rohkaista tyttöä olemaan tyttö ja poikaa poika.

Kun tavoitellaan vääristynyttä normia, tehdään väkivaltaa työlle ja pojalle, koska herätetään hänessä epäilyjä ja kysymyksiä ja viedään lapsia siihen, että jopa esimurrosikäisille lapsille aletaan antamaan lääkkeitä, joka estää murrosiän tulon, tekee lapsesta hedelmättömän ja joka sitten vaatii, että hän saa lopun ikäänsä hormonihoitoa ja ehkä sitten menee sukupuolenkorjausleikkauksiin. [...] Neljä viidestä näistä lapsista, joilla oli jotain ongelmia, niin he luonnostaan samastuu omaan biologiseen sukupuoleensa. Jos estetään lääkkeillä murrosiän tulo, niin 100%:sti näistä ihmisistä tulee transihmisiä tutkimusten mukaan.¹⁵⁴

Maaliskuun alussa voimaan tullut uusi, sukupuolineutraali avioliittolaki puhututti vielä kuun lopussa erityisesti *Rukouksen voima* –ohjelmassa. Mika ja Mirikka Jantusen juontamassa suorassa lähetyksessä vieraana oli Perussuomalaisten kansanedustaja Mika Niikko. Ohjelmassa yhteiskunnassa tapahtuneisiin muutoksiin ei suhtauduttu kuitenkaan Whiten mallin mukaisesti muutosten edistäjänä, vaan ne nähtiin uhkana koko kansalle. Ohjelman toimittaja Mirikka Jantunen ilmaisi nyökkäilemällä ja hymähtelemällä suhtautuvansa hyväksyvästi Niikon katsojalta tulleeseen kysymykseen liittyvään näkemykseen.

Tämä ennen kaikkea tulee viemään meidän kansaltamme siunauksen, jos me viedään eteenpäin tämä jumalattomuus varsinkin lasten keskuuteen [...] Mä väitän, ettei näin olisi käynyt, jos kirkko ja seurakunnat olisivat nousseet sille paikalle, millä niiden kuuluisi olla ja vastustaa tällaista kehitystä. [...] Suomessahan nousi useita

¹⁵² TV7. *Rakkauten kosketus*. Aulikki Hartikainen-Pipponen ja Veijo Piipponen. 30.3.2017 klo. 19:00.

¹⁵³ TV7. *Rakkauten kosketus* ja *Yliluonnollinen nyt*. 30.3.2017.

¹⁵⁴ TV7. *Cafe Raamattu*. *Onko sukupuoli enemmän kuin kaksi?* 30.3.2017 klo 17:30.

satoja rukouspiirejä tämän aikana. Meidän pitäisi myös yhteiskunnassa nostaa ääntämme, että me ei hyväksytä tätä. Emme halua, että meidän lapsillemme ruvetaan opettamaan tällaisia asioita ja ruvetaan viemään turmioon meidän sukupolvi toisensa perään. Tässä vaiheessa mä toivon ja rukoilen sitä, että seurakunta ei vaikenisi, koska nyt tulee aika, jolloin heidän uskonsa tullaan mittaamaan.¹⁵⁵

Vaikka Niikko esittääkin huolensa sukupuolineutraalin avioliittolain seurauksista uskonnollisessa kontekstissa, on lausuma samalla myös kansanedustajan poliittinen kannanotto. Poliitikko on ollut Yhdysvaltojen sähköisen kirkon yksi hengellisiin ohjelmiin tuomista piirteistä. Osa uskonnollisen television amerikkalaisesta yleisöstä koki televisiossa tapahtuvan uskonnon ja politiikan sekoittamisen häiritsevänä. Toistakymmentä televisioevankelistaa kiinnittyi jo 1970-luvulla Kristillisenä oikeistona tunnettuun poliittiseen liikehdintään. Kristillinen oikeisto korosti kristillistä moraalialia, uskonnollista kasvatusta ja näki paholaisen olevan Amerikan moraalisen rappion takana. Liike näki olevansa mukana Jumalan ja Saatanan välisessä, ”Amerikan moraalista sielusta” käytävässä taistelussa. ”Taistelemme Saatanan kansakuntaamme tuhoavia järjestelmiä vastaan. Todellinen konflikti on valon ja pimeyden välillä, Saatanan valtakunnan ja Herran Jeesuksen Kristuksen valtakunnan välillä”¹⁵⁶, televisioevankelista Jerry Falwell sanoi vuonna 1981.¹⁵⁷ Samankaltaisia painotuksia kuultiin TV7:n *Rakkauten kosketus* –rukousohjelmassa, jossa juontajapari näki sukupuolineutraalin avioliittolain myötä Suomen liukuvan syvemmälle hengelliseen konfliktiin. ”Pimeys lisääntyy, vihollinen voittaa valtaa.” Katsojalle annetaan silti toivoa ja lohtua, kun juontaja toteaa, ettei vihollinen kuitenkaan voita Jumalaa.¹⁵⁸ Niikon puheenvuoroa lukuun ottamatta, TV7:llä ei tutkimusajanjakson aikana käsitelty kotimaan poliittisia asioita. Sen sijaan joissain ohjelmissa keskusteltiin Israelin valtion, ulkovaltojen ja palestiinalaisten suhteista. Tämä puhe oli paikoitellen poliittisesti sävytynyttä.¹⁵⁹

2.2 Esiintyjensä näköistä ohjelmaa – luterilaisen kirkon ”uskonnollinen ohjelma” ja karismaatikot eivät meinaa sopia samalle kanavalle

Suurin osa katselujakson ohjelmista oli kotimaista tuotantoa. Ne oli kuvattu pääosin studiossa. Yleisin lavastus ja näyttämölle pano oli pieni pöytä ja kaksi

¹⁵⁵ TV7. Mika Niikko ohjelmassa *Rukouksen voima. Mika ja Mirikka Jantunen*. 27.3.2017 klo. 19:00.

¹⁵⁶ Podesta & Kurtzke 1990, 212.

¹⁵⁷ Podesta & Kurtzke 1990, 207–212.

¹⁵⁸ TV7. *Rakkauten kosketus. Aulikki Hartikainen-Pipponen ja Veijo Piiipponen*. 30.3.2017 klo. 19:00.

nojatuloja, joissa ohjelmantekijät istuivat. Joissain ohjelmissa esiintyi toimittajien lisäksi ohjelmajaksoittain vaihtuvia vieraita. Lähetyksissä keskusteltiin uskosta, opetettiin Raamatun sanomaa ja opastettiin hengelliseen elämään.

Ulkomaaiset ohjelmat olivat pääosin Yhdysvalloissa tai Britanniassa tehtyjä tilaisuustaltiointeja. Nämä tilaisuustaltioinnit keskittyvät tilaisuuden puhujan, tunnetun pastorin tai saarnaajan ympärille, eikä niissä usein nähty hänen lisäksi muita esiintyjiä. Esimerkiksi ohjelmat *Iloa arkeen – Joyce Meyer*, *Andrew Wommack*, *David Jeremiah* ja *Derek Prince* ovat nimettykin esiintyjänsä mukaan. Samanlaista nimeämistapaa ei ole kanavan kotimaisissa ohjelmissa. Yksittäisen ohjelmajakson toimittaja tai vieras on usein mainittu ohjelmatedoissa kyseisen jakson kohdalla, ei ohjelmasarjan nimessä.

TV7:llä nähdään vain yksi päivittäin lähetettävä ohjelma, *TV7 Israel News*. Se tuotetaan uutislähetystä varten rakennetussa TV7:n ulkomaantoimituksen Jerusalemin studiossa.¹⁶⁰ 15 minuutin pituinen englanninkielinen uutislähetys keskittyy Israelin ja sen lähiympäristön asioihin sekä Israelia koskevien kansainvälisten tapahtumien käsittelyyn.

Noin tunti päivittäisestä ohjelma-ajasta on kanavalla varattu lastenohjelmille. Kaikki esitettävät animaatiotarjat ovat suomeksi jälkiäänitettyä ulkomaista tuotantoa. Mukana on kansainvälisesti laajalle levinneitä kristillisiä lapsille suunnattuja sarjoja. Esimerkiksi animaatiotarja *Superkirjan* eri tuotantokausia on esitetty yli sadassa maassa 43 eri kielellä.¹⁶¹

Kotimaiset lastenohjelmat jakaantuvat kahteen erilaiseen ohjelmatyyppiin. Lähes jokaisessa studiossa kuvatuissa ohjelmissa esiintyy juontajan lisäksi joko näyttelijöiden esittämiä eläinhahmoja tai eläinnukkeja. Toinen ohjelmatyyppi on ulkona kuvatut, toimintaa ja elämyksiä sisältävät ohjelmat. *Ermot* –ohjelman jaksossa 28. maaliskuuta erä- ja monitoimikerholaiset tutustuvat Särkänniemen akvaarioon Tampereella. Kaloihin tutustumisen ohessa lapsille kerrotaan Raamatun kertomuksia.¹⁶² *Come Home Kids* –ohjelmassa lapset puuhailevat ja kisailevat ulkona ja seuraavat sisällä ohjaajien esittämää näytelmää.¹⁶³

TV7:n ohjelmien toimittajissa ja juontajissa huomio kiinnittyy avioparien määrään. Tarkastelun aikana esitetyissä ohjelmista kuusi oli avioparien toimittamaa ja juontamaa. Pääosassa näissä oli avioparien yhdessä antama

¹⁵⁹ Lisää luvussa 3.7.

¹⁶⁰ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/](http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/).

¹⁶¹ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/superkirja-keskiviikkoisin-klo-17-30](http://www.tv7.fi/superkirja-keskiviikkoisin-klo-17-30).

¹⁶² TV7. *Ermot. Ermot akvaariossa*. 28.3.2017 klo 17:30.

hengellinen opetus. Ohjelmien muoto (formaatti) ei ollut tyypillinen keskustelutai talk show -ohjelma, vaan kumpikin puolisoista esiintyi suurimman osan lähetyksistä suoraan kameralle ja kohdisti puheensa katsojalle. Joy ja Jan Cedercreutzin juontama *Jumala puhuu* keskittyy esittelytekstinsä mukaan käytännönläheisen ja uskontäyteisen elämän opettamiseen.¹⁶⁴ 28. maaliskuuta esitetystä jaksossa aiheena oli huolenpito. Cedercreutzit kuvailevat Jumalaa isänä, joka välittää ja huolehtii lapsistaan. Puhuessaan isästä, he rinnastavat termit Jumala, isä ja poika toisiinsa persoonia erottelematta.¹⁶⁵

Nuorekkaan helsinkiläisen River-seurakunnan pastoripariskunta Reetta ja Tomi Lehto juontavat seurakuntansa nimeä kantavaa ohjelmaa *River Helsinki*. Lähetys on yhdistelmä seurakunnan tilaisuudesta tehtyä saarnataltiointia ja studiossa nauhoitettua, katsojalle suunnattua opetuspuhetta. Lehdot ovat valmistautuneet työhönsä raamattukoulussa Yhdysvalloissa.¹⁶⁶ Heidän puheessaan kuuluu uuskarismaattiselle kristillisyydelle tunnuksenomainen, Pyhän Hengen mukaisen elämän painotus: ”Herran henki asuu meissä [...] ei voi tapahtua mitä tahansa [...] kaikki on mahdollista sille, joka uskoo.”¹⁶⁷

Mia ja Jyrki Valkeakari vetävät TV7:llä ”rukousmatkoja” Israeliin. Ohjelmasarja *Israelin Vuoret* ei tekijöidensä mukaan ”ole varsinaisesti tv-ohjelma, vaan nämä ohjelmat ovat tv:n avulla toteutettavia yhteisiä rukousmatkoja, jolle Israelin Jumala haluaa ottaa teidät mukaan.”¹⁶⁸ Ohjelmassa korostuu erityisesti helluntailais-karismaattisten kristillisten piirien keskuudessa vallitseva Israel-teologia, jossa Israel nähdään Jumalan suunnitelmissa tärkeänä eskatologisenä merkinä.¹⁶⁹ Valkeakarit vievät matkakertomuksissaan katsojan Vanhassa testamentissa mainitun kuningatar Isebelin linnan raunioille, jossa matkalaiset tunnustivat hänen syntinsä ja pyysivät niitä Jumalalta anteeksi.¹⁷⁰

Avioparit juonsivat myös kahta katseluviikon aikana nähtyä suoraa rukouslähetystä, aikaisemmin mainittuja *Rukouksen voimaa* ja *Rakkauden kosketusta*. *Rakkauden kosketus* –lähetyksen juontajapariskunta Aulikki

¹⁶³ TV7. *Come Home Kids. Kuka onnistuu ja on paras?* 30.3.2017 klo. 18:00.

¹⁶⁴ Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/vod/series/18038/>.

¹⁶⁵ TV7. *Jumala puhuu*. 28.3.2017 klo 20:00.

¹⁶⁶ Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/vod/series/43581/>

¹⁶⁷ TV7. *River Helsinki. Elämisen standardi on Jumalan sana*. 31.3.2017 klo. 00:00.

¹⁶⁸ TV7. *Israelin vuoret. Samaritan riemuvuosi*. 30.3.2017 klo. 20:30.

¹⁶⁹ Stewart 2015, 13–14, 150, 160–163; katso luku 3.6.

¹⁷⁰ TV7. *Israelin vuoret. Samaritan riemuvuosi*. 30.3.2017 klo. 20:30.

Hartikainen-Piipponen ja Veijo Piipponen toimittavat myös *Rakkauden kosketuksessa* –opetusohjelmasarjaa.¹⁷¹

Evangelista-aviopari Auli ja Jaakob Happonen ja muusikkopariskunta Erika ja Ari-Pekka Niemelän ohjelmissa on mukana opetuksen rinnalla myös taidetta. Happonsten *Sanan ja rukouksen tuoksua* –sarjassa Auli Happonen lukee itse kirjoittamiaan runoja. *Uskosta totta* tuo televisioruutuihin Niemelöiden yhdessä tekemiä ja esittämiä lauluja.¹⁷²

Miten ohjelmien esiintyjät edustavat taustayhteisöjensä teologisia ja opillisia näkemyksiä, ja mitä nämä mahdolliset taustayhteisöt ovat, on vaikea määritellä ohjelmien ja TV7:n Internet-sivujen perusteella. Ohjelmien kustantajaksi ilmoitetaan usein vain Ristin Tuki ry ja vain muutamassa sarjassa on tuottajana jokin muu yhteisö, vaikka kanava kertookin perustavansa rahoituksensa osittain ohjelma-ajan myyntiin.¹⁷³ *Tervetuloa kotiin* -ohjelmassa¹⁷⁴ juontaja Timo Tikka kertoo ohjelmasarjan olevan Helsingin Saalem-seurakunnan tuotantoa. Eri ohjelmien lopputeksteistä voi päätellä, että ainakin Tampereen helluntaiseurakunta, helluntaiseurakuntien medialähetysjärjestö Avainmedia¹⁷⁵, Kansan Raamattuseura, Patmos lähetysseäitiö sekä One Way Mission ja VERY Valtakunnan evankeliumi –järjestöt ovat mukana ohjelmatuotannossa.¹⁷⁶

Kuten yhdysvaltalaisen sähköisen kirkon yhteydessä kävi ilmi, ohjelmien tekijöiden taustat olivat monissa eri kirkkokunnissa, kristillisissä yhteisöissä ja moninaisissa opillisissa traditioissa.¹⁷⁷ TV7:n kertoo ohjelmien tekijöiden tulevan laajalti kotimaiselta ja kansainväliseltä kristilliseltä kentältä ja edustavan keskenään erilaista kristillistä ajattelua.¹⁷⁸ Opillisten painotusten tunnistaminen avaisikin mielenkiintoisia uusia ovia TV7:n ohjelmien ja kanavan edustaman kristillisyyden analysoimiseksi.

Selvittääkseni suomalaisen sähköisen kirkon luonnetta, lähetin tutkimusviikon suomenkielisten ohjelmien juontajille ja toimittajille kyselyn heidän edustammastaan kristillisyydestä, hengellisestä taustastaan ja motiiveista

¹⁷¹ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/vod/series/57333/](http://www.tv7.fi/vod/series/57333/).

¹⁷² Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/vod/series/34255/](http://www.tv7.fi/vod/series/34255/).

¹⁷³ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/info/pahkinankuoressa/](http://www.tv7.fi/info/pahkinankuoressa/).

¹⁷⁴ TV7. *Tervetuloa kotiin*. 29.3.2017 klo 18:30

¹⁷⁵ Pesch 2008, 46.

¹⁷⁶ TV7. *Lasten kotipuu, Avainmedian haastattelussa, Come Home, Come Home Kids ja Israelin vuoret* –ohjelmien lopputekstit.

¹⁷⁷ Schultze 1990, 41.

¹⁷⁸ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/](http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/).

hengellisen ohjelman tekemiseen. Verkkolomakkeella toteutettuun kyselyyn kutsuttiin 28 ohjelmantekijää.¹⁷⁹

Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi rohkaisevat käyttämään kyselyä tutkittavien ajattelun selvittämisessä: "Kun haluamme tietää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii niin kuin toimii, on järkevintä kysyä asiaa häneltä".¹⁸⁰ He huomauttavat, että haastattelun tai kyselyn liittäminen muuhun tutkimukseen tuottaa usein helposti ja nopeasti tutkimusaineistoa, joka tuo esille tutkittavaan ilmiön liittyviä normeja ja saattaa selventää käyttäytymistä.¹⁸¹

Kyselyyn oli mahdollista vastata anonymisti, mutta vastaajalle annettiin myös mahdollisuus kertoa, kuka hän on, mitä ohjelmaa juontaa tai toimittaa ja kuuluuko hän kirkkoon, uskonnolliseen yhdyskuntaan tai itsenäiseen seurakuntaan. Kyselylomakkeen palauttaminen edellytti vastauksia kolmeen pakolliseen kysymykseen. Ensimmäinen vastaajilta kysyttiin näiden hengellisestä taustasta, missä yhteisössä hän tuntee hengellisen kotinsa olevan ja onko joku henkilö mahdollisesti vaikuttanut merkittävästi vastaajan hengelliseen ymmärrykseen. Toiseksi vastaajat saivat valita seitsemästä vaihtoehdosta, mikä tarjotuista kristinuskon suuntauksista on häntä lähellä ja kuvaa omaa kristillisyyttä. Vaihtoehdot olivat a) luterilaisessa kirkossa harjoitettava kristillisuus, b) luterilaisuuden piirissä vaikuttava herätysliike, c) ratkaisukeskeinen herätyskristillisuus, d) klassinen helluntaisuus, e) karismaattinen tai uuskarismaattinen kristillisuus, f) amerikkalaistaustainen evankelikaalisuus, g) vapaakirkko, baptismi tai muu uskonnollinen yhteisö, joka ei sovi edellisiin määritelmiin tai h) vapaasti määriteltävä muu suuntaus. Vastaajan oli mahdollista valita useita näistä vaihtoehdoista.¹⁸²

Kolmas pakollinen kysymys koski mahdollista ohjelmaa tuottavaa organisaatiota. Halusin tietää, millainen taustayhteisö, -järjestö, -organisaatio tai seurakunta ohjelmalla ja sen tekijöillä on tukemassa ohjelman tekemistä.¹⁸³

¹⁷⁹ Kuuden tutkimusaineistossa esiintyvän ohjelmantekijän yhteystietoja ei löytynyt internetin hakupalveluilla ja Fonecta Finder henkilöhaulla.

¹⁸⁰ Tuomi & Sarajärvi 2009, 72.

¹⁸¹ Tuomi & Sarajärvi 2009, 81.

¹⁸² Luterilaista kirkkoa lukuun ottamatta annetut vaihtoehdot ovat varsin väljät. Ne perustuvat yhtäältä havaintoihin yhdysvaltalaisen sähköisen kirkon moninaisuudesta ja siinä esiintyvien saarnaajien taustoista, toisaalta Harri Heinon kuvaukseen suomalaisesta kristillisyydestä. Näiden kahden lähteen perustella pidin todennäköisenä, että vastaajat pystyvät valitsemaan annetuista vaihtoehdoista vähintään yhden, todennäköisesti useita vaihtoehtoja. Kts. mm. Schultze 1990; Heino 1997.

¹⁸³ Vaikka TV7:n ohjelmien yhteydessä ei useinkaan käy ilmi tekijöiden taustaorganisaatio, niin ohjelmien tyyli, sisältö, teologia ja opetus on samankaltaista, kuin esiintyjät taustayhteisössä omaksuttu. Kts. mm. Schultze 1990; Lehikoinen 2003, 133.

Lopuksi vastaajat saivat mahdollisuuden kertoa tavoitteistaan, päämäärästään ja motivaatiostaan hengellisen televisio-ohjelman tekemisessä.

Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi 16 kutsutuista 28 ohjelmantekijästä. Vastanneista vain yksi ilmoitti, ettei kuulu tällä hetkellä mihinkään kirkkoon, uskonnolliseen yhdyskuntaan tai itsenäiseen seurakuntaan. Vastaajista neljä kertoi taustansa olevan luterilaisessa kirkossa, kaksi heistä viidesläisessä herätysliikkeessä. Niin ikään neljä vastaajaa tuli helluntaiseurakuntataustasta. Helluntailaisuuden rinnalle kaksi näin vastanneista nosti karismaattisuuden. Enemmistö kyselyyn vastanneista ohjelmantekijöistä koki taustansa ennen kaikkea yhteiskristilliseksi. Heidän hengellinen kotinsa oli saattanut ajan mittaan muuttua.

Helluntailiikkeen kautta syntynyt, joskin nyt olen yhteiskristillinen,¹⁸⁴

En oikein ymmärrä seurakuntarajoja, koska rakastan kaikkia kristillisiä yhteistyöjä. Minuun on vaikuttanut ensin Taize (Tuomasmessu), sitten ortodoxinen kirkko, sitten metodistikirkko, sitten elämän sana, sitten karismaattiset uudet seurakunnat. Olen sillisalaatti tästä kaikesta. Jokaisessa seurakunnassa olen aina etsinyt kohtaamista Jeesuksen kanssa. Eniten minuun vaikuttaa henkilökohtainen suhteeni Jeesukseen. En välitä traditioista tai järjestelmistä, janoan vain Herraa. Hänet on helpoo kohdata melkein joka kristillisessä yhteisössä.¹⁸⁵

Olen uskonelämän aikana kuulunut muutamiiin eri itsenäisiin paikallisseurakuntiin (Joensuun Cityseurakunta, Majakka-seurakunta, Helsingin Cityseurakunta), jotka ovat painottaneet rukousta, Sanaa, pyhitystä, Pyhää Henkeä, palvelemista, aktiivista uskoa, koko elämän antamista Kristukselle. Olen ollut aktiivisesti mukana yhteiskristillisessä toiminnassa. Kansainvälinen helluntai-karismaattinen uskonliike tuntuu hengelliseltä kodilta.¹⁸⁶

Olin aktiivinen tapaus oman, pienen paikkakuntani vapaaseurakunnassa (palvelin musiikissa ja myös sananjulistuksessa). Kävin myös paljon helluntaiseurakunnassa, johon monet kavereistani kuuluivat. Olin myös tuttu kaveri luterilaisessa kirkossa.¹⁸⁷

Olen taustaltani ortodoksi, mutta tultuani elävään uskoon liityin vapaakirkkoon. Myöhemmässä vaiheessa jäimme sieltä pois, koska meidän palvelukenttämme ei ole vain vapaakirkko vaan koko Suomi yli seurakuntarajojen.¹⁸⁸

Seuraavaksi vastaajia pyydettiin profiloimaan tällä hetkellä edustamaansa kristillisyyttä seitsemän vaihtoehdon kautta. Viisi vastaajaa oli valinnut vain yhden vaihtoehdon. 10 vastaajaa valitsi kahdesta neljään omaa kristillisyyttä kuvaavaa määritelmää. Eräs, vahvan luterilaisen taustan omaava vastaaja, tunsikin kaikkien vaihtoehtojen kuvaavan omaa kristillisyyttään:

¹⁸⁴ V11.

¹⁸⁵ V15.

¹⁸⁶ V8.

¹⁸⁷ V14.

¹⁸⁸ V5.

Minä tosiaan olen ollut paljon yhteydessä mainittujen eri tahojen kanssa ja koen, että kukin on antanut itselleni paljon. En siis voisi aivan rehellisesti vastata muulla tavalla.¹⁸⁹

Vastaajista enemmistö identifioi itsensä ratkaisukeskeisen tai karismaattisen kristillisyyden edustajiksi. Kaikki vastaukset yhteensä suosituimmasta harvimmin valittuun:

- Ratkaisukeskeinen herätyskristillisuus 8
- Karismaattinen tai uskarismaattinen kristillisuus 8
- Vapaakirkko, baptismi tai muu uskonnollinen yhteisö 6
- Luterilaisuuden piirissä vaikuttava herätysliike 5
- Amerikkalaistaustainen evankelikaalisuus 3
- Luterilaisessa kirkossa harjoitettava kristillisuus 2
- Klassinen helluntailaisuus 2
- Muu 2

Huomionarvoista on, että niistä neljästä vastaajasta, jotka ilmoittivat kuuluvansa helluntaiseurakuntaan, vain yksi tunsi klassisen helluntailaisuuden omakseen.

Samoin neljästä luterilaisesta vain kaksi identifioi itsenä luterilaiseen kirkkoon.

Kysyttäessä ohjelman taustavoimista, viisi kyselyyn vastanneista kertoi tekevänsä ohjelmaansa yksin tai aviopuolisonsa kanssa. Heillä saattaa olla joitain apuvoimia, esimerkiksi ohjelmien musiikkiosuuksissa tai sisällön suunnittelussa.

Ohjelmiamme seuraavat monet Raamatun opettajat, pastorit ja myös psykologit, jotka myös mentoroivat meitä niin asiasisällöissä kun ihmisen kohtaamisessa.¹⁹⁰

Ohjelmista suuri osa tehdään TV7:n studioissa.¹⁹¹

Teemme ohjelmaamme vaimoni kanssa kahdestaan. Suunnittelemme sen sisällön itse, eikä siihen varsinaisesti osallistu muut tahot. Ohjelman tuottaa ja kustantaa TV7:n taustayhteisö Ristin Tuki ry. Sen puitteissa ohjelmallamme on tuottaja (jolta saamme rakentavia kehitysideoita) sekä kuvaus- ja äänitiimi.¹⁹²

Kyselyn perusteella useimpien ohjelmien tai ohjelmantekijöiden taustalta löytyy seurakunta, yhdistys tai järjestö, vaikka näitä mainitaan ohjelmien lopputeksteissä vain harvoin. Miten nämä taustaorganisaatiot vaikuttavat ohjelmiin ja niiden sisältöön ja kuinka ne osallistuvat tuotantoon, ei vastauksissa hahmotu.

¹⁸⁹ V16.

¹⁹⁰ V5.

¹⁹¹ Lisää luvussa 4.3.

Tutkimusviikolla esitetty ohjelmisto näyttäytyy sekä perusvireeltään, korostuksiltaan että ohjelmissa esiintyneiden elementtien valossa karismaattisena tai uuskarismaattisena kristillisyytenä. Suuri osa kyselyyn vastanneista ohjelmantekijöistä identifioikin itsensä näihin ryhmiin. Havaintoa ohjelmien karismaattisesta korostuksesta tukee myös TV7:n perustajan ja toimitusjohtajan Martti Ojareksen lausunnot kanavan ohjelmapolitiikasta. Kanavan Internet-sivujen mukaan päätökset ohjelmistosta tekee ohjelmatiimi, joka kokoontuu viikoittain toimitusjohtajan johdolla.¹⁹³ Susanna Pechin haastattelussa Ojares kertoo rajanneensa ohjelmistosta pois ohjelmat, joista ”Jumalan henki puuttuu” ja joilla ”ei ole mitään hengellistä sanomaa”.¹⁹⁴ Käytännössä tämä on johtanut siihen, ettei joidenkin kirkkokuntien ohjelmistoa nähdä kanavalla ollenkaan.

Länsimaissa luterilaiset kirkot näyttäytyvät julkisuudessa ja mediassa mielellään keskusteluosapuolina yhteiskunnallisia asioita ja etiikka koskevissa kysymyksissä. Ne haluavat käydä keskustelua ja vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen valtavirtamedian tarjoamassa viitekehysessä. Kristinuskon yhteiskunnallinen merkitys nähdään määräytyvän sen mukaan, kuinka kirkko pääsee osallistumaan tähän keskusteluun. Näiden kirkkokuntien viestintä tavoittelee yhteiskunnassa asemaa, joka näyttäytyy muun muassa jäsentilastoissa ja julkisissa kouluissa annettavassa uskonnon opetuksessa.¹⁹⁵

Valtauoman protestanttisuus ei pyri aktiiviseen käännytystyöhön, koska kirkot saavat uusia jäseniä erityisesti lapsikasteen kautta. Mediassa uskonnon harjoittaminen näyttäytyykin rituaalisena toimintana, joka korostuu erityisesti julkisten seremonioiden ja kriisien yhteydessä.¹⁹⁶

Monet sähköisen kirkon piirteet vaikuttavat valtauoman kirkkojen näkökulmasta epäilyttäviltä. Evankelioiva kristillinen media on valtauoman protestanteille usein epäeettistä, liian suostuttelevaa ja keinotekoisena oloista. Näiden kirkkojen kannalta katsottuna kristillinen media yrittää liian paljon vaikuttaa yleisön mielipiteisiin. Kirkkojen mielestä median välittämän sanoman ja käytettyjen muotojen tulisi olla sekä eettisesti että teologisesti perusteltua. Käytännössä valtauoman protestanttiset kirkot ovat pääosin mukana vain julkisen palvelun yleisradiotoiminnassa.¹⁹⁷

¹⁹² V14.

¹⁹³ Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/>.

¹⁹⁴ Pesch 2008, 30.

¹⁹⁵ Lehikoinen 2003, 150; Horsefield 1984, 72.

¹⁹⁶ Lehikoinen 2003, 150–151.

¹⁹⁷ Lehikoinen 2003, 151.

Jo ennen Taivas TV7:n lähetysten aloittamista Martti ja Mirja Ojares olivat yhteydessä Suomen evankelisluterilaisen kirkon tiedotusta ja mediasuhteita hoitavaan Kirkkohallitukseen. Luterilaisina Ojaresten toiveena oli, että kirkko olisi mukana tuottamassa ohjelmia uudelle kristilliselle televisiokanavalle. TV7:n alkuajoista kertova kirja *Jumalan seitsemäs ihme*, avaa perustajapariskunnan tunteja kanavan aloittaessa lähetyksiään.¹⁹⁸

Luulimme ainakin kaikkien kristillisten piirien olevan yhtä innostuneita kuin mekin. Minäkin ajattelin seurakuntien, kristillisten järjestöjen ja muiden yhteisöjen niin kuin yksityisten uskovienkin lähtevän innolla mukaan. Kuvittelin naivisti, että papit, siis k a i k k i papit ja koko kirkkolaitos aidosti haluaisivat ihmisten tulevan synnintuntoon, tekevän parannuksen ja tulevan uskoon, mutta siinä jouduin pahasti pettymään.¹⁹⁹

Martti Ojares kertoo, ettei kirkko ottanut heihin yhteyttä ja tarjonnut ohjelmiaan esitettäväksi TV7:llä. Hänen mukaansa *Kirkko ja kaupunki* --lehdessä jopa varoiteltiin ihmisiä ja ilmaistiin huoli kanavan sisällöstä.²⁰⁰ Kuten nähtiin Yhdysvalloissa, jossa pääuoman kirkot pysyttelivät poissa sähköisestä kirkosta, myös Suomessa luterilainen kirkko jatkoi ohjelmiensa lähettämistä vain valtiollisen Yleisradion televisiokanavalla. Lehikoisen esittelemän valtauoman protestanttien mediateorian mukaan Euroopan ja Yhdysvaltojen protestanttiset valtauoman kirkot eivät halua tehdä yhteistyötä karismaattisten ja evankelioivien kristillisten televisiokanavien kanssa. Kirkot luottavat vain yhteen joukkotiedonvälitykseen, julkisen palvelun yleisradiokanaviin.²⁰¹ Suomen evankelisluterilainen kirkko ei tee tästä poikkeusta.

Mirja Ojares kertoo olleensa erityisen pettynyt siihen, ettei kirkko tuntunut jakavan uuden televisiokanavan perustajien näkyä ja ryhtynyt näiden yhteistyökumppaniksi.

Tuntui pahalta, kun kotikirkko hylkäsi. Tuntui siltä, kuin äiti olisi hyljännyt lapsensa. Se käynnisti minussa prosessin, joka sai silmäni aukeamaan ja näkemään, miten tässä maassa pyritään viemään evankeliumia eteenpäin. Ja varsinkin näkemään sen, miten valikoivasti suhtaudutaan evankeliumin eteenpäin viejiksi ilmoittautuneisiin.²⁰²

Kanavan alkuaikojen pettymys luterilaisen kirkon suhtautumiseen yhteiskristilliseen kanavaan näyttää vahvistaneen konservatiivista kristillisyyttä korostavan karismaattisen median ja pääuoman liberaalin protestanttisen

¹⁹⁸ Ojares & Ojares 2007, 93–96.

¹⁹⁹ Ojares & Ojares 2007, 94. Harvennus Ojareksen.

²⁰⁰ Ojares & Ojares 2007, 94.

²⁰¹ Lehikoinen 2003, 150–151.

²⁰² Ojares & Ojares 2007, 96.

tiedonvälityksen välillä olevaa, TV7:n toimijoiden kokemaa eroa. Susanna Peschin haastattelussa Martti Ojares sanoo olevansa lopulta tyytyväinen, ettei luterilainen kirkko koskaan lähtenyt tuottamaan ohjelmiaan TV7:lle. Kirkon tiedotuskeskuksen linja ei sovi Ojareksen mielestä televisiokanavan linjaan. Kanavalle ei haluta ”uskonnollista ohjelmaa” eikä liberaaliteologiaa. Ojareksen mielestä ohjelma-aika menisi näissä ohjelmissa hukkaan. Uskonnollisuutta Ojares kuvailee vakaumuksena, jossa on pelkät kuoret, mutta Jumalan henki puuttuu. Liberaaliteologeja hän kritisoi siitä, että näiden mielestä uskonratkaisua ei tarvita. Pettymys ja näkemuserot kirkon opetukseen johtivat lopulta Martti Ojareksen eroamaan luterilaisesta kirkosta.²⁰³

Myöhemmin kirkon edustajat kävivät Pasilassa keskustelemassa ohjelmien teosta ja muusta asiaan liittyvästä, mutta minkäänlaista yhteistyötä ei heidän kansaan kaikista yrityksistämme huolimatta syntynyt.²⁰⁴

3. Ohjelmien elementit

3.1 Raamattu ja hengellinen opetus ohjelmien yleisimmät elementit

Tässä tutkielmassa on mukana 79 TV7:llä tutkimusviikolla 27.–31. maaliskuuta 2017 lähetettyä eri ohjelmaa. Uusintana esitetyt ohjelmat kirjattiin tutkimuspöytäkirjaan vain kertaalleen. Eri elementtien esiintyvyys tutkimusjakson ohjelmissa TV7:llä :

• Raamatun lukeminen	33
• Opetus	29
• Henkilökohtaiset todistukset	26
• Rukous	24
• Rahallisen tuen pyytäminen	23
• Evankelioiminen	18
• Ihmeet	15
• Israel	15
• Musiikkiesitykset	14

Yleisin tutkimuksessa esiin noussut, toistuvasti ohjelmissa esiintynyt elementti oli Raamatun lukeminen. Pyhää kirja luettiin yhteensä 33:ssa ohjelmassa. Raamatun esiintyvyydessä ovat mukana vain lähetyksissä ääneen luetut tai ruudulla tekstinä esitetyt raamatunkohdat, joiden paikka Raamatussa (kirja, luku ja jae) kerrottiin

²⁰³ Pesch 2008, 30.

²⁰⁴ Ojares & Ojares 2007, 125.

lainauksen yhteydessä. Ulkomuistista lausuttuja tai ilman lainauksen raamatunpaikan tarkempaa ilmoittamista tehtyjä lainauksia ei hyväksytty mukaan tutkimukseen.

Raamatun jakeiden lainaaminen on ymmärrettävästi merkittävä osa kristillisen televisiokanavan ohjelmistoa. Suuri osa lainauksista oli Uudesta testamentista, erityisesti Paavalin kirjeistä. Vanhasta testamentista ohjelmien juontajat lainasivat useimmiten Jesajan profetioita. Nämä nähtiin usein viittauksina Messiaaseen ja hänen odotettuun paluuseensa. Myös evankeliumeja, psalmeja ja Mooseksen kirjojen katkelmia käytettiin Raamatun opetuksen ohessa.

Yleensä ohjelmien esiintyjät käyttivät lukemaansa Raamatun katkelmaa osana puhettaan. *Raamattu puhuu sinulle* on poikkeus TV7:n ohjelmistossa. Siinä Jani Pellikka lukee Raamatun vuoden 1938 käännöstä kommentoimatta tai selittämättä lukemaansa.²⁰⁵ Muista ohjelmista poikkeava tapa Raamatun jakeiden esittämiseen nähtiin ohjelmassa *Fillarievangelistat vauhdissa*. Ohjelmassa ei luettu Raamattua ollenkaan, vaan aiheeseen sopivat raamatunkohdat näytettiin televisioruudussa vain tekstinä.²⁰⁶

Pienenä ja hieman nurinkurisena yksityiskohtana voidaan mainita, ettei Raamatun opetukseen keskittyneen *Uusi testamentti avautuu* –sarjan perjantaina lähetetty jakso saanut katsomispöytäkirjaan lainkaan merkintää Raamatun lukemisesta. Ohjelman toimittaja David Pawson ei lukenut ohjelmansa aikana Raamattua, vaan muisteli yksittäisiä lauseita, eikä siteerannut kokonaisia jakeita tai raamatunkohtia. Tämä selittyy todennäköisesti sillä, että ohjelma oli jatkoa jo aikaisemmassa jaksossa alkaneelle Tessalonikalaiskirjeen opetukselle.²⁰⁷

Raamatunluku liittyi ohjelmissa lähes poikkeuksetta opetukseen. Opetuksella tarkoitan tässä yhteydessä juontajan, toimittajan, studiovieraan tai saarnaajan televisio-ohjelman katsojille tai televisioidun tilaisuuden yleisölle suuntaamaa viestiä, jonka tarkoitus on luoda, vahvistaa tai muuttaa vastaanottajan käsitystä hengellisistä asioista. Tähän kuuluvat myös elämänohjeiden, käyttäytymisvinkkien ja oikean asenteen omaksumiseen liittyvien neuvojen antaminen.

Opetuspuhetta oli tutkimusviikolla 30:ssä ohjelmassa. Moni puhujista laitto rinnakkain Raamatun, sen tulkinnan ja uskovan oman elämän. Esimerkiksi yhdysvaltalaisessa opetussarjassa *Andrew Wommack evankeliumin äärellä*

²⁰⁵ TV7. *Raamattu puhuu sinulle. Jesaja 19–21*. 28.3.2017 klo 21:45.

²⁰⁶ TV7. *Fillarievangelistat vauhdissa. Tuplaseurat*. 29.3.2017 klo 19:30.

saarnaaja varoittaa huomaamastaan, viime vuosina yleistyneestä armon väärinkäytöstä. Wommack siteeraa useita raamatunkohtia ja opettaa, ettei uskovan pidä elää synnissä, vaan pyrkiä kohti pyhää elämää. Jumala ei hylkää ihmistä, mutta synti tuo Saatanan uskovan elämään ja Jumalaan työ jää tyhjäksi. Hän arvostelee moraalista langenneita miljonääritelevisioevankelistoja ja sanoo ihmisten silmissä huonon maineen saaneen saarnaajan työn pienenevän ja menettävän merkitystään.²⁰⁸

”Mikä on se kristillinen usko, joka saa rakastamaan vihollisia”, kysyi *Varustamon* juontaja Jarmo Sormunen vieraaltaan, pastori Timo Keskitalolta. Keskitalo kehotti uskovia palvelemaan Jumalan valtakuntaa kohtaamalla lähimmäisiä ja todistamaan uskostaan, vaikka itse joutuisikin vaaraan. Suomessa ja maan rajojen ulkopuolella vuosia pastorina muslimien keskuudessa toiminut Keskitalo alleviivaa vieraanvaraisuutta kristillisenä hyveenä, joka on hänen mukaansa tie ihmisten sydämiin ja evankeliointiin.²⁰⁹

Ohjelmien opetuksissa painotettiin helluntailais-karismaattisuudelle tyypillisesti Pyhän Hengen toiminnan merkitystä. Uuskarismaatikoiden korostama uskon todeksi eläminen arjessa²¹⁰ oli esillä esimerkiksi Kansas Cityssä, Yhdysvalloissa toimivan uuskarismaattisen International House of Prayer – seurakunnan pastorin Mike Bicklen²¹¹ *Passion for Jesus* –ohjelmassa. Hän murehti, ettei moni Raamattunsa tunteva uskovakaan ammenna elämäänsä voimaa Jeesuksesta.²¹²

TV7:n opetuksissa on läsnä ihmisen, uskovan oma rooli uskonkilvoittelussa. *Armon kalliolla* –keskustelussa Outi Rajala, Petri Välimäki ja Jouni Anttila pohtivat katkeruudesta ja vihasta vapautumista. Ihmisen oma halu muutokseen ja valinta turvata Jumalaan ovat keskustelijoiden mukaan keskeisiä asioita armon vastaanottamisessa.²¹³ Tietoisesta valinnasta opetti myös 29. maaliskuuta lähetetyssä kokoustalioinnissa *Time*-lehden yhdeksi maailman vaikutusvaltaisimmaksi evankelikaaliseksi henkilöksi²¹⁴ nimeämä yhdysvaltalainen Joyce Meyer. Hän kehottaa kuulijoitaan olemaan hyväksymättä Paholaisen valheita. Meyerin mukaan Paholainen yrittää kiinnittää huomionsa

²⁰⁷ TV7. *Uusi testamentti avautuu. 2. Tessalonikalaiskirje*. 31.3.2017 klo. 18:45.

²⁰⁸ TV7. *Andrew Wommack evankeliumin äärellä. Sota on ohi. Osa 12/24*. 28.3.2017 klo 19:00.

²⁰⁹ TV7. *Varustamo. Mitä jos lähtis 1/4*. 28.3.2017 klo 21:15.

²¹⁰ Kts. mm. Tunnustuskuntiin sitoutumaton uuskarismaattisuus. Uskonnot.fi.

²¹¹ Tv7plus.fi. <http://www.tv7plus.fi/passion-for-jesus-maanantaisin-klo-2045/>.

²¹² TV7. *Passion for Christ. Tiedä kuka olet Jeesuksessa 1/ 2*. 27.3.2017 klo. 22:00.

²¹³ TV7. *Armon kalliolla. Viha ja katkeruus*. 28.3.2017 klo 21:55.

²¹⁴ Time 2005.

valheellisesti vääriin asioihin. ”Petoksesta pitää haluta päästä irti ja pyytää Jumalaa näyttämään totuus”, Meyer opetti yleisöään.²¹⁵

Vaikka Jumalan ja paholaisen välinen taistelu onkin yksi evankelikaalisen ja karismaattisen kristillisyyden teemoista,²¹⁶ persoonallinen paha vilahtelee opetuksissa vain ohimennen yksittäisinä lausahduksina. Wommick viittasi Saatanaan Jumalan työn vastustajana ja Meyer sanoi paholaista valehtelijaksi. Aulikki Hartikainen-Piipponen totesi ohjelmassaan lyhyesti, ettei vihollisen kanssa neuvotella.²¹⁷ Opetusten painopiste oli henkien vastakkainasettelun sijasta Pyhän Hengen toiminnan esille tuomisessa.

Vaikuttaa siltä, että ohjelmantekijät olettavat edustamansa karismaattisen uskonkäsityksen ja pneumatologian olevan entuudestaan tuttu myös katsojille. Pyhästä Hengestä puhutaan jokapäiväisenä uskovan elämään kuuluvana entiteettinä. Pyhällä Hengellä täytyminen mainitaan joissain ohjelmissa lyhyesti, mutta asiaan paneudutaan syvällisemmin vain kerran tutkimusviikon aikana. Auli Happonen yrittää kuvailla, mitä Pyhällä Hengellä täytyessä tapahtuu.

Pyhä Henki tulee ihmiseen aina silloin, kun ihminen tulee uskoon [...] Silloin Pyhä Henki asettuu asumaan häneen, hän on Jumalan lapsi. Mutta sitten kun me puhdistutaan Jeesuksen veressä päivittäin, meidän ajatuksilta, sanoilta, teoilta, me voidaan rukoilla: Herra täytä tänään mua Pyhällä Hengelläsi [...] voisin niin kun kuulla sinua paremmin, mä voisin palvella sinua paremmin, voisin olla oikeassa paikassa oikeaan aikaan tekemässä niitä, mitä isä tahtoo, Ja sitten kolmantena on erityiset hetket, kun Pyhä Henki yllättää. [...] kokee, että Pyhä Henki tulee ihmisen päälle. [...] ihminen voi esimerkiksi alkaa puhua kielillä, hän voi tuntea lämpöä, semmoista hyvää olotilaa, kuin olisi Isä Jumalan syleilyssä, siunauksen alla, käden alla. Hän voi kokea parantumista tai vapautumista jostain, voi tulla olo, että itkettää tai naurattaa, tai muuten on sellainen hyvä olotila. Tai sitten hän voi alkaa profetoida [...] Eli tavallaan niin kuin sellaista yllättävää voi tapahtua myöskin, et oikein tällainen erityinen Pyhän Hengen läheisyys ja läsnäolo.²¹⁸

Hyvä kristillinen elämä on jollain tavoin esillä lähes kaikissa opetuksissa.

Anteeksi antaminen ja rohkaisu elämän erilaisilla alueilla nousevat tärkeiksi teemoiksi niin kotimaisissa kuin ulkomaalaisissakin ohjelmissa. *Armon Kalliolla* –ohjelman studiovieras Jouni Anttila painotti anteeksiannon tärkeyttä.

Anteeksianto tarkoittaa hänen mukaansa sitä,

että vapautamme itsemme niistä kokemuksista ja tapahtumista, jotka meitä sitoo. Me vapautamme itsemme siihen aitoon elämään ja vapauteen, mihin Jeesus Kristus

²¹⁵ TV7. *Iloa arkeen – Joyce Meyer. Valheet, jotka saattaa uskoa.* 29.3.2017 klo 19:00

²¹⁶ Esim. Yhdysvaltalaisen televisioevankelistojen puheissa tämä taistelu esiintyi merkittävänä, toistaiseksi jatkuvana, ihmisten sieluista ja yhteiskunnan arvoista käytävänä kamppailuna. Kts. Podesta & Kurtzke 1990, 207–212.

²¹⁷ TV7. *Rakkauden kosketus. Aulikki Hartikainen-Piipponen ja Veijo Piipponen.* 30.3.2017 klo. 19:00.

²¹⁸ TV7. *Sanan ja runon tuoksua. Pyhä Henki.* 29.3.2017 klo 23:45.

sanassaan sanoo, että hän tuli vapauttamaan vapauteen. [...] Aito ilo voi seurata ihmisen elämässä tätä kautta.²¹⁹

Uusi Elämä- sarjan jaksossa *Rohkaisun voima* peräänkuulutetaan toisten ihmisten positiivista kannustamista, omanarvontunnon tärkeyttä, toisten rohkaisua ja Jumalaan luottamista.²²⁰ *Hillsongin* Brian Houston valaa katsojiin itseluottamusta ja muistuttaa, että Jumala antaa paljon lahjoja, joita usein aliarvioidaan. Ihmiset ovat epäileviä ja epäuskoisia ja kiistelevät Jumalan antamista lahjoista. Houston painottaa, että jokaisella on lahjoja, joita Jumala voi käyttää. Niiden keskinäinen vertailu on hänen mukaansa turhaa, sillä Jumala tiesi, mitä kellekin antoi. Lopuksi Houston kehottaa katsojia käyttämään lahjojaan Jumalan kunniaksi.²²¹

Katsojaa muistutetaan, että Jumala kantaa, kun ihminen väsyi.²²² Mielen ei tule keskittyä ongelmiin²²³, sillä Jumala tuntee katsojan paremmin kuin tämä tuntee itsensä ja vuodattaa rakkautensa katsojan ylle.²²⁴ Joyce Meyer pohtii uskovaisten elämää muun maailman keskellä:

Jos vain olisimme maailmassa niin kuin pitäisi, elämämme olisi saarna muille. Jos elämämme olisi selkeästi erilaista, muut haluaisivat tuntea Kristuksen.²²⁵

Yliluonnollista-ohjelmassa vieraana ollut David Hernandez kertoi oman Raamattunsa olevan kulunut ja rikkinäinen. Hernandez oli pyhän kirjansa kunnosta kuitenkin ylpeä ja nauratti studioyleisöä:

Käytin kaiken aikani rukoillen ja lukien Raamattuani, joka alkoi hajota. Jos Raamattu on hajalla, sen lukija ei yleensä ole.²²⁶

3.2 Henkilökohtainen todistus

Henkilökohtaiset todistuspuheenvuorot ovat osa niin (uus)karismaattisia tilaisuuksia kuin sähköisen kirkonkin kokoontumisia, televisio-ohjelmia.²²⁷

Henkilökohtaiset todistukset sopivat erityisen hyvin televisioon sen henkilökohtaisuutta korostavan luonteen takia.²²⁸ Tässä tutkimuksessa henkilökohtaisella todistuspuheella tarkoitan henkilön itsensä omasta elämästään televisio-ohjelmassa kertomia henkilökohtaisia asioita, kokemuksia tai tarinoita. Todistuspuhe voi olla koko elämäntarina tai vain kertomus yksittäisestä

²¹⁹ TV7. *Armon kalliolla. Viha ja katkeruus*. 28.3.2017 klo 21:55.

²²⁰ TV7. *Uusi elämä. Rohkaisun voima*. 28.3.2017 klo 19:30.

²²¹ TV7. *Hillsong TV. Olet saanut lahjoja*. 30.3.2017 klo 22:15.

²²² TV7. *Uusi elämä. Rohkaisun voima*. 28.3.2017 klo 19:30.

²²³ TV7. *Rakkauten kosketuksessa. Elämämme on sanojemme tulosta 4/5*. 29.3.2017 klo 20:00.

²²⁴ TV7. *Salaam aleikum. Jumalan luomistyö ja kutsu yhteyteen*. 31.3.2017 klo 23:20.

²²⁵ TV7. *Iloa arkeen – Joyce Meyer. Valheet, jotka saattaa uskoa*. 29.3.2017 klo 19:00

²²⁶ TV7. *Yliluonnollista. Vieraana David Hernandez*. 27.3.2017 klo 23:00.

²²⁷ Tunnustuskuntiin sitoutumaton uuskarismaattisuus. Uskonnot.fi.; Schultze 1990, 44.

²²⁸ Horsefield 1984, 18–20; Lehikoinen 2003, 165.

tapahtumasta. Näiden todistusten tarkoitus on tuoda julki henkilön oma kokemus Jumalan kohtaamisesta, uskoontulosta tai Jumalan huolenpidosta.

Yliluonnollisiksi ihmeiksi mielletävät tapahtumat eivät ole mukana tässä elementissä, vaan ne on luokiteltu ”ihmeet” elementin alle.

Todistuksia kuultiin ja nähtiin tutkimusajanjaksolla yhteensä 26:ssa ohjelmassa. Kaksi ohjelmista oli henkilökuvia, jotka eivät sisältäneet henkilökohtaisen todistuksen lisäksi muita tutkittavia elementtejä. *Kosketus*-sarjan jaksossa *Hannele – Jeesus vapautti joogasta*, Hannele kertoo elämäntarinaansa pitkään kestäneen avioliiton hajottua. Hän ryhtyi joogaamaan ja eteni sen harjoittamisessa pitkälle, kunnes hän uupui ja koki ympärillään jotain painostavaa. Ohjelmassa Hannele muistelee hetkeä, jolloin ”maailma pyöri. Mä tiesin, että nyt on kyseessä demonit ja henkivallat minussa. Ne kiusaa minua”²²⁹. Lopulta Hannele meni papin puheille ja tämä rukoili Hannelen puolesta. Hän kertoo ohjelmassa, että jotain tapahtui. Hän sai voimia joogan jättämiseen ja elää nyt Jeesusta kiittävänä kristittynä.²³⁰

Toisessa *Kosketus*-jaksossa Ulla kertoo koko elämän kestäneestä tarpeesta olla tärkein jollekin. Syömishäiriöiden, ihmissuhdesotkujen ja itsemurha-ajatusten jälkeen hän päätyi hengelliseen tilaisuuteen ja halusi tilaisuuden päätteeksi tulla Jumalan lapseksi. ”Olen Jumalan silmäterä. Olen jollekin kaikista tärkein”, Ulla sanoo iloisesti. Tämän sisäistämisen myötä Ulla kertoo asenteensa muuttuneen positiivisemmaksi myös muihin asioihin.²³¹

Moni muikin viikon ohjelmista rakentui henkilökohtaisen todistuksen ympärille. Näissä ohjelmissa oli yleensä juontajan lisäksi studiovieras, jonka elämäntarina tai hengellinen työ oli haastattelun tai keskustelun punainen lanka. Esimerkiksi *Haastattelussa*-ohjelmasarjan torstaina 30. maaliskuuta nähdyssä jaksossa Irma Roininen kertoo jo lapsena kokemastaan Jumalan rakkaudesta. Raamatun opetukset ovat auttaneet häntä erityisesti pelkotiloissa.²³²

Dramaattisimmista kokemuksista vaikeuksien ja hengenvaaran keskellä kristittynä olemisesta kertoi *Avainmedian haastattelussa* –sarjassa Zhang Rongliang. Zhang kääntyi kristityksi 1970-luvun Kiinassa. Kommunistit eivät hyväksyneet ahkerasti puolueessa työskennelleen miehen uskoontuloa. Uhkailuista huolimatta Zhang kuitenkin valitsi Jeesuksen. Ohjelmassa hän kertoo

²²⁹ TV7. *Kosketus. Hannele. Jeesus vapautti joogasta*. 28.3.2017 klo 18:50.

²³⁰ TV7. *Kosketus. Hannele. Jeesus vapautti joogasta*. 28.3.2017 klo 18:50.

²³¹ TV7. *Kosketus. Ulla. Jumalan oma*. 31.3.2017 klo 23:20.

²³² TV7. *Haastattelussa Irma Roine*. 30.3.2017 klo. 17:00.

joutuneensa kristinuskon tunnustamisen takia vangituksi ja kärsineensä vankilassa ollessaan väkivallasta ja kidutuksesta. Zhang sanoo rukoilleensa sellissään ja toteaa Jumalan kuulleen rukoukset. Kiinan päätettyä hävittää kristityt, kaikki Jeesukseen uskovat haluttiin Zhangin mukaan vangita. Kristityt rukoilivat ja ”tuhoaja kuoli itse”. Puhemies Maon kuoltua vuonna 1976, kristityt vapautettiin vankiloista.²³³

Zhang Ronglianin elämä ei kuitenkaan helpottunut pitkäksi aikaa. Hän kertoo kameralle, kuinka vuonna 1983 vainot alkoivat jälleen ja kristityistä tuli lainsuojattomia. Zhang sanoo katsoneensa seurakuntansa joidenkin jäsenten kanssa hautapaikkansakin jo valmiiksi. Seurakuntalaiset kuitenkin rohkaistuivat kertomaan muille Jeesuksesta ja kiinalaiset kotiseurakunnat syntyivät.²³⁴

Henkilökohtaisia todistuksiaan jakoivat myös ohjelmien juontajat ja opetusta antavat, kansainvälisestikin tunnetut evankelistat. Todistukset olivat lyhyitä, muutaman lauseen kertomuksia, joihin liittyi jokin negatiivinen muisto tai kokemus. Joyce Meyer mainitsi ohjelmassaan, kuin ohimennen, olleensa lapsena hyväksikäytetty ja sen seurauksena luulleensa vuosia olevansa epäonnistunut ja uskoneensa, että hänen elämänsä tulisi aina olemaan toisarvoista. Meyer kertoo saaneensa Raamatusta selville, että usko elämän toisarvoisuudesta oli valetta. Hän myös kuvailee aviomiehensä ärsyttäviä piirteitä, mutta sanoo Jumalan puhuneen hänelle niistä rukouksessa. Sen seurauksena Meyer muutti suhtautumistaan mieheensä, vaikka tämä edelleen joskus tekeekin evankelistaa ärsyttäviä asioita.²³⁵

Andrew Wommack kertoi ohjelmassaan Jumalan näyttäneen hänelle jo ennen uskoontuloa, kuinka omahyväinen hän oli. Elämä muuttui, kun hän antoi elämänsä Jeesukselle. Wommack alkoi palvella Jumalaa ja todisti katsojille, kuinka Jumala muutti hänen elämänsä ja kutsui työhönsä televisioon.²³⁶

Fillarievankelistat vauhdissa –ohjelmassa iittalalainen Rämön pariskunta kertoi jo vuosia järjestämistään kotiseuroista. Alussa seuroihin oli tullut vain muutamia ihmisiä ja välillä paikalle ei ollut saapunut isäntäpariskunnan lisäksi ketään. Jorma Rämö sanoi heidän kuitenkin tunteneen seurojen olevan Jumalan tahto. Rämö kertoi pariskunnan jatkaneen päättäväisesti tilaisuuksien järjestämistä

²³³ TV7. *Avainmedian haastattelussa. Zhang Rongliang. Lujana Kristuksessa.* 30.3.2017 klo. 18:30

²³⁴ TV7. *Avainmedian haastattelussa. Zhang Rongliang. Lujana Kristuksessa.* 30.3.2017 klo. 18:30

²³⁵ TV7. *Iloa arkeen – Joyce Meyer. Valheet, jotka saattaa uskoa.* 29.3.2017 klo 19:00.

²³⁶ TV7. *Andrew Wommack evankeliumin äärellä. Sota on ohi. Osa 12/24.* 28.3.2017 klo 19:00.

ja lopulta seuroissa olikin alkanut käydä yhä enemmän väkeä ja ihmisiä tulla uskoon.²³⁷

Ohjelmissa nähtyjen todistusten sisältö ja muoto vaihteli, mutta yhteistä niille oli kokemus Jumalan puuttumisesta asioiden kulkuun. Kokemustarinat ja todistukset toimivat esimerkkeinä Jumalan ja uskovan henkilökohtaisesta suhteesta. Niiden tarkoitus on rohkaista ongelmiansa kanssa painiskelevia katsojia ja tuoda ohjelmien opetus ja niiden edustama teologia esille konkreettisella ja henkilökohtaisella tasolla.

3.3 Rukous ja ihmeet

Merkitessäni rukouksia katselupäiväkirjaan, erottelin uskoontuloon ja Jeesuksen tarjoaman pelastuksen vastaanottamiseen tähtäävät rukoukset muusta rukoilemisesta. Ohjelmien rukouselementiksi laskettiin mukaan muu kuin uskoontulotarkoituksessa esitetyt rukoukset. Nämä pelastusrukoukset kuuluvat tässä tutkimuksessa ”evankeliointi”-elementin alle.

Muiden eri aiheiden puolesta rukoiltiin 24:ssä ohjelmassa. Rukous ei kuulunut ollenkaan uutislähetysten ja asiaohjelmien formaattiin. Suurin hajonta oli opetusta antavien ohjelmien sisällä. Noin puolessa niistä rukous oli osa ohjelmaa joko lähetysten alussa tai lopussa. Ne ohjelmat, joissa oli uskoontuloon tähtäävää rukousta ja esimerkiksi kehoitettiin pelastusta etsivää katsojaa toistamaan rukous televisiossa luetun esimerkin perässä tai joissa ohjelman vetäjä rukoili etsijän puolesta, sisälsivät rukouksia myös muista aiheista.

Tutkimusviikon ohjelmistossa oli kaksi rukoukselle omistettua suoraa, 1,5 tuntia pituista lähetystä. Katsojilla oli mahdollisuus soittaa tai lähettää rukousaiheitaan studioon tekstiviestillä tai sähköpostilla. Studioissa juontajat ja lähetysten vieras lukivat katsojilta tulleita aiheita ja rukoilivat niiden puolesta. Rukousaiheet liittyivät suurimmalta osalta terveyteen, pelastuksen ja talouteen.

Jeesus vapautti Raija-rouvan Joensuusta 2. tyypin diabeteksestä, vapauttaa myös pyytäjän. [...] Esirukouspyyntö sukulaisten pelastumisen puolesta [...] Pirjo Helsingistä pyytää esirukousta, raha-asioiden ratkaisua. Paljon pyyntöjä raha-asioiden puolesta.²³⁸

Rukoukseen liittyy ajatus rukousvastauksesta ja rukousohjelmissa keskusteltiin sen odottamisesta. Mirkka Jantunen valoi *Rukouksen voima* –ohjelmassa katsojiin luottamusta Jumalaan kertomalla Raamatun esimerkin naisesta, joka sinnikkäästi meni yhä uudestaan ja uudestaan tuomarin luo tiedustelemaan asiansa ratkaisua.

²³⁷ TV7. *Fillarievangelistat vauhdissa. Tuplaseurat*. 29.3.2017 klo 19:30.

²³⁸ TV7. *Rukouksen voima. Mika ja Mirkka Jantunen*. 27.3.2017 klo. 19:00.

”Sinnikkyyttä! Ei saa luovuttaa rukousta, vaikka vastausta ei heti tulisikaan”, Jantunen kannusti katsojaansa.²³⁹ Aulikki Hartikainen-Piipponen totesi suorassa *Rakkauden kosketus* –lähetyksessä, että rukousvastausta voi joutua odottamaan jopa vuosikymmeniä. Hän kehotti ottamaan oppia Aabrahamin kärsivällisyydestä ja arveli rukousvastauksen viipymisen olevan ”Jumalan luonnetesti meille”. Rukousvastauksia odotellessa hän kertoi ”mietiskelevänsä sanaa” ja ”julistavansa sanaa ääneen”.²⁴⁰

Todistus siitä, mitä tarkoittaa kutsua asioita esille puhutun sanan kautta. Jumalan Pyhä Henki puhui meille Reijon kanssa projektista liittyen hengelliseen työhön [...] Tämä näky vaati tietyn summan rahaa, joka oli aika iso summa meille. [...] Jumalan Pyhä Henki sanoi meille, että ottakaa sana liittyen kylvämiseen, liittyen antamiseen, liittyen Abrahamin siemenenä olemiseen. Lähtekää puhumaan sitä tämän näyn ylle. Lähtekää julistamaan sitä niin, että teidän mielenne linnakkeet murtuu. Näette tämän hankkeen valmiina. Ja te tulette huomaamaan, että sitä mukaa kun otatte uskon askelta eteenpäin, minä anna teille rahavarat. [...] Pala palalta, kun tämä hanke eteni [...] saimme rahat siihen. [...] Lopuksi tuli vielä mielenkiintoinen testi, kun tuli ylimääräinen hanke liittyen tähän ja se oli ylimääräinen kustannuserä, mihin meillä ei ollut varoja. Mutta jälleen, mitä me teimme? Me menimme Jumalan sanan äärelle. Me rukoilimme, että mielen linnakkeet murtui. Me näimme, se rahasumma tulee, se hanke on loppuun tehty viimeistä piirtoa myöten. Me saimme voiton siinä sanan tunnustamisessa. [...] tulee puhelinoitto, jossa eräs henkilö sanoo: ”Pyhä Henki on puhunut meille, että meidän pitäisi antaa teille tietty summa rahaa. [...] Se oli juuri se summa, mitä me tarvitsimme siihen [...] kaikki on mahdollista sille, joka uskoo.”²⁴¹

Opetukseen ja Raamattuun keskittyvissä ohjelmissa rukousten aiheita olivat vaihtelevasti erilaiset kristittyinä elämiseen liittyvät haasteet ja Pyhän Hengen voiman pyytäminen. Tavallisesti rukouksen esitti ohjelman juontaja ja se lausuttiin katsojien puolesta. Muista lähetyksistä poiketen, *Sanan ja runon tuoksua* -ohjelman lopussa juontajaparinkunta Auli ja Jaakob Happonen polvistui rukoilemaan studion lattialle. Rukouksen aiheena oli juhlapyhien siirtäminen. Jaakob Happonen pyysi Jumalalta juhlien uudelleensijoittamista päiviin, joina

Raamatusta hebrealaisessa kalenterissa niitä juhliin, että mekin kristittyinä uskovina voitaisiin niitä juhlia, eikä itse keksittyjä juhlia, toki jouluakin sikiämisjuhlanä, Herra ennalleen asettaminen joka asiassa, myös näiden Raamatun juhlien puoleen, sitä rukoillaan Suomeen.²⁴²

Katsojille osoitetut profetiat esitetään ohjelmissa aina rukouksen yhteydessä. Maanantaina ja perjantaina esitetyissä *Yliluonnollista* –ohjelmasarjan jaksoissa juontaja Sid Roth kohdisti lähetysten loppupuolilla puheensa suoraan kameraan ja

²³⁹ TV7. *Rukouksen voima. Mika ja Mirkka Jantunen*. 27.3.2017 klo. 19:00.

²⁴⁰ TV7. *Rakkauden kosketus. Aulikki Hartikainen-Piipponen ja Veijo Piipponen*. 30.3.2017 klo. 19:00.

²⁴¹ TV7. *Rakkauden kosketus. Aulikki Hartikainen-Piipponen ja Veijo Piipponen*. 30.3.2017 klo. 19:00.

välitti joillekin katsojille viestin paranemisesta. Kummasakin lähetyksessä hän profetoi jonkun katsojan niskakivun parantuneen.²⁴³ Maanantaina myös ohjelman vieras David Hernandez profetoi:

Jonkun katsojan ihosairaus paranee nyt. Vasemmassa käsivarressasi on ollut ihottumaa tai psoriaasia. Huomaat, että se on nyt kadonnut. Herra, kiitämme sinua siitä.²⁴⁴

Aulikki Hartikainen-Piipponen puhutteli profetiansa kohteita nimillä

Profetia Sepolle: Ala puhua vuorille, niin ne poistuvat. Herra tulee siunaamaan entistä enemmän. [...] Jani, Jumala haluaa puhua, menetit uskosi ja yhteyden Jumalaan. Tuhlaajapojan on aika palata kotiin. Elämä tulee muuttumaan, Jumalalla on kutsu, jonka hän puhui jo siellä kaukaisilla mailla.²⁴⁵

Sid Roth huomasi perjantain jaksossa profetoidessaan äänenkorkeutensa kohoavan ja puhevoimakkuutensa kasvavan. ”Kun ääneni kohoaa, voitelu voimistuu ja puhuu aggressiivisemmin.” Jakson vieras James Goll selittää sen johtuvan ”siitä, että ilmoitus yhdistyy auktoriteettiin. Kun nuo kaksi asiaa yhdistyvät, Pyhä Henki lähtee liikkeelle”. Goll vaikuttaa innostuvan aiheesta ja jatkaa itse profetoimista:

Näen erään ihmisen ja kuulen Jumalan puhuvan hänestä. Hänellä on kurkunpääntulehdus. Se on paha juttu, sillä hän on laulaja. Puhun nyt tuolle ihmiselle Jeesuksen nimessä. Pyhä Henki antaa sinulle voitelen, joka valuu kurkkuusi öljyn tavoin. Julistan armoa äänihuultesi ylle, sillä Jumalalla on sinulle uusi laulu laulettavaksi Jeesuksen kunniaksi. Aamen. Tule terveeksi.²⁴⁶

Rukous ja ihmeet esiintyvät TV7:ssä usein samoissa ohjelmissä. Lähetyksessä evankelista, juontaja tai asian itse kokenut ihminen kertoo tapahtuneista ylliluonnollisista ihmeistä, sairauden parantumisesta ja ihmeellisesti järjestyneistä tilanteista. Samassa yhteydessä ohjelman vetäjä yleensä rukoilee ja pyytää Jumalalta lisää näitä ihmeitä.

Tässä tutkimuksessa ihmeeksi luokitellaan ne tapahtumat, joita kertoja itse pitää ylliluonnollisina. Ohjelmien sisältöä ja puhetta ihmeistä arvioitaessa, ei ihmeen empiirinen ja objektiivinen määrittely tai todentaminen ole merkityksellistä. Anthony Wallace kuvailee kommunikaatiota koodien välittämisenä. Ohjelmien sisältö rakentuu symboleista, jotka ovat osa koodia. Sen pyrkimyksenä on saada televisioesiintyjä ja katsojan yhteisen asian

²⁴² TV7. *Sanan ja runon tuoksua. Pyhä Henki.* 29.3.2017 klo 23:45.

²⁴³ TV7. *Ylliluonnollista. Vieraana James Goll.* 31.3.2017 klo. 19:30; TV7. *Ylliluonnollista. Vieraana David Hernandez.* 27.3.2017 klo. 23:00.

²⁴⁴ TV7. *Ylliluonnollista. Vieraana David Hernandez.* 27.3.2017 klo. 23:00.

²⁴⁵ TV7. *Rakkauden kosketus. Aulikki Hartikainen-Piipponen ja Veijo Piipponen.* 30.3.2017 klo. 19:00.

²⁴⁶ TV7. *Ylliluonnollista. Vieraana James Goll.* 31.3.2017 klo. 19:30.

kannattajiksi.²⁴⁷ Riippumatta siitä, voidaanko ihmeen todella todeta tapahtuneen, se toimii tietoisena osana ohjelman koodia.

Tutkimusviikon lähetyksissä ihmeistä puhuttiin 15:ssa ohjelmassa. Ne vaihtelivat arjen pienistä ihmeistä kuolleiden heräämiseen. *One Way* – ohjelmasarjassa esitetyssä kokoustaltioinnissa Tapani Suonto kertoi järjestönsä työstä Intiassa. Pari vuotta sitten 41-vuotias leski Gamgamma oli joutunut sairaalaan vaikean sairauden murtamana. Hän oli halvaantunut ja lääkärit odottivat hänen kuolevan. Suonto kertoo lähetysjärjestö One Way Missionin Intiassa tekemän leskityön piirissä olevan Phatman menneen sairaalaan rukoillakseen Gamgamman puolesta.²⁴⁸

Kun hän lopulta saapui sinne sairaalaan, hänelle sanottiin, että Gamgamma on kuollut ja häntä ollaan valmistamassa hautaamista varten. Hän pyysi, että saisinko vielä rukoilla hänen puolestaan, mutta sanottiin, että se ei oikein sovi [...] Phatma ei antanut periksi. Herra oli antanut hänelle sydämelleen, että hänen täytyy rukoilla vielä Gamgamman puolesta. Ja kun herra käskää, silloin täytyy totella. [...] Lopulta sitten sairaanhoitajat antoivat hetken aikaa ja hän meni ja rukoili tuon Gamgamman puolesta ja kaikkien hämmästykseksi yhtäkkiä hän avasi silmänsä ja rupesi hengittämään. Siellä alkoi hirveä säpinä siellä sairaalassa ja lääkärit juoksivat paikalle ja alkoivat tutkimaan Gamgammaa. Hänet oli juuri aikeissa polttaa ja yhtäkkiä tämä ihminen oli hengissä. Hänet todettiin täysin terveeksi ja hänet lähetettiin seuraavana päivänä kotiin sairaalasta.²⁴⁹

Suonto pohtii hiljaisen yleisönsä edessä ihmettä ja sanoo Phatman toimineen Kristuksen herrauden välikappaleena. Vakuuttaakseen yleisöään ihmeen totuudenmukaisuudesta, Suonto kertoo milloin, missä maakunnassa ja sairaalassa väitetty ihme tapahtui.²⁵⁰

Tutkittujen ohjelmien perusteella eräs televisiosaarnaajille tyypillinen piirre on omissa tilaisuuksissa tapahtuneiden ihmeiden julkituominen. Näissä tapauksissa saarnaajan ei tarvitse turvautua kuulopuheisiin, vaan hänellä on ensikäden tietoa mahdollisesta ihmeestä. Ihmeiden tapahtuminen saarnaajan omissa tilaisuuksissa lisää todennäköisesti evankelistan tunnettavuutta. Tämä saattaa puolestaan vaikuttaa tilaisuuksien kävijämääriin. Hermes Falcao Jr. ei peitellety *Herätyksen läpimurto* –sarjan jaksossa torstaina tilaisuuksissaan tapahtuvia parantumisihmeitä ja pahojen henkien karkottamista.

Ihmisiä vapautuu demoneista, täytyy Pyhällä Hengellä ja saa henkikasteen. [...] Tällä viikolla saimme raportin lääkärin vahvistamista ihmeistä. Konferenssissa oli nuori nainen. Hänellä oli diagnosoitu syöpä. Hän tarvitsi ihmettä epätoivoisesti. Hänen oli määrä mennä leikkaukseen [...] Hän tuli konferenssiin. Sain tiedon sanat, että kasvaimet häipyvät. Hän tunsu Jumalan voiman ja tulen kehossaan. Hän koki

²⁴⁷ Hoover 1988, 28–29.

²⁴⁸ TV7. *One Way. Mitä merkitsee herraus? Osa 1 / 2.* 30.3.2017 klo. 23:00.

²⁴⁹ TV7. *One Way. Mitä merkitsee herraus? Osa 1 / 2.* 30.3.2017 klo. 23:00.

²⁵⁰ TV7. *One Way. Mitä merkitsee herraus? Osa 1 / 2.* 30.3.2017 klo. 23:00.

parantuneensa. Hän meni lääkäriin ja pyysi uutta ultraäänitutkimusta, sillä hän tahtoi tarkistaa asian ennen leikkausta. Hänet tutkittiin, ja lääkäri vahvisti, ettei hänellä ollut syöpää. Leikkaus peruttiin. Aamen! [...] Ihmeitä vuodatettiin suunnattomasti. Kuurot alkoivat kuulla, rannat kävellä. [...] Kun rukoilimme sairaiden puolesta, eteen tuotiin nainen, joka ei pystynyt kävelemään. [...] Hän oli myös kuuro. Herra avasi hänen korvansa. Hän pystyi seisomaan ja kävelemään omin neuvoin. Jumalan voima paransi.²⁵¹

Jotkut ihmeistä liittyvät arkipäiväisiin asioihin. Nuortenohjelma *Come Homessa* nähtiin Mikkelin Evankelistapäivillä tehty tallenne, jossa eläkkeellä oleva Vapaakirkon evankelista Helena Pietilä kertoi 1900-luvun alussa Suomea kiertäneille naisevankelistoille tapahtuneista ihmeistä. Evankelistoilta oli ruoka loppunut ja päästyään majapaikkaan, he huokasivat Jumalan puoleen ja toivoivat saavansa vaikka silakoita. Kun he avasivat majapaikan oven, niin ohikulkevaa kuoppaista tietä pitkin ajaneen, siihen aikaan harvinaisen kuorma-auton lavalta oli pudonnut naisten eteen ”valtava kasa” silakoita. Pietilä muisteli myös edesmenneen työtoverinsa kertomaa, saarnamatkalla tapahtunutta ruokaihmettä. Työtoveri oli evankelistakollegansa kanssa ”viemässä evankeliumia eteenpäin” kovalla pakkasella, kun keskellä korpea heidät yllätti nälkä. Parivaljakko oli polvistunut jäätyneille, reen jalasten lumeen tekemille jäljille ja vedonnut tilanteessa Jeesukseen, koska hän oli luvannut pitää heistä huolta. Pietilä kertoo evankelistojen jatkaessa matkaa, heidän löytäneen ”hevosen kakkaroiden keskeltä” auennen paketin leipää. Kertoessaan tarinaa Pietilä liikuttui ja hänen äänensä alkoi väristä. ”He saivat leipää. Jumala ei ole pieni, kun laittaa kaiken Kristuksen rakkauden varaan. Jumalalla on täsmähoito.”²⁵²

Joissain ohjelmissa ihmeen kokeneet pääsivät itse todistamaan tapahtuneesta. Yleensä nämä todistukset olivat erikseen kuvattuja katkelmia tai ohjelman tekijöille kirjallisesti toimitettuja. Hermes Falcao Jr:n ohjelmassa nähtiin hänen tilaisuudessaan Suomessa kuvattu katkelma. Siinä seurakuntasalin etuosassa seisoo nuori nainen. Hän kertoo kaatuneensa luisteluonnettomuudessa, eikä pysty liikkumaan ilman niskatukea ja kyynärsauvoja. Videolla saarnaaja pyytää ilman sauvoja seisovaa naista tekemään kyykkyliikkeitä ja kysyy, onko hän loukkaantumisensa jälkeen pystynyt tekemään näitä liikkeitä. Nainen vastaa kieltävästi, kyykistyy ja nousee helpon näköisesti jälleen seisoma-asentoon. Saarnaaja kertoo yleisölle naisen tulleen kokoukseen keppien ja niskatuen kanssa

²⁵¹ TV7. *Herätyksen läpimurto. Uskomattomia ihmeitä lähetyskentällä.* 30.3.2017 klo. 00:00

²⁵² TV7. *Come Home. Elämässä opittua. Osa 3.* 27.3.2017 klo. 21:15 ja usinta 1.4.2017 klo. 00:00. Ohjelma esitettiin lauantain puolella, sillä perjantain kahdeksan tunnin ohjelmiston ensilähetysaika on klo. 17:00–01:00.

ja parantuneen kokouksessa. Hän kysyy, näkikö kukaan naisen hetkeä aikaisemmin kaatuvan ja oliko joku huomannut, kuinka tuli oli ollut kaikkialla naisen kehossa.²⁵³

Samassa ohjelmassa näytettiin lyhyitä, mahdollisesti eri tilaisuuksissa kuvattuja videoita, joissa ihmiset kertoivat heille tapahtuneista sairauksien parantumisista, kuuloaistin palautumisista ja kipujen häviämisistä. Eräs jo iäkäs herra kertoi näön palanneen rukoilun jälkeen sokeaan silmään.²⁵⁴

Selviäminen vaikeasta ja vaarallisesta tilanteesta saatetaan myös nähdä Jumalan ihmeenä. Pastori Tommy Liljan haastattelema, etiopianjuutalainen rabbi kokee pelastuneensa yliluonnollisen ihmeen kautta aseistetun ryhmän tiesulusta. Hän kertoi olleensa matkalla Etiopiasta Israeliin, kun aseistetut miehet pysäyttivät linja-auton ja halusivat nähdä kaikkien henkilöllisyyspaperit ja matka-asiakirjat. Rabbi tiesi, että jos hänen taustansa paljastuisi, miehet olisivat todennäköisesti surmanneet hänet tai ottaneet vangiksi. Seisoessaan rivissä linja-auton vierellä, rabbi kertoo rukoilleensa hädissään apua Jumalalta. Yhtäkkiä hän alkoi kerätä muilta matkustajilta henkilöllisyyspapereita ja ojensi koko nipun militanttiryhmän johtajalle. Kun asemiehet laskivat paperit ja rivissä seisovat matkustajat, he eivät ottaneet huomioon vieressään seissyttä, paperit heidän puolestaan kerännyttä rabbia. Rabbi kokee, ettei täpärästä tilanteesta selviäminen ollut hänen oman ideansa seurausta, vaan ajatus henkilötodistusten keräämiseen oli tullut ihmeellisesti Jumalalta.²⁵⁵

Yliluonnollista-ohjelmasarjan aiheina ovat kristinuskoon liittyvät ja sitä sivuavat yliluonnollisiksi mielletävät asiat. Sarjan jaksoissa juontaja Sid Roth keskustelee jakson aiheesta vaihtuvan vieraan kanssa. Yksi ohjelman elementeistä on katsojien yliluonnollisina pitämistä kokemuksista tai paranemisesta lähettämät kirjeet. Maanantain jaksossa luettiin kaksi katsojakirjettä. Bonnie H. kirjoitti ohjelmasarjan erään jakson vieraan käskeneen lähetyksessä jonkun katsojan kipua lähtemään. Sillä hetkellä hän tunsu selkämä napsahtavan ja alaselkää vaivanneen kivun poistuneen. Bonnie kirjoitti olevansa yllättynyt, sillä hän ei ”ole ennen kokenut ihmettä ilman, että joku laskee kätensä päälleni. Se vahvisti uskoani Jumalan työhön.”²⁵⁶

²⁵³ TV7. *Herätyksen läpimurto. Uskomattomia ihmeitä lähetyksentällä.* 30.3.2017 klo. 00:00

²⁵⁴ TV7. *Herätyksen läpimurto. Uskomattomia ihmeitä lähetyksentällä.* 30.3.2017 klo. 00:00

²⁵⁵ TV7. *Pastori Tommy Liljan seurassa. Jotain on tapahtumassa Israelissa.* 28.3.2017 klo. 23:30.

²⁵⁶ TV7. *Yliluonnollista. Vieraana David Hernandez.* 27.3.2017 klo. 23:00.

Adam A. kertoi kirjeessään katsoneensa erästä toista sarjan jaksoa.

Ohjelman vieraan Tony Kempin kehotuksesta Adam oli rukoillut televisiota katsellessaan Kempin kanssa.

Ihme tapahtui. Olen kamppaillut alkoholin ja himon kanssa. Yhtäkkiä paino lähti yltäni. Alkoholin ja himon kirous nostettiin harteiltani, samoin kuin syyllisyys. Oloni oli kevyt ja vapaa. Pääsin irti juomisesta ilman vieroitusoireita. Kiitos, Herra.²⁵⁷

Kensington Templen johtava pastori Colin Dye kyseenalaistaa ohjelmassaan ihmekertomusten tärkeyden. Hän ei väitä ihmeitä epätosiksi, vaan painottaa uskomisen tärkeyttä ilman niitäkin. Usko ei voi Dyen mielestä perustua ihmeisiin, vaan Jumalan sanaan:

Jumalan sana kantaa mukanaan omaa vahvistusprosessiaan Pyhän Hengen kautta. [...] Jumala antaa meille riittävästi yliluonnollista vahvistusta, jotta voimme sanoa: "Olet kanssani".²⁵⁸

Dye painottaa, että kristityn ei tulisi jahdata ihmeitä ja merkkejä. Niistä on kuitenkin Dyen mukaan oltava iloisia, sillä ihmeet kiinnittävät ihmisten huomion ja tuovat kunniaa Jumalan nimelle. Ihme ”vahvistaa sanoman” ja ”toissijaisesti myös sanomantuojan.”²⁵⁹

3.4 Raha

Uskonnollisen televisio tekijöitä on jo vuosikymmeniä moitittu ohjelmissa paljon esillä olevasta rahallisen tuen pyytamisestä. Yhdysvalloissa arvostelu on kohdistunut erityisesti televisioevankelistoihin. Näiden karismaattisten saarnamiesten on väitetty keräävään köyhien ja vanhusten säästöt lupauksilla Jumalan ihmeellisistä siunauksista.²⁶⁰

Sähköinen kirkko rahoittaa toimintansa vapaaehtoisilla lahjoituksilla. Verkkosivuillaan TV7 kertoo kanavan rahoituksen perustuvan vapaaehtoiseihin lahjoituksiin sekä mainosten ja ohjelma-ajan myyntiin.²⁶¹ Tutkimusviikolla ei kanavalla nähty TV7:n kustantamien kirjojen ja äänitteiden, kanavan katsojamatkojen ja hyväntekeväisyyspausten lisäksi muuta mainontaa.

Martti Ojares kertoo televisiokanavan alkuaikoina TV7:n yrittäneen saada lähetyksiin mukaan mainostajia, mutta sittemmin mieli muuttui. Kanavalla pelättiin mainostajien sanelevan liikaa ohjelmapolitiikkaa. Ojares uskoo, ettei

²⁵⁷ TV7. *Yliluonnollista. Vieraana David Hernandez*. 27.3.2017 klo. 23:00.

²⁵⁸ TV7. *Kensington Temple. Hengen armoitukset: Abraham*. 28.3.2017 klo. 23:00.

²⁵⁹ TV7. *Kensington Temple. Hengen armoitukset: Abraham*. 28.3.2017 klo. 23:00.

²⁶⁰ Kts. mm. Frankl 1987, 75, 133–134; Hoover 1990, 38; Hadden & Shupe 1990, 14–15.

²⁶¹ Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/info/pahkinankuouressa/>; <http://www.tv7.fi/mainos/tv-mainonta/>.

Jumala halua antaa lahjoittamaansa ohjelma-aikaa kaupallisiin tarkoituksiin. ”Jokainen mainoksille uhrattu sekunti oli pois evankeliumin julistamisesta. Enää en edes halua kanavalle mainoksia, vaikka niitä olisi tarjolla jonossa ja minkälaiseen hintaan tahansa.”²⁶²

Tutkimusajanjaksolla lähes jokaisessa ohjelmassa kehoitettiin tukemaan ohjelman tekemistä ja kristillistä televisiotyötä soittamalla keräysnumeroon tai antamaan rahalahjan tilisiirtona. Ohjeet tuen antamiseksi näkyivät usein ruudun alalaidassa. Ohjelman juontaja tai muu ohjelman esiintyjä saattoi lisäksi erikseen kannustaa katsojaa soittamaan tai siirtämään rahaa keräystilille. Tutkimuksessa ovat mukana nämä suullisesti esitetyt rahallisen tuen pyynnöt. Niitä oli tutkimusviikolla yhteensä 23:ssa eri ohjelmassa.

Rukouksen voima –sarjan maanantain jaksossa tuen pyytämisen yhteydessä katsojaa muistutettiin, ettei TV7:llä tai ohjelmantekijöillä ole mainostuloja eikä ohjelmia rahoiteta lupamaksuilla. Juontaja Mika Jantunen vetosi katsojiin ja vakuutti television sananjulistustyön olevan kristittyjen yhteistä.

Puolitoistatuntisen lähetyksen aikana hän toisti vetoamuksensa useaan kertaan ja käytti myös kristityille tuttua kuvakieltä puhuessaan esimerkiksi mahdollisuudesta ”kylvää” TV7: työhön. Jakson vieras, kansanedustaja Mika Niikko maalaili tulevaisuuden uhkakuvia ja arveli uskovien joutuvan tulevaisuudessa ahtaalle. Kun kaikki eivät tule pääsemään sanan äärelle, median kautta osallistuminen on helppoa. Niikko kehotti katsojia soittamaan 10 euron kannatuspuhelun. Lopuksi hän kiitti ja pyysi Herraa siunaamaan lahjat.²⁶³

Kaikki TV7:n lähetyksissä kerättävä raha kulkee kanavan taustajärjestö Ristin tuki Ry:n kautta. Se tuottaa suurimman osan kanavan ohjelmista ja sillä on valtakunnallinen keräyslupa tukien keräämistä varten.²⁶⁴ Maanantaina lähetetty *Signaali Sydämiin* esitteli medialähetysjärjestö Avainmedian työtä. Ohjelmassa tuotiin esiin jokaisen kristillisen järjestön tarvitsevan tukea. Koska TV7 on kieltänyt ohjelmissaan muiden kuin Ristin Tuki Ry:n rahankeräystietojen ilmoittamisen,²⁶⁵ niin ohjelma opasti katsojaa soittamaan järjestön ruudussa näkyvään infopuhelimeen tai käymään Avainmedian verkkosivuilla, joista tarvittavat tiedot löytyvät.²⁶⁶

²⁶² Ojares & Ojares 2007, 110.

²⁶³ TV7. *Rukouksen voima*. Mika ja Mirkka Jantunen. 27.3.2017 klo. 19:00.

²⁶⁴ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/info/ristin-tuki-ry/](http://www.tv7.fi/info/ristin-tuki-ry/).

²⁶⁵ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/mainos/tv-mainonta/](http://www.tv7.fi/mainos/tv-mainonta/).

²⁶⁶ TV7. *Signaali sydämiin*. *Yhdessä voimme enemmän*. 27.3.2017 klo. 21:45.

Joissain ohjelmissa katsojapalaute ja tukipyyntö oli sidottu yhteen. Näissä yhteyksissä painotettiin katsojalle mahdollisuutta tukea erityisesti juuri kyseessä olevaa ohjelmaa.²⁶⁷ Pisin keräyspuhe nähtiin keskiviikkona, kun Seppo Pehkonen käytti *Pyhän Hengen illassa* ohjelma-ajasta neljä minuuttia tuen tarpeen perusteluun:

Tämä on todella etuoikeus, että me saamme olla tässä pyhän hengen illassa tänään, että meillä on tällainen kanava TV7, jonka kautta voidaan evankeliumi välittää. Ei se ole ollenkaan itsestäänselvyys. Muistan nimittäin niitä aikoja vuosikymmeniä taaksepäin, jolloin hartaasti rukoiltiin sitä, että Suomessa avautuisi evankeliumille nämä mediavälineet, tv-kanavat erityisesti. Ja sitä rukoiltiin ja rukoiltiin ja sitten tapahtui se ihme, että syntyi TV7. Ja nyt me elämme tätä päivää, jolloin jo toista kymmentä vuotta on ollut tämä kanava auki ja saadaan julistaa evankeliumia tämän välineen kautta sinne eri puolille Suomea, koteihin ja mökkeihin ja joka puolelle välittyy evankeliumin sanoma.

Ja aivan erityisesti nämä Pyhän Hengen illat, jotka ovat aivan erityisesti tämmöisiä Jumalan erityisen ilmestymisen hetkiä ihmisten elämässä, niin tämä on suuremoinen asia, että tällainen kanava on auki. Ja meillä on etuoikeus, että saamme olla tänä päivänä myöskin antamassa meidän tukemme tälle kanavalle. Nimittäin tämmöinen kanava, joka tavoittaa ihmiset ja evankeliumi tulee välitetyksi, niin se on myöskin kiinni siitä, että me voimme olla tukemassa tätä työtä.

Sä voit olla mukana ihan sillä tavalla, että puhelimen kautta voit soittaa numeroon 0600 100 77. Ja kun sinä soitat tähän numeron, niin se tarkoittaa, että noin kymmenellä eurolla sinä olet tukemassa tätä hyvää työtä ja erityisesti juuri näitä Pyhän Hengen iltoja voidaan järjestää. Myöskin on mahdollisuus antaa pankkitilin kautta suoraan antaa tukensa. Siellä tv-ruudussa näkyy tämän tilin numero ja sitten näkyy viitenumero ja kun sinä käytät tätä viitenumeroa, niin sitten se tulee suoraan juuri tätä tarkoitusta varten, että näitä Pyhän Hengen iltoja voidaan jatkaa.

Jos sä olet sitä mieltä, että nämä ovat hyviä iltoja, niin sitten kannattaa myöskin tukea näitä. Mutta tämä antaminen ei ole ainoastaan sitä, että meillä on tietty tarve, johon me haluamme antaa, vaan antaminen on ennen kaikkea sitä, että me voimme olla yhteistyössä Jumalan kanssa. Me voimme olla oikeastaan sellaisen siunauksen kanavana.

Nimittäin kun me annamme, niin sitten Jumala voi uskoa meille lisää ja sitten me voimme jälleen antaa enemmän. Elikkä tämä on sellainen Jumalan erityisen siunauksen kanava, että me voimme olla antamassa hänen valtakuntansa työhön ja sillä tavalla me osoitamme sen, että me rakastamme Jeesusta.

Eiks ole hyvä asia rakastaa Jeesusta ja ilmaista se, ei pelkästään ylistyslaulujen kautta, vaan myöskin sillä tavalla, että me annamme meidän varoistamme?

Rakastamme häntä ja kunnioitamme häntä ja tämä on se tapa, jolla voimme sen tehdä. Voimme osoittaa rakkauttamme häntä kohtaan nyt tällä tavalla puhelimen välityksellä tai sitten tämän pankkitilin välityksellä.

Haluun siunata sinua oikein, joka siellä television äärellä olet ja pohdit tätä asiaa, niin älä enää pohdi vaan lähde tuumasta toimeen. Anna sinun lahjasi tätä hyvää tarkoitusta varten ja siunaa sillä tavalla, että tämän Suomen, rakkaan maamme keskellä evankeliumi voi tulla julistetuksi ja saat nähdä, sä saat kuulla, mitä Jumala tekee näinä päivinä. Eikö niin? Aamen.²⁶⁸

Ajatus TV7:stä Jumalan ihmeenä nousi esiin silloin tällöin tukipyyntöjen yhteydessä. Kanava on lanseerannut itseään ja imagoaan ihmeenä muun muassa kirjassa *Jumalan seitsemäs ihme*.²⁶⁹ Jotkut kanavan ohjelmantekijöistä lupaavat ihmeitä myös niille, jotka raottavat kukkaronnyörejään.

²⁶⁷ Kts. esim. TV7. *Jumala puhuu. Huolenpito*. 28.3.2017 klo. 20:00.

²⁶⁸ TV7. *Pyhän Hengen ilta*. Seppo Pehkonen. 29.3.2017 klo 22:15.

²⁶⁹ Ojares & Ojares 2007.

TV7 on Jumalan ihme. Jumalalla on runsaasti lahjoja sille, joka antaa. Soita 10 euroa puhelu, saa soittaa useamminkin. [...] Joka runsaasti kylvää, runsaasti niittää. Hänellä on runsaasti. [...] Jumala voi siunata iloista antajaa.²⁷⁰

Mielikuva köyhiltä rahat riistävästä televisioevankelistasta ei 1980-luvun yhdysvaltalaisutkimuksien mukaan pidä paikkaansa. Sähköisen kirkon keräämät lahjoitukset koostuivat yhtäältä huomattavan suurista summista ja toisaalta pienistä, 5–15 dollarin lahjoituksista. Esimerkiksi *700 Club*-ohjelma keräsi puolet 150 miljoonan dollarin vuosittaisesta tukisummastaan vain viideltä prosentilta lahjoittajista. Nämä olivat erittäin varakkaita ja hyvätuloisia tukijoita, jotka eivät välttämättä katsonet ohjelmia lainkaan.²⁷¹

TV7 ilmoittaa sillä olevan yhteensä arviolta 9 000 säännöllistä tai satunnaista tukijaa. Näiden lisäksi kanavalla on useita satoja sen toimintaan rahojaan laittanutta osakasta.²⁷²

3.5 Evankeliointi ja transmissionaalisuus

Perustaessaan TV7:ää Martti ja Mirja Ojareksen tavoitteena on luoda kanava, jonka ”kaikki ohjelmat tavallaan julistaisivat Kristusta ja kertoisivat hänestä”.²⁷³ Tämä tavoite sopii hyvin yhteen transmissionaalisen viestintänäkemyksen kanssa. Siinä lähettäjä ponnistelee saadakseen viestinsä leviämään yhä suuremman ihmisjoukon keskuuteen. Osa verkkokyselyyn vastanneista ohjelmantekijöistä sanoo evankelionnin ja siihen rohkaisun olevan tärkein syy ohjelmien tekemiseen.

Haluan, että evankeliumin ilosanoma leviää mahdollisimman monen vastaanotettavaksi.²⁷⁴

Opetuslapseuttaminen ja evankeliointi.²⁷⁵

Haluan, että evankeliumi koskettaa ja saavuttaa ihmiset arjen keskellä. [...] Pyrimme rohkaista ihmisiä ottamaan uskon askeleita, haastaa omaa ajattelua ja kannustaa ihmisiä olemaan aktiivisia uskovia, evankelioida siellä missä ovat.²⁷⁶

Motiivi löytyy myös omasta kokemuksesta:

Kuin löysin Jeesuksen elämäni muuttui niin paljon paremmaksi, että haluan kertoa tästä kaikille. Vielä 25 vuoden jälkeen rakastan häntä enemmän kuin koskaan aikaisemmin ja opin koko ajan tuntemaan häntä vain läheisemmin. Elämä Hänen kanssaan on niin paljon helpompaa kuin ilman Häntä, ja saan valtavasti apua Häneltä ihan arjen asioihin. [...] Ohjelman tarkoitus on puhua siitä, että

²⁷⁰ TV7. *Rukouksen voima. Mika ja Mirikka Jantunen*. 27.3.2017 klo. 19:00.

²⁷¹ Abelman 1990, 177; Hoover 1990, 38.

²⁷² Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/info/pahkinankuudessa/>

²⁷³ Ojares & Ojares 2007, 94.

²⁷⁴ V7.

²⁷⁵ V2.

²⁷⁶ V13.

kristinuskossa ei ole kyseessä uskonnollisesta järjestelmästä, vaan elävästä suhteesta elävään Jumalaan. Ohjelman kautta haluamme auttaa ihmisiä oppimaan tuntemaan Jeesusta ihan tavallisen arjen keskellä.²⁷⁷

Jotkut ohjelmantekijöistä kertovat saaneensa Jumalalta tehtäväkseen julistaa evankeliumia televisiossa. Kyselyssä moni sanoo ohjelmansa olevan tarkoitettu sekä uskovaisille että niille, jotka eivät pidä itseään uskovina.

Saimme formaatin suoraan Jumalalta vuoden 2007 lopussa ja esittelimme sen Tv7:n perustaja avioparille, Martti ja Mirja Ojarekselle. Siinä palaverissa syntyi heti samalla kertaa ohjelman nimi ja ohjelmaa aloimme tekemään heti [...] Ohjelman päämäärä on tuoda evankeliumi esille eli se on suunnattu sekä ei uskoville, että myös uskoville sillä koemme ohjelmassa tärkeänä myös opetuslapseuttaa jo uskoon tulleita ihmisiä juurtumaan Raamattuun ja nostamaan tärkeäksi henkilökohtaisen suhteen Jumalan kanssa, painottaen rukousta.²⁷⁸

Koen Jumalan kutsuneen minut mediatyöhön. Haluan palvella median kautta ihmisiä löytämään Jumalan valtakunnan todellisuuden elämäänsä: pelastus ja lunastus Jeesuksen ristintyön kautta.²⁷⁹

Transmissionaalisuus ja evankelioiva puhe on tässä tutkimuksessa yhdistetty toisiinsa. Kummankin tavoitteena on viedä sanomaa eteenpäin, yhä laajemmalle alueelle ja yhä useamman ihmisen tietoisuuteen. Sanoman lähettäjä toivoo vastaanottajan hyväksyvän viestin sisällön omakseen ja liittyvän hänen kanssaan samaan yhteisöön.²⁸⁰

Tutkituista ohjelmista 18:sta oli mukana tunnistettavaa evankeliointia, jonka päämääränä oli uskonratkaisun tekeminen. Osa evankelioinnista oli suoraan katsojalle osoitettuja kehotuksia parannuksen tekoon ja Jeesuksen vastaanottamiseksi. Joissain ohjelmissa ilosanoman julistamista ei alleviivattu, vaan esimerkiksi muun raamatunopetuksen jälkeen, ohjelman loppuosassa, juontaja saattoi rukoilla katsojien pelastumisen puolesta tai pyytää pelastusta haluavien katsojien rukoilemaan kanssaan.

Viesti pelastuksesta oli ohjelmissa henkilökohtainen. Sitä korostettiin kohdistamalla puhe suoraan kameralle ja katsojalle. Kuva oli rajattu niin, ettei lavastus ja ympärillä olevat muut ihmiset tai esineet häiritse ja vie huomiota pois esiintyjästä ja asiasta, evankelioinnin ja transmissionaalisuuden ytimestä.

Mars Hill Churchin raamatunopetusohjelmassa Marc Driscoll alleviivasi ihmisen pelastuksen tarpeellisuutta painavin sanoin. Driscoll hämmentää katsojaa sanomalla Jumalan vihaavan joitain ihmisiä. Joka kerta, kun ihminen rikkoo

²⁷⁷ V15.

²⁷⁸ V6.

²⁷⁹ V8.

²⁸⁰ Kts. mm. Carey 1989, 14–17; Sumiala-Seppänen 2001, 14–15.

Jumalaa vastaan, jokaisen henkilökohtaiseen maljaan putoaa pisara Jumalan vihan nestettä. Ihminen ei voi kestää tätä Jumalan häneen kohdistuvaa vihaa. Ihmisen ottaessa Jeesuksen vastaan pelastajanaan, Driscoll sanoo Jumalan kaatavan ihmisen henkilökohtaisen vihan maljan Jeesukselle. Tämä on Driscollin mukaan se vihan malja, jonka Jeesus pyysi Isää ottamaan häneltä pois. Jeesus kuitenkin joi maljan. Puhuja kuvailee Jeesuksen kärsimyksiä tämän takia käsittämättömiksi. Ohjelmassa muistutetaan katsojaa, että ”jos kuljet ilman Jeesusta, Jumala kaataa maljasta päällesi ikuisesti.”²⁸¹

Joyce Meyerin sanoma kuulostaa kevyemmältä. Hän heiluttaa Raamattuaan ja sanoo:

Asian ydin onkin siinä, että se, mitä olet odottanut, ehkä se, mitä olet kaivannut, ehkä ilo ja rauha, mitä haluat, ehkä rakkaus, jota haet, löytyy täältä. Aamen? Joten miksi ei anneta Jumalan sanalle mahdollisuutta?²⁸²

Meyer toteaa jopa vitsaillen: ”Mitä, jos kuollessaan huomaa Raamatun olleenkin totta”²⁸³.

Onnistunut evankeliointi huipentuu uskonratkaisuun. Ratkaisun tärkeyttä saatettiin korostaa suoralla, henkilökohtaisella kysymyksellä ja herättämällä katsojassa epävarmuutta. *Rukouksen voima* –ohjelman juontaja, Mirkka Jantunen kysyi lähetyksessä, missä katsoja viettää ikuisuutensa, jos kuolee tänään. Juontaja jatkoi aihetta yhdessä parinsa, Mika Jantusen kanssa vakuuttamalla taivaan ja helvetin olevan todellisia. Televisiosta lähetystä seuraavaa yleisöä kehoitettiin ottamaan vastaan pelastus, jonka jälkeen lähetyksessä rukoiltiin pelastumisen puolesta ja pyydettiin syntejä anteeksi.²⁸⁴

Uskonratkaisusta käytettiin ohjelmissa erilaisia ilmaisuja. Esimerkiksi katsojaa kehoitettiin ottamaan vastaan Jeesus²⁸⁵ tai anteeksiäntö²⁸⁶.

Fillarievangelistat kannustavat katsojaa ”kokeilemaan Jeesusta”²⁸⁷, suun tunnustuksen kerrotaan siirtävän kuolemasta elämään²⁸⁸ ja ristin vakuutetaan vapauttavan Jumalan lapseksi²⁸⁹.

Uskoontuloon liittyvät erilaiset ilmaiset kertovat uskonnollisen kielenkäytön moninaisuudesta. Monet tutkimusjakson ohjelmista keskittyivät uskovien

²⁸¹ TV7. *Mars Hill Church. Luukas. Osa 93. Vertavuotava Jeesus.* 31.3.2017 klo. 22:15.

²⁸² TV7. *Iloa arkeen – Joyce Meyer. Valheet, jotka saattaa uskoa.* 29.3.2017 klo 19:00.

²⁸³ TV7. *Iloa arkeen – Joyce Meyer. Valheet, jotka saattaa uskoa.* 29.3.2017 klo 19:00.

²⁸⁴ TV7. *Rukouksen voima. Mika ja Mirkka Jantunen.* 27.3.2017 klo. 19:00.

²⁸⁵ TV7. *Rakkauden kosketuksessa. Elämämme on sanojemme tulosta 4/5.* 29.3.2017 klo. 20:00.

²⁸⁶ TV7. *Johanneksen evankeliumi. Joh. 18–21. Jeesus, vapahtajamme.* 28.3.2017 klo. 18:30.

²⁸⁷ TV7. *Fillarievangelistat vauhdissa. Tuplaseurat.* 29.3.2017 klo 19:30.

²⁸⁸ TV7. *Rakkauden kosketuksessa. Elämämme on sanojemme tulosta 4/5.* 29.3.2017 klo. 20:00.

opettamiseen ja uskon vahvistamiseen. Vaikka uskonratkaisuun tähtääväksi tunnistettavaa puhetta oli vähän, moni ohjelma sai kuitenkin katselupöytäkirjaan evankeliointi-elementin merkinnän loppurukouksensa sanavalintojen takia. *Yliluonnollista*-ohjelmassa neuvottiin katsojaa rukoukseen konkreettisesti ja ohjelman juontaja pyysi häntä toistamaan perässään:

Sano: Rakas Jeesus, tulen nyt eteesi ja panen luottamukseni sinuun. Käänny pois tästä maailmasta ja käänny kohti Sinua. Anna anteeksi ja pelasta minut. Uskon, että olet Jumalan poika. Uskon, että nousit kuolleista. Ja uskon, että pelastat minut nyt.²⁹⁰

3.6 Israel

Aseta väkevät enkelit Israelin ja Suomen rajoille. Siitä ei mikään pahan valta pääse läpi, kun Jumala suojelee omiaan. [...] Suomen rajojen puolesta ja Israelin puolesta, niin Jumala on se, joka kuuntelee. Eikö hän vastaisi silloin meille. Me [...] siunaamme myös Israelin kansaa, Herra. Anna syntyä sinne herätys ja anna sen olla siunattu ja varjeltu.²⁹¹

Israelin vahva läsnäolo TV7:n ohjelmistossa selittyy herätyskristillisissä piireissä ja erityisesti helluntailaisten keskuudessa vaikuttavalla näkemyksellä juutalaisvaltion erityisestä asemasta Jumalan lopunajan suunnitelmissa. Israelin valtion synnyn ymmärretään olevan osa Raamatun profetioiden täyttymistä.²⁹²

Timo R. Stewart sanoo kristillisen Israel-harrastuksen olevan suomalaisten keskuudessa vilkasta. Kristittyjen Israelin valtiota kohtaan osoittaman poliittisen tuen juuret ovat sen sijaan yhdysvaltalaisessa evankelikaalisessa liikkeessä ja sen keskuudesta syntyneessä kristillisessä oikeistossa.²⁹³ Tässä samassa maaperässä kasvoivat myös sähköisen kirkon ensimmäiset versot.

Katselujakson ohjelmissa Israel ymmärrettiin raamatullisena pyhänä maana, juutalaisen kansan kotina, eräänlaisena synonyymina juutalaisuudelle, valtiona tai hengellisenä merkinä. Tässä tutkimuksessa erottiin ohjelmissa esiintynyt Raamatun historiallinen Israel ja nykyinen Israelin valtio toisistaan. Tuloksiin hyväksyttiin vain nykyistä Israelin valtiota, israelilaisia tai nykyjuutalaisia käsittelevä puhe. Nyky-Israelia koskevassa puheessa oli usein mukana siihen liitetty hengellinen ulottuvuus. Tämä tulee ilmi myös juontajille ja toimittajille tehdyssä kyselyssä.

Haluamme kertoa Israelista sekä Vanhan Testamentin että Uuden testamentin valossa ja tuoda sen merkityksen tähän päivään.²⁹⁴

²⁸⁹ TV7. *Pyhän Hengen ilta*. Seppo Pehkonen. 29.3.2017 klo 22:15.

²⁹⁰ TV7. *Yliluonnollista*. Vieraana David Hernandez. 27.3.2017 klo. 23:00.

²⁹¹ TV7. *Rukouksen voima*. Mika ja Mirikka Jantunen. 27.3.2017 klo. 19:00.

²⁹² Stewart 2015, 13–14, 150, 160–163.

²⁹³ Stewart 2015, 13–14.

²⁹⁴ V10.

Israelista puhuttiin tutkimusviikolla yhteensä 15:ssä TV7:n ohjelmassa. Joka arkipäivä kanava lähettää *TV7 Israel News* –uutislähetyksen Jerusalemiin tätä varten rakennetusta studiosta. Samassa studiossa kuvataan myös kolmesti viikossa nähtävä *Jerusalem Studio*.²⁹⁵ *TV7 Israel News* keskittyy Israelia koskevaan uutisointiin. Aiheet käsittelevät Israelin tapahtumia sekä maailmanpoliittisia, Israeliin liittyviä asioita. Lähes jokaisessa viikon uutislähetyksessä yhtenä aiheena oli Israelin pääministerin Benjamin Netanjahun lausunnot. Pääministeri pahoitteli Lontoon terrori-iskua ja kehotti kaikkia taistelemaan islamilaista terrorismia vastaan, puhui kotimaansa palestiinalaisterrorismista, Israelin ja Yhdysvaltojen suhteista ja siirtokuntien asutuksista. Israelin ja palestiinalaisten konfliktista uutisoitiin viikon aikana useasti. Lähetyksissä kerrottiin palestiinalaisterroristien tekemistä iskuista ja israelilaiskohteisiin suunnatuista uhista. Myös YK:n Israel-politiikan puolueettomuus ja rahoitus olivat lähetysten aiheina.²⁹⁶

Maanantaina, tiistaina ja perjantaina lähetetyn *Jerusalem Studion* vieraana oli politiikkaan ja Israelin ulkomaansuhteisiin erikoistuneita asiantuntijoita. Lähetykset pyrkivät tarjoamaan analyysiä kulloinkin käsitellystä ajankohtaisesta aiheesta. Maanantaina ohjelmassa keskusteltiin Yhdysvaltojen yrityksestä käynnistää uudelleen Israelin ja palestiinalaisten väliset rauhanneuvottelut. Keskustelijat olivat pessimistisiä palestiinalaisten kyvystä istua neuvottelupöytään.²⁹⁷ Tiistain ja perjantain jaksojen aiheena oli Lähi-Idän jännittynyt tilanne ja eri ryhmien suhde alueella käytäviin sotiin. Lähetyksissä todettiin kaikilla alueen valtioilla olevan omat agendansa Syyrian suhteen.²⁹⁸

Jos uutisia ja ajankohtaisohjelmia ei lasketa mukaan, Israel näyttäytyy TV7:n ohjelmistossa kristittyjen ja Jumalan erityisenä silmäteränä. Siitä kertoo tutkimusviikon aikana lähetettyjen Israel-aiheisten ohjelmien runsaus. *TV7 Israel News*, *Jerusalem studio*, *Jerusalem muureilla*, *Israel-raportti* ja *Israelin vuoret*²⁹⁹ veivät katsojan jo nimiensä mukaisesti Pyhään maahan. Israelista puhuttiin myös monissa muissa ohjelmissa.

Lars Enarson kertoi *Jerusalem muureilla* –sarjan jaksossa maanantaina Israelin olevan Jumalan kello, joka näyttää aikaa Jeesuksen paluuseen. Tempelivuori, jolla Kalliomoskeija seisoo, on Enarsonin mukaan tärkeässä

²⁹⁵ Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/info/taivas-tv7/>.

²⁹⁶ TV7. *TV7 Israel News*. 27.–31.3.2017 klo 21:00.

²⁹⁷ TV7. *Jerusalem studio*. 27.3.2017 klo. 17:00.

²⁹⁸ TV7. *Jerusalem studio*. 28.2. ja 31.3.2017 klo. 17:00.

²⁹⁹ Kts. Liite 1. Ohjelmakartta.

osassa tässä kellossa. Israel on kellon tuntiviisari, Jerusalemin minuuttiviisari ja Tempelivuori sekuntiviisari.³⁰⁰

Enarson sanoo osan Luukkaan evankeliumin 21. luvun profetiasta toteutuneen kuuden päivän sodassa vuonna 1967, kun Jerusalemin tuli jälleen juutalaisten kaupunki. Tällöin minuuttiviisari nytkähti lähemmäksi Jeesuksen paluuta. Tempelivuori jäi tuolloin kuitenkin vielä pakanoiden haltuun. Enarson tulkitsee Mal. 3:1 profetiaa ja sanoo Jeesuksen palaavan ”Tempelivuorelle oman kansansa keskuuteen, joka toivottaa hänet tervetulleeksi.” Tempelivuorella on Enarsonin käsityksen mukaan oltava Herran temppeli Jeesuksen palatessa. Siksi hän sanoo palestiinalaisten vastustavan kaikkia suunnitelmia juutalaisten temppelin rakentamiseksi Tempelivuorelle. Enarson julistaa:

Pakanain ajat ovat loppumassa ja me lähestymme Messiaan pikaista paluuta. [...] Tämän paikan täytyy tulla juutalaisten vallan alaisuuteen. Silloin Jerusalemin ei ole enää pakanain tallattavana ja sitten Messias voi palata.³⁰¹

Konkreettista Israel-työtä nähtiin Tommy Liljan ohjelmassa. Lilja kertoi auttaneensa jo 20 000 juutalaista palaamaan Israeliin. ”Israelissa on tapahtunut jotain hengessä. Juutalaiset palaavat Israeliin. Jumala, Jeesus valmistautuu myös palaamaan. Nyt juutalaiset kuuntelevat”, Lilja sanoi.³⁰²

Eräs TV7:n Israel-harrastuksen³⁰³ ulottuvuus on heprean kurssit. *Mesila* johdattaa kurssilaiset heprean alkeisiin ja *Mesila2* on tarkoitettu jo hieman kieltä oppineille.³⁰⁴

Jotkin ohjelmantekijöistä kokivat Israelin tukemisen ja siunaamisen palaavan takaisin lähettäjälleen. Veijo Piipponen kertoi *Rakkauten kosketuksessa* ”Israeliin kylvämisen” tuoneen kahdelle yrittäjälle lisää töitä.³⁰⁵ Myös Derek Prince kannustaa kristittyjä rukoilemaan Pyhää Henkeä Israelin ylle.

Kun rukoilet rauhaa Jerusalemin, menestyt. Joka siunaa Israelia, sitä Jumala siunaa, joka kiroaa Israelia, sitä Jumala kiroaa.³⁰⁶

TV7:n Israel-ohjelmat tasapainottelevat politiikan ja Suomessa vaikuttaneen, perinteisen Israel-ystävyyden rajamailla. Osa ohjelmista ei ota kantaa Israelin valtion asioihin, toiset puolestaan tuovat selkeästi esiin ohjelmantekijöiden

³⁰⁰ TV7. *Jerusalemin muureilla. Jumalan sekuntiviisari*. 27.3.2017 klo 20:30.

³⁰¹ TV7. *Jerusalemin muureilla. Jumalan sekuntiviisari*. 27.3.2017 klo 20:30.

³⁰² TV7. *Pastori Tommy Liljan seurassa. Jotakin on tapahtumassa Israelissa*. 28.3.2017 klo 23:20

³⁰³ Stewart käyttää tätä termiä kuvatessaan kristillisissä piireissä tapahtuvaa Israel-aiheista toimintaa. Stewart 2015.

³⁰⁴ Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/vod/series/669/>; <http://www.tv7.fi/vod/series/15854/>.

³⁰⁵ TV7. *Rakkauten kosketus. Aulikki Hartikainen-Piipponen ja Veijo Piipponen*. 30.3.2017 klo. 19:00.

käsitykset Lähi-idän poliittisesta tilanteesta. Yksi poliittista Israelia käsittelevistä ohjelmista on *Israel-raportti Euroopan parlamentista*. Tutkimusviikolla nähdyssä jaksossa paikalle kutsutut europarlamentaarikot ja asiantuntijat mm. jakoivat huolensa antisemitismin lisääntymisestä. Israelin ja palestiinalaisten kahden valtion ratkaisu ei ollut keskustelijoiden mielestä realistinen. Eräs keskustelijoista arveli palestiinalaisten tyytyvän vain yhteen valtioon: Palestiinaan. Kahden valtion ratkaisua keskustelijat pitivät eurooppalaisena päänäpintymänä.³⁰⁷

Israelin vuoret –ohjelma käy hengellistä sotaa islamia vastaan Samarian vuorilla, Israelissa. Mia ja Jyrki Valkeakari kertoivat torstaina esitetyssä jaksossa vaeltaessaan Samariassa julistaneensa, että ”islamin oikeus pitää näitä vuoria hallussaan on päättynyt”.³⁰⁸ Ohjelmassa näytetään valokuvaa pariskunnasta heiluttamassa Suomen puolustusvoimien käyttämän, kielekkeellisen valtiolipun näköistä lippua³⁰⁹, jossa Jyrki Valkeakarin mukaan ”kruunupäinen Juudan leijona Golgatan ristillä tallaa islamin itämaisen miekan. Tämän Jeesus-kuninkaan voiton olimme juuri Samariassa julistaneet ja nähneet.”³¹⁰

Yhteys Israeliin näkyi ja kuului myös ohjelmien väleissä. TV7:n neljää Israel-aiheista ilmoitusta ja mainosta esitettiin katseluajanjaksolla tiheällä rotaatiolla. Katsojille tarjottiin mahdollisuutta lähteä televisiokanavan perustajien Mirja ja Martti Ojareksen kanssa rukousmatkalle Israeliin. Ojarekset olivat mukana myös mainostetulla Israel-risteilyllä *En unhoita sua*. Televisioyleisöä kehoitettiin tukemaan TV7:n työtä Israelissa ja yksi ilmoituksista houkutteli katsojia 20 euron kertalahjoituksilla mukaan istuttamaan TV7-metsää Israeliin. Rahat menisivät puiden istuttamiseen ja opiskelijoiden tukemiseen.³¹¹ Näitä ilmoituksia ei laskettu mukaan katselupäiväkirjaan.

3.7 Musiikki

Musiikilla on aina ollut osansa sähköisen kirkon ohjelmistossa. Musiikki ei ole rajoittunut vain tiettyihin tyylilajeihin, vaan jo 1950-luvulta lähtien

³⁰⁶ TV7. *Derek Prince. Kuinka rukoilla Israelin puolesta*. 30.3.2017 klo. 00:30.

³⁰⁷ TV7. *Israel-raportti Euroopan parlamentista. Onko palestiinalaisvaltio mahdollinen?* 31.3.2017 klo. 20:00.

³⁰⁸ TV7. *Israelin vuoret. Samarian riemuvuosi*. 30.3.2017 klo. 20:30.

³⁰⁹ Laki Suomen lipusta. 3§ Määrittelee valtiolipun suorakaiteiseksi tai kolmikielekkeelliseksi, jossa ”on ristin sakarain muodostamassa neliössä Suomen vaakuna”. 5§ mukaan ”kielekkeistä valtiolippua käyttävät puolustusvoimien esikunnat, joukko-osastot, laitokset ja alukset”. Lain 8§ mukaan lipun käyttäminen Suomessa voi olla rangaistava teko: ”Joka oikeudettomasti käyttää [...] valtiolippua [...] on tuomittava *Suomen lipusta annettujen säännösten rikkomisesta* sakkoon.” Kursiivi alkuperäinen.

³¹⁰ TV7. *Israelin vuoret. Samarian riemuvuosi*. 30.3.2017 klo. 20:30.

yhdysvaltalaisen uskonnollisen television lähetyksissä on nähty ja kuultu mitä erilaisimpia esityksiä. Siinä missä joissain ohjelmissa esiintyivät tunnetut solistit ja yhtyeet, toisissa musiikista vastasivat ohjelman juontajan perheenjäsenet tai seurakuntanuoret. Musiikkityyli vaihteli nopeatempoisesta gospelista hillittyyn klassiseen musiikkiin.³¹²

Suomalaisessa sähköisessä kirkossa nähdään ja kuullaan musiikkia vain vähän suhteessa muuhun ohjelmasisältöön. Tutkimusajanjakson 79:stä ohjelmasta 14 sisälsi musiikkia. Useimmissa ohjelmissa, joissa musiikkia oli, esitettiin vain yksi tai kaksi kappaletta. Eniten musiikkia oli studiossa kuvatussa, tunnin pituisessa *Pyhän Hengen ilta* –tilaisuudessa keskiviikkona. Piritta Poutala Band esitti ohjelman alussa ylistysmusiikkia yhtäjaksoisesti noin 15 minuuttia. Lisäksi ohjelman lopussa yhtye esitti vielä yhden kappaleen.³¹³

Musiikkia esittäneet kokoonpanot olivat yleensä varsin pieniä. Käytetyimpiä soittimia olivat flyygeli, kitara, basso ja lyömäsoittimet. *Jukan lauluissa*³¹⁴, *Rukouksen voimassa*³¹⁵ ja hepreankielen opetusohjelma *Mesila 2:ssa*³¹⁶ laulaja säesti itseään kitaralla ilman muita soittajia.

Ainoastaan musiikkia sisälsi kolme lyhyttä ohjelmaa. Viisiminuuttisessa *Jukan lauluissa* muusikko ja lauluntekijä Jukka Salminen esittää lastenlauluja kitaransa säestyksellä.³¹⁷ Tiistai-iltana ohjelmien välissä nähtiin ohjelmakarttaan merkkeamaton lauluhetki *Veisaten Herralle*. Muista TV7:n musiikkiesityksistä poiketen, tässä ohjelmassa kuultiin nykyaikaisesta ylistysmusiikista poiketen virren veisuuta. Soitintrion säestämä lauluryhmä esitti virren numero 228.³¹⁸ Nuorekkaampaa juutalaista musiikkia kuultiin Israelissa taltioidusta *Midor ledor* –konsertista nähdyssä kymmenminuuttisessa katkelmassa.³¹⁹

Uskosta totta –ohjelman juontajapari Erika ja Ari-Pekka Niemelä esittävät itse myös ohjelmansa musiikin. Pariskunta lauloi viikon aikana nähdyissä, sarjan kahdessa jaksossa duettona yhden tai kaksi kappaletta Ari-Pekan säestäessä

³¹¹ TV7. Ilmoituksia näytettiin televisiossa päivittäin ohjelmien väleissä, esimerkiksi tiistai-iltana 28.3.2017 kaikki neljä mainittua mainosta nähtiin kertaalleen kello. 20:59, 21:14, 21:15 ja 21:44.

³¹² Hoover 1988, 56–63.

³¹³ TV7. *Pyhän Hengen ilta: Seppo Pehkonen*. 29.3.2017 klo. 22:15.

³¹⁴ TV7. *Jukan laulut. Kiitän*. 27.3.2017 klo. 17:55.

³¹⁵ TV7. *Rukouksen voima. Mika ja Mirikka Jantunen*. 27.3.2017 klo. 19:00.

³¹⁶ TV7. *Mesila 2. Adjektiivivi. Osa 9/10*. 29.3.2017 klo. 20:30.

³¹⁷ Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/vod/series/504/](http://www.tv7.fi/vod/series/504/).

³¹⁸ TV7. *Veisaten Herralle*. 28.3.2017 klo 22:55.

³¹⁹ TV7. *Minor ledor*. 28.3.2017 klo. 00:30.

flyygelillä.³²⁰ Ohjelman esittelytekstin mukaan ”Ari-Pekan ja Erikan yhteiset laulut ovat syntyneet uskon ja elämäkokemusten inspiroimina”³²¹. Musiikkia esitti itse myös *Life in Him* –ohjelman juontaja Pontus J. Back. Hän soitti ja lauloi ulkoilmassa taltioidussa tilaisuudessa yhdessä ystävänsä Jocke Kuljun kanssa.³²²

Lähes kaikki musiikkiesitykset oli kuvattu ja äänitetty aidoissa esitystilanteissa. Esitykset eivät vaikuttaneet jälkikäteen parannelluilta tai etukäteen äänitettyjen kappaleiden esittämiseltä kuvausta varten vain kameralle. Tätäkään vaihtoehtoa ei tosin voi studiokuvauksissa sulkea täysin pois. Ainoastaan *Lasten kotipuun* nukkejen esittämät kappaleet olivat todennäköisesti aikaisemmin äänitettyjä esityksiä³²³.

Suuren maailman tuulahdus TV7:n musiikkiin tuli kansainvälisesti tunnetusta Hillsong –seurakunnasta Australiasta. Hillsong on yksi maailman johtavia seurakuntamusiikin tuottajia ja sen julkaisemia levyjä myydään vuosittain maailmanlaajuisesti miljoonia.³²⁴ *Hillsong-TV*:n lopussa yhtye esitti seurakunnan musiikkityylille ominaista ylistysmusiikkia suurella urheiluareenalla taltioidussa tilaisuudessa.³²⁵

4. Mediarituaalit rakentavat sähköistä kirkkoa

4.1 Rituaalisuus ohjelmien rakenteessa

Edellisessä luvussa kuvatut, ohjelmistosta nousevat elementit ja aiheet ovat keskeisiä rakennuspalikoita myös analysoitaessa TV7:n ohjelmistoa rituaalisen viestintänäkemyksen valossa. Antropologit ja rituaalitutkijat ovat todenneet, että yhteisöllinen elämä tarvitsee koossa pysyäksään rituaaleja. Ne ovat aina muotoon sidottua ja toistoa sisältävää toimintaa. Toistossa on kyse kommunikaatiosta, jonka avulla rituaalin osanottaja kiinnittyy ympäröivään sosiaaliseen maailmaan ja yhteiskuntaan. Tätä rituaalista kommunikaatiota ohjaavat säännöt ja käsikirjoitus, jotka eivät ole rituaalin esittäjän itsensä luomia tai koodaamia. Toisto ja säännönmukaisuus tekee rituaalista symbolista toimintaa, jonka vaikutus ulottuu

³²⁰ TV7. *Uskosta totta. Kun epäusko iskee*. 28.3.2017 klo. 17:00; *Uskosta totta. Tehkää parannus*. 30.3.2017 klo. 21:15.

³²¹ Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/vod/series/34255/>.

³²² TV7. *Life in Him*. 28.3.2017 klo. 22:25.

³²³ TV7. *Lasten kotipuu*. 29.3.2017 klo. 18:10.

³²⁴ Evans 2006, 87,97.

³²⁵ TV7. *Hillsong TV. Olet saanut lahjoja*. 30.3.2017 klo. 22:15.

näkyvää ilmiänsuaan pidemmälle. Se miten tapahtumassa kommunikoidaan, tekee siitä rituaalin.³²⁶

Myös TV7:n ohjelmistoa voi kuvailla edellisillä määreillä. Sekä yksittäiset ohjelmat että näiden varaan rakentuva kanavan koko ohjelmisto koostuu toistuvista elementeistä, joiden kautta ohjelmien esiintyjät pyrkivät luomaan kommunikaatiota itsensä ja katsojan sekä Jumalan ja katsojan välille. Esiintyjät ja ohjelmantekijät antavat ohjelmissa toistuville elementeille merkityksiä. Näin syntyy pohja mediarituaalille.

Televisorituaalia analysoidessaan Johanna Sumiala-Seppänen kertoo esimerkin amerikkalaisen televisioevankelistan televisiosaarnan rakenteesta ja rinnastaa sen draaman kaareen, jossa moraalinen taistelu hyvän (Jumala) ja pahan (Saatana) välillä ilmaistaan aristoteleellista draaman mallia noudattaen. Saarnassa ja sen muodostamassa draamassa on erotettavissa niin alku, keskikohta kuin loppukin.³²⁷

Draamatutkija Martin Esslin avaa yhden näkökulman rituaaliin toteamalla sekä draaman että rituaalin olevan kollektiivisia kokemuksia, joissa esiintyjän ja yleisön välinen kommunikaatio tehostaa esityksen tavoittelemaa vaikuttavuutta. Esslin sanoo rituaalin hävittävän “ajan kokemuksen saattamalla sitä suorittamaan kokoontuneet kosketukseen sellaisten tapahtumien ja ideoiden kanssa, jotka ovat ikuisia ja sen tähden toistettavissa loputtomasti”. Draaman ja rituaalin päämäärä on Esslinin mukaan draaman termein ilmaistuna “katarsis”, uskonnoissa läsnä oleva “jumalyhteyden tai valaistumisen tunto”.³²⁸

Pyhän Hengen ilta on esimerkki TV7:n ohjelmiston draaman kaarta seuraavasta mediarituaalista. Ohjelmalla on selkeä rakenne, joka sisältää alun, keskikohdan ja lopun. Lähetys on studiossa kuvattu tilaisuustalteen ja poikkeaa näin suuresta osasta TV7:n muista ohjelmista. Kuvauksissa läsnä oleva studioseurakunta vaikuttaa ohjelman sisäiseen dynamiikkaan. Ohjelman esiintyjät eivät kommunikoi ainoastaan kameran välityksellä televisiokatsojien kanssa, vaan he joutuvat ottamaan huomioon myös paikan päällä olevan yleisön.³²⁹

Ohjelma alkaa ylistysmusiikilla. Laulaja Piritta Poutala myös rukoilee laulujen väleissä. Musiikin keskeyttää TV7:n ainutlaatuisuutta korostava, ohjelman vierailevan saarnaajan Seppo Pehkosen puheenvuoro. Edellä, luvussa

³²⁶ Sumiala 2010, 53–54; Couldry 2003, 38–39.

³²⁷ Sumiala-Seppänen 2001, 111–112.

³²⁸ Esslin 1980, 30–31. Katso myös Sumiala-Seppänen 2001, 111–113.

³²⁹ TV7. *Pyhän Hengen ilta*. Seppo Pehkonen. 29.3.2017 klo 22:15.

3.4 kuvattu, televisiokanavaa kehuva puhe palvelee paitsi puheenvuoron yhteydessä esille tuotavaa varainkeruuta, se myös pyrkii tekemään ja oikeuttamaan televisiolähetysten rituaalin suorittamiseen soveltuvaksi sakraalitulaksi. Pehkosen puheenvuoron tavoitteena vaikuttaa olevan mielikuvan vahvistaminen studion ja kanavan sopivuudesta hengelliselle toiminnalle ja eräänlaisen “pyhyiden” tuominen lähetykseen. Pehkonen vakuuttaa katsojille olevan “etuoikeus, että me saamme olla tässä pyhän hengen illassa tänään, että meillä on tällainen kanava TV7”. Rituaalitutkijat Thiessen ja McAlpine huomauttavat, että maailmassa on paljon epävarmuutta ja monet asiat ovat jatkuvassa muutoksessa. Näihin tilanteisiin niin sakraalitila kuin mediarituaalikin voivat tuoda yksilöiden tarvitsemaa pysyvyyttä, tarjota apua ihmisten henkilökohtaiseen kaipaukseen ja etsintään, suhteisiin toisiin ihmisiin ja yhteydenpitoon Jumalan kanssa.³³⁰ Tätä kaikkea voidaan ajatella Pehkosen puheenvuoron perusteella myös Taivas TV7:n olevan.

Seppo Pehkonen herättää katsojissa odotuksia lähetyksen suhteen ja nostaa ohjelman erityisen tärkeäksi: ”Nämä Pyhän Hengen illat, jotka ovat aivan erityisesti tällaisia Jumalan erityisen ilmestymisen hetkiä ihmisten elämässä”. Puheen jälkeen yhtye esittää jälleen ylistysmusiikkia. Draaman ja rituaalin alku johdattaa *Pyhän Hengen illan* yleisön rituaaliin ja sen vastaanottamiseen sopivaan tunnelmaan ja olotilaan. Ohjelmassa esitettyjen kappaleiden sanoitukset suuntaavat yleisön ajatuksia Jumalaan ja Pehkosen tulevan puheen teemaan.

Ystävä yksinäisen, pois pyyhki kyneleet.

Täytä hengelläsi, Jeesus, Jeesus, kansojen toivo, pelastajamme.
Jeesus, Jeesus, särjetyt korjaat.

Jeesus Kristus, Jumalan poika, ainut toivo ihmisen. Ristisi kannoit synteimme tähden, kuolemalta meidät pelastit.

Sinun luotan ja kätees tartun, olet ainoa tie Isän luo.
Ilon annat sydämeeni, suunnaton on hyvyytesi, Jumala vailla vertaa sinä olet.

Ylistetty oot Herramme, kaikesta me sua kiitämme.

Tämän jälkeen studiosaarnaaja ohjaa tilaisuuden draaman keskikohtaan. Pehkonen lukee Raamattua ja rohkaisee yleisöä erilaisissa, jopa toivottomissa tilanteissa: ”Nyt kun sun voimat ja mahdollisuudet on loppu, nyt alkaa Jumalan mahdollisuudet. Jumalalla on ratkaisu sun elämään ja tilanteeseen”. Pehkonen puhuu taivaallisesta vaihtokaupasta, jonka seurauksena ”Jumalan suosio tulee

³³⁰ Kts. Thiessen & McAlpine 2013, 139.

ihmisen elämän ylle”. Hän lupaa Jumalalla olevan ratkaisu katsojan elämän tilanteeseen.

Sitten puhuja siirtyy henkilökohtaiselle tasolle. Hän kehottaa katsojaa ylistämään Jumalaa, mutta kertoo samalla, kuinka hän itse oli unohtanut ”omat lääkkeensä” ja tunsikin olonsa väsyneeksi. Hän kertoo miettineensä, ”tuleekohan tästä palvelutyöstä yhtään mitään, tapahtuukohan niitä asioita, joista Jumala on puhunut ja Jumala on luvannut”. Rukous ja ylistys ei maistunut.

Johanna Sumiala-Seppänen painottaa, että eräs television luonteenomaisista piirteistä on henkilökohtaisuus. Televisioesiintyjän paljastaessa kameralle ja televisiokatsojalle omia ongelmiaan ja elämäntilanteitaan ja mahdollisesti tunnustaessaan virheitään, tunnustajan ja katsojan välille syntyy ruudun kautta eräänlainen henkilökohtainen linkki. Esiintyjä ei enää näytä katsojan silmin täysin vieraalta ja tavoittamattomalta, vaan osapuolten ympärille muodostuu eräänlainen yhteisö.³³¹

Lähetyksessä Pehkonen kertoo, kuinka hän alkoi uudestaan ylistää Herraa, vaikka se ensin tuntui väkinäiseltä.

Pikkuhiljaa [...] mun henkeni alkoi nousta näiden ajatusten [...] yläpuolelle [...] ja sain katsella asioita sieltä näkökulmasta, mistä Jumala näkee asioita.

Taisto Lehikoinen sanoo rituaalissa olevan aina mukana yhteys transsendenttiin ja sen päämäärä on muutos tai siirtyminen profaanista pyhään.³³² Näin on myös *Pyhän Hengen illan* mediarituaalissa. Draaman sisäinen, henkilökohtainen ”metakertomus” tai ”metadraama” toimii kuin ratkaisevana tekijänä ja puheen käännekohtana. Puhuja evankelioi ja tarjoaa Jeesusta ja hänen kuolemaansa ratkaisuksi televisiokatsojien elämään. Pehkonen kohdistaa puheensa katsojille entistä henkilökohtaisemmin ja siirtää draaman sen loppuosaan.

Me saamme samanlaisen aseman kuin Jeesus [...] ikään kuin koskaan en olisi tehnyt mitään syntiä. [...] Haluan sanoa sinulle, hyvä katsoja, sinun ei tarvitse jäädä sinne, sinä voit tietoisesti kääntyä Jeesuksen puoleen. [...] Sun elämäsi voi muuttua.

Ohjelma päättyy rukoukseen, jonka Pehkonen kehottaa katsojaa toistamaan perässään. Draama on saatu päätökseen. Se tapahtui studiossa, välittyi katsojille sähköisesti ja oli täten televisiokanavalla toteutunut mediarituaali.

Joukkotiedotusvälineessä televisioituna ohjelmana se oli myös saman aikaisesti sekä viestintää että medioitu uskonnollinen rituaali, jota rituaaliset toimijat suorittivat ja ottivat siihen osaa yhdessä studioyleisön ja televisionkatsojien

³³¹ Kts. Sumiala-Seppänen 2001, 68–69.

kanssa. Musiikki, Raamatun lukeminen, rukoukset ja Pehkosen puhe yhdistyivät televisiolähetyksessä rituaaliksi, joka mahdollisti ja tarjosi katsojalle pääsyn yhteyteen transsendenttiin, Jumalaan. Samalla se lisäsi samoin ajattelevien ja uskon kokevien sähköisen kirkon jäsenten yhteenkuuluvuutta ja sitoutumista sähköiseen kirkkoon, Taivas TV7:ään ja sen arvoihin. Symbolisena prosessina ohjelman toteuttama viestintä sähköisen kirkon sisällä loi, siirsi ja välitti television muodostaman yhteisön todellisuutta sen jäsenille.³³³ Mediaritualismin kannalta katsoen median käyttäjä hyväksyy median tarjoaman sisällön osaksi omaa maailmankuvaansa, tietoisuuttaan ja ymmärrystään maailmasta. Lehikoisen sanoin ”se asettaa yksilön sisään median kertomuksiin”. Interaktiivisuuden kautta median tarjoama ritualismi on osaa ottavaa. ”Se säilöö jotakin osaksi omaa yksityistä tietoisuuttasi.”³³⁴

Suurin osa tarkastelussa mukana olleista TV7:n ohjelmista noudattaa keskenään samanlaista kaavaa. Jo tässä näkyy medioidun uskonnon rituaalisuus. Rituaalinen aines tulee esiin useassa medialoogiseen rakenteeseen liittyvässä ohjelman osasessa. Näitä ovat symboliset kommunikaatiomuodot, kuten tervehdykset, esiintymiset, henkilöiden asemointi studiossa ja ohjelman edellisessä luvussa analysoidut elementitkin.³³⁵ Ohjelmille oli tyypillistä, että tiettyjä symbolista kommunikaatiomuotoja ja elementtejä esiintyi usein yhdessä, kun taas toisia oli vain harvoin samassa ohjelmassa. Monessa ohjelmassa juontajan tai juontajaparin alkutervehdysten jälkeen, juontaja tai studiosaarnaaja luki Raamattua. Raamatun lukemiseen liittyy usein myös uskovaisille suunnattua opetusta. Niissä 33 ohjelmassa, joissa Raamattua luettiin, opetusta oli 70% lähetyksistä.

Ohjelmissa, joissa Raamattua ei luettu, oli todennäköisesti useammin henkilökohtaisia todistuksia. Oman elämänsä tarinan, uskoontulokokemuksen tai kertomuksen hengellisestä käännekohdasta kertoi yleensä lähetyksen vieras, jota juontaja haastatteli. Kaikkiaan 46 ohjelmassa, joissa oli joko Raamatun lukua tai todistuspuheenvuoroja, vain 10:ssä nämä kaksi elementtiä esiintyivät yhdessä.³³⁶ Myöskin ohjelmissa, joissa oli henkilökohtaisia todistuksia, mutta ei raamatunlukua, opetuspuhetta oli harvemmin kuin raamatunlukua sisältävissä ohjelmissa, vain noin neljänneksessä. Sen sijaan todistuspuheenvuorot ja

³³² Lehikoinen 2003, 241.

³³³ Kts. Carey 1989, 18–19, 43; Sumiala-Seppänen 2001, 13–15; Lehikoinen 2003, 39.

³³⁴ Lehikoinen 2003, 241.

³³⁵ Vrt. Sumiala-Seppänen 2001, 119.

evankelointi näyttäytyivät suhteellisen usein yhdessä. Ohjelmissa, joissa oli todistuksia, oli evankelointia mukana 70% lähetyksistä.³³⁷

4.2 Ohjelmien esiintyjät ovat mediarituaalin toimijoita

Televisio-ohjelman esiintyjillä ja rituaalin toimittajilla on monia yhteisiä piirteitä. Televisio-ohjelmien esiintyjät on valittu tarkoin kriteerein etukäteen. Samoin rituaalia pääsevät toimittamaan vain siihen hyväksytyt henkilöt. Kummassakin tapauksessa itse toimintaa edeltävät määrätyt esivalmistelut. Siinä missä uskonnollisten rituaalien suorittajat ovat esimerkiksi usein pukeutuneet rituaaliin tarkoitettuihin vaatteisiin, mediarituaalissa toimijoilta odotetaan myös siistiä ulkonäköä ja mahdollisesti sopivaa pukeutumista. Lähetykseen pääseminen saattaa edellyttää myös rituaalista valmistautumista, esimerkiksi käyntiä meikkauksessa.³³⁸

Sumiala-Seppänen nimeää omassa tutkimuksessaan uskonnollisen mediarituaalin päätoimijaksi *Rippituoli*-ohjelman³³⁹ juontaja-papin. Sumiala-Seppänen kuvailee tutkimaansa mediarituaalia uskonnolliseksi draamaksi, jota juontaja-pappi pitää koossa. Hän on studioseurakuntaa, katsojia, ohjelman vieraita ja muusikkovieraita yhdistävä side. Hän toimii ripissä ja rukouksissa yhdyslinkkinä myös Jumalaan. Juontaja-pappi vie rituaalia eteenpäin ja ohjaa draaman tarinan käännteitä itsensä kautta. Vieraan roolina on kuljettaa eteenpäin tarinan juonta. Muusikoiden tehtävä on Sumiala-Seppäsen analyysin mukaan ”kuljettaa tarinan juonta musiikillisin keinoin, luoda odotuksia ja tunnelmia, joihin draamassa pyritään sitten antamaan vastauksia”.³⁴⁰ Sumiala-Seppäsen analyysissä huomataan runsaasti yhtymäkohtia edellä kuvattuun *Pyhän Hengen iltaan*.

Rituaaliprosessin tuottamisessa keskeisellä sijalla ovat draamallisesti strukturoidut kommunikatiiviset ja sosiaaliset symbolisen toiminnan muodot. Näiden tarkoituksena on synnyttää rituaalista hallintaa. Keskeistä tässä on toimijoiden ritualisointi ja heidän roolisensa määrittäminen. Mediarituaalin juontaja tuottaa ”rituaalissa esiin nousevia ja hierarkisia erotteluja, jotka

³³⁶ Lasten- ja musiikkiohjelmissa oli harvoin kumpaakaan näistä elementeistä.

³³⁷ Katso liite 2, Taulukko Taivas TV7:n ohjelmien elementeistä.

³³⁸ Sumiala 2010, 88.

³³⁹ Sumiala-Seppänen analysoi väitöstutkimustaan varten MTV3-kanavan 1.9.–27.10.1997 lähettämää *Rippituoli*-ohjelmaa. Sumiala-Seppänen 2001, 118.

³⁴⁰ Sumiala-Seppänen 2001, 122–123.

puolestaan jäsentävät katsojien ja osallistujien uskonnollis-sosiaalista todellisuutta”.³⁴¹

Rippituoli-ohjelman kanssa samankaltainen roolitus näkyy TV7:n ohjelmissa. Juontaja tai televisiosaarnaaja on ohjelmien keskiössä. Ohjelman vetäjän rooli tulee selkeästi esille ohjelman rakenteessa. Hänen kauttaan ohjelma ja sen symboliset merkitykset kommunikoivat katsojan kanssa. Hän aloittaa ohjelman, toivottaa katsojat ja mahdolliset vieraat tervetulleiksi lähetykseen ja ohjaa yleisöään ohjelman osasta toiseen. Hän antaa vieraille näiden roolin, tehtävän ja merkityksen televisiossa esitettävässä ja toteutettavassa rituaalissa.

Rituaalin kannalta on siis tärkeää toimijoiden ritualisointi. Uskonnollisessa järjestyksessä rituaalin toteuttaa tehtävään auktorisoitu toimija, joka on yleensä pappi tai valittu maallikko.³⁴² TV7:n ohjelmissa suurin osa ohjelmien vetäjistä ei kanna helposti tunnistettavia papin tunnusmerkkejä. Auktorisoitu rooli rituaalissa täytyy osoittaa katsojille muulla tavoin. Esimerkiksi ohjelman *Pastori Tommy Liljan seurassa* katseluajanjaksona näytetyssä jaksossa *Jotain on tapahtumassa Israelissa*³⁴³ roolien asettaminen ja jakautuminen näky selvästi. Ohjelman vetäjä Tommy Lilja on äänessä suurimman osan lähetyksestä. Heti lähetyksen alussa hän kertoo kokevansa, että Israelissa on “tapahtunut jotain hengessä”. Lilja on huomannut, että Israeliin muualta maailmasta muuttavat juutalaiset kuuntelevat evankeliumin julistusta eri tavoin kuin aikaisemmin. Kuin oikeuttaakseen asemaansa rituaalin suorittajana, Lilja kerto katsojille saamastaan näystä.

Tommy Liljan rinnalle, rituaalin draamaa rakentamaan ja ritualisointia vahvistamaan, on leikattu lyhyitä muiden henkilöiden puheenvuoroja. Aikaisemmin mainitun etiopianjuutalaisen rabbin³⁴⁴ puheenvuoron lisäksi ääneen pääsee ihmisiä, jotka todistavat uskoontulostaan ja ihmeellisestä paranemisestaan. Ohjelmassa katsojille kerrotaan, että Liljalla on yhteyksiä valtaapitäviin ja kontaktit Israelin hallitukseen ovat kunnossa. Ohjelman vetäjän tärkeyttä korostetaan lähetyksen puolivälissä insertillä, jossa kuvataan Liljaa eri puolilla maailmaa toimivana evankelistana. Lilja vahvistaa näin näennäisesti rituaaliin ulkopuolelta tulevalle materiaalille rooliaan rituaalin päätoimijana, jonka tehtävänä on yhdistää Sumiala-Seppäsen antaman esimerkin mukaisesti draaman muut toimijat toisiinsa.

³⁴¹ Sumiala-Seppänen 2001, 126.

³⁴² Sumiala-Seppänen 2001, 121.

³⁴³ TV7. *Pastori Tommy Liljan seurassa. Jotain on tapahtumassa Israelissa*. 28.3.2017 klo. 23:30.

³⁴⁴ Kts. luku 3.4.

Sekä Tommy Lilja että ohjelman haastateltavat puhuvat Jumalan teoista ja Jeesuksen tärkeydestä. Ohjelman lähestyessä loppuaan, Lilja nähdään orvoille tarkoitettussa Neve Michael –lastenkylässä Israelissa. Lastenkylän johtaja Hava Levine korostaa Liljan merkitystä lastenkylälle:

Monet hymyistä, joita lapsilla on kasvoillaan joka päivä, on pastori Tommyn hienon tuen, rakkauden ja huolenpidon ansiota. [...] Iso osa työstä on sen ansiota, mitä Tommy tekee hyväksemme. Kun näen Tommyn täällä, ajattelen: Hänen menestyksensä salaisuus on, että hän on tehnyt todella paljon sydämestään ja rakkaudella.

Tässä ohjelmassa mediarituaali ei kuitenkaan vie katsojaa ohjelman vetäjän ja rituaalin päätoimijan johdolla rukoukseen ja Jumalan yhteyden tavoittelemiseen, vaan lähetys päättyy Liljan esittämään pyyntöön rahallisesta tuesta. Hän mainostaa kirjaansa ja kertoo keskittyvänsä siinä Jeesuksen nimen tärkeyteen ja voimaan. Hän myös lupaa lähettää kirjoittamansa kirjan, jota kuin ohimennen sanoo myyvänsä Yhdysvalloissa, ilmaiseksi sitä haluaville katsojille.

Ohjelmien ja niissä tapahtuvien mediarituaalien roolitus näyttää toteuttavan ja samalla luovan sähköisen kirkon ohjelmaformaattia. Tutkimusviikon ohjelmissa ja niiden esiintyjäkokoontumisoissa näkyy sekä rakenteellinen että roolillinen samankaltaisuus. Jos ohjelmassa on juontajien lisäksi vieraita, he kertovat oman elämänsä kipupisteistä, uskoontulosta tai kokemistaan Jumalan ihmeistä. Läsna olevien sairaiden puolesta rukoilua nähtiin vain joissain ulkomaista tuotantoa olevien ohjelmien inserteissä. Parantuneilla sairailta on oma roolinsa esimerkiksi *Herätyksen läpimurrossa*³⁴⁵. Lähetyksessä näytettiin katkelmia ohjelman vetäjän, brasilialaisen evankelistan Hermes Falcao Jr:n tilaisuuksista. Ulkona kuvatulla videolla näkyy, kuinka Falcao taluttaa vanhaa naista heiluttaen samalla päänsä yläpuolella tämän kävelykeppiä. Evankelista kertoo paikalla olevalle yleisölle, että nainen on parantunut: “Tullessaan tilaisuuteen, hän ei pystynyt kävelemään ilman apua”.

Toisessa insertissä Falcao seisoo seurakunnan edessä vierellään nainen, jonka kuulon Falcao sanoo parantuneen. Hän kutsuu eteen myös naisen aviomiehen, joka todistaa naisen toisen korvan olleen kuuro syntymästä asti. Falcaon kehotuksesta aviomies peittää naisen kuulevan korvan ja evankelista kuiskaa tai sanoo hiljaisella äänellä toiseen korvaan lauseita, jotka nainen toistaa mikrofoniin. Falcao innostaa tilaisuudessa olevia ihmisiä: “Kohottakaa kunniahuuto Jumalalle! Sataprosenttisen kuuro syntymästä asti”.

³⁴⁵ TV7. *Herätyksen läpimurto. Uskomattomia ihmeitä lähetyskentällä*. 30.3.2017 klo. 00:00

Videolla näkyy myös nainen, joka sanoo parantuneensa vuosia kestäneestä jatkuvasta kivusta, lähes kuuro nainen, jonka korvat ovat nyt avautuneet sekä mies, joka kokee evankelistan tilaisuuden aikana näön palautuneen kolme vuotta sitten sokeutuneeseen silmään.

Taisto Lehikoisen mielestä tämän kaltaista toimintaa voidaan pitää epäeettisenä. Hän sanoo sairaiden ”näyttelevän” vai omaa rooliaan mediaspektaakkelissa. Lehikoinen kuitenkin myöntää, että parantajasaarnaajan ohjelma saattaa herättää yleisössä uskonnollisia kokemuksia ja antaa katsojille hengellisiä merkityksiä. Hänen mukaansa uskonnollisessa mediassa hengellistä sisältöä pidetäänkin aina formaattia tärkeämpänä. Silti yhdysvaltalaisissa tutkimuksessa on todettu, että sähköisessä kirkossa tämän kaltainen muoto on lähes vakiintunut. Kaikki tunnetuimmat televisioevankelistat käyttivät samanlaista tähtisaarnaajan ympärille rakennettua ohjelmaformaattia.³⁴⁶

Rituaalitutkija Ronald Grimes nostaa liturgian yhdeksi keskeiseksi nykyisin esiintyväksi rituaalin muodoksi. Mediarituaali ja liturgia muistuttavat toisiaan käsikirjoitettuina, suunniteltuina ja toistuvina riitteinä, joiden kummankin suorittajilla on tapahtumassa omat roolinsa. Huomattavaa on, että siinä missä muun muassa Sumiala-Seppänen nostaa mediarituaalin keskiöön sen suorittajan, Grimes painottaa liturgian yhteydessä suorittajien roolin pienenemistä. Liturgiassa on hänen mukaansa ainutlaatuista se, että se ei ole vain kommunikaatiota ja julistavaa, vaan se myös kysyy. Grimes sanoo, että liturgiassa ihminen lähestyy pyhää kunnioittavasti, kysyvällä mielellä, odottaa äänettömänä ja lopulta julistaa, kuinka asiat perimmiltään ovat. Liturgian suorittaja toimii aktiivisesti tullakseen ohjatuksi ylhäältä, tuonpuoleisesta. Tämä paradoksaalinen toiminta kohti toimimattomuutta, liturgian toimittajan oman toiminnan loppumista, on huomattavissa kaikissa liturgisissa toiminnoissa: kristittyjen ehtoollisessa, sufien tanssissa, taolaisessa alkemiassa, zeniläisessä meditaatiossa tai juutalaisessa synagogapalvelussa.³⁴⁷

Monista yhteisistä tekijöistä huolimatta TV7:ssä nähtävä mediarituaali ja Grimesin kuvailema liturgia näyttävät poikkeavan tässä suhteessa toisistaan. Vaikka monessa tutkimusviikon ohjelmassa juontaja luki Raamattua ja rukoili, ja ruudussa nähtiin todistusvideoita, juontaja ei näyttänyt jäävän tai jättäytyvän missään vaiheessa toimimattomaksi ja yksin pyhän ohjaamaksi. Toimimaton

³⁴⁶ Lehikoinen 2003, 246.

³⁴⁷ Grimes 2010, 43.

toimijuus ei vaikuta olevan televisionomaista ja sen medialogikan mukaista esiintymistä.

4.3 Studio, kuvausympäristö ja visuaalinen ilme valmistaavat tilaa rituaaliselle viestinnälle

Rituaalit edellyttävät sille tarkoitettua tilaa, jossa rituaalinen kommunikaatio tapahtuu.³⁴⁸ Rituaalit tapahtuvat monissa kulttuureissa niille omistetuissa sakraalituloissa, kirkoissa, tempeleissä ja pyhäköissä. Kanadassa tekemässään, kirkkotilaa käsittelevässä haastattelututkimuksessa, Joel Thiessen ja Bill Mc Alpine huomasivat, että tutkimuksessa mukana olleiden kirkkojen johtohenkilöt painottivat sakraalitilan merkitystä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kirkkotilan tarkoitus ei ole vain vahvistaa vertikaalista suhdetta ihmisten ja Jumalan välillä, vaan antaa myös mahdollisuus yksilöllisille ”uskonnollisille matkoille” ja ”muuttumiselle”. Sakraalitulalla on käytännöllisten, jumalanpalveluksen ja rituaalin suorittamiseen liittyvien ominaisuuksien lisäksi myös vielä näitä pidemmälle meneviä epistemologisia ja ontologisia merkityksiä. Tila, jossa rituaali tapahtuu, antaa käyttäjilleen vastauksia kysymyksiin tiedon olemuksesta ja olevaisuuden luonteesta.³⁴⁹

Tutkimusmateriaalin perusteella TV7:n ohjelmat voidaan jakaa kuvauspaikkansa, tässä yhteydessä tilansa, suhteen karkeasti kolmeen osaan: studiossa kuvattuihin tuotantoihin, tilaisuustaliointeihin ja ulkona toteutettuihin ohjelmiin. Suurin osa ohjelmista oli kuvattu tilassa, joka näytti usein samalta tai samanlaiselta studiolta. Lavasteet olivat monessa ohjelmassa varsin yksinkertaiset ja muistuttivat toisiaan. Esiintyjien takana oli yleensä lähes koko kuvausalan taustan peittävä yhtenäinen lavaste. Taustan ollessa yksivärinen, se oli useimmiten sininen. Esimerkiksi ohjelmissa *Rakkauten kosketuksessa*³⁵⁰, *Jumala Puhuu*³⁵¹ ja *Herätysliikehdintää*³⁵², tausta oli joko sininen tai valaistu sinisellä valolla. Sinisen värin käytön voidaan arvella ohjelmien tekijöiden visuaalisen ja esteettisen ratkaisun lisäksi vahvistavan tuttuutta ja kanavan brändiä, käyttäähän TV7 markkinoinnissaan ja kanavatunnuksissaan nimenomaan sinistä.³⁵³

³⁴⁸ Sumiala 2010, 87–88.

³⁴⁹ Thiessen & McAlpine 2013, 133, 137.

³⁵⁰ TV7. *Rakkauten kosketuksessa*. *Elämämme on sanojemme tulosta* 4/5. 29.3.2017 klo 20:00.

³⁵¹ TV7. *Jumala puhuu*. *Huolenpito*. 28.3.2017 klo. 20:00, *Jumala puhuu*. *Keidashetki*. 31.3.2017 klo. 00:30.

³⁵² TV7. *Herätysliikehdintää*. *Mika Aalto*. 29.3.2017 klo 21:15.

³⁵³ Kts. tv7.fi.

Studion lavasteet muuttuvat tarpeen mukaan eri ohjelmia varten.³⁵⁴ *Jumala puhuu* –ohjelman³⁵⁵ sininen lavastus oli rakennettu huonemaiseksi.

Televisiokuvassa näkyi kaksi seinää ja niiden muodostama kulma. *Sanan ja rukouksen tuoksussa*³⁵⁶ studion tausta näytti muurilta, *Varustamossa*³⁵⁷ studiosta oli tehty merellinen. Ohjelman yleisilme oli hillitty, taustalla näkyi kuva rahtilaivasta satamassa, lavasteiksi oli aseteltu kalastusverkkoja ja pelastusrenkas ja pöydän virkaa toimitti vanhan näköinen puutynnyri. *Pyhä Henki tänään*³⁵⁸ -ohjelmassa lavastukseen oli tehty vaihtelua paneloinnilla, sijoittamalla puinen pariovi keskelle lavasteita ja ripustamalla raastinrautoja roikkumaan katosta. *Uskosta totta*³⁵⁹ huokui arvokkuutta ja tyylikkyyttä. Tummaan studioon oli ripustettu kattokruunuja, lavasteet olivat pinkkejä, ilmassa oli usvaa ja ohjelman tekijät keskustelivat keskellä studiota olevan mustan flyygelin äärellä.

Vaikka lavasteet muuttuvatkin ohjelmasta toiseen, tarkkaavainen katsoja pystyy varmasti havaitsemaan TV7:n studiokuvassa tuttuutta. Tunnistettava tila, johon liittyy ohjelmien hengellinen sisältö, voi antaa tilalle itselleen turvallisuuden ja pyhyiden tuntua. Thiessen ja McAlpine painottavat sakraalitalan merkittävyyttä. Tila voidaan kokea kotina, jossa tuntuu turvalliselta sen ulkopuolella vaanimia epäjärjestyksen uhkia vastaan. Se ympäröi ja sulkee läsnäolijat syleilyynsä. Sanan tai symbolin tavoin sakraalitalat paljastavat tuonpuoleista enemmän kuin osanottajat ja asiayhteys antaa odottaa.³⁶⁰

Omassa studiossa kuvatut ohjelmat ovat kuitenkin vain osa kanavan ohjelmistoa. Joissain ohjelmissa näkyy erilaisia studioympäristöjä. Esimerkiksi *River Helsingin*³⁶¹ juonnot oli kuvattu katutason kaupunkistudiossa, River Helsinki –seurakunnan tiloissa ikkunaa vasten. Taustalla näkyy vilkkaasti liikennöity katu. Ikkunan ohi kulkee jalankulkijoita ja paljon autoja.

³⁵⁴ TV7 mainitsee verkkosivuillaan toimitiloissaan olevasta studiosta. (Tv7.fi. [Http://www.tv7.fi/vod/player/37755/](http://www.tv7.fi/vod/player/37755/)). Samoin Ojarekset kirjoittavat kirjassaan *Jumalan seitsemäs ihme* TV7:n studion rakentamisesta (Ojares & Ojares 2007, 236). 25. huhtikuuta 2010 lähetetyssä *Seitsemän* -ohjelman jaksossa *Taivas Studio avautui* (Tv7.fi. <http://www.tv7.fi/vod/player/8900/>) ollaan kanavan kolmannen studion avajaisissa. Katseluajanjakson ohjelmien perusteella välittyy mielikuva useasta ohjelmasta, jotka on kuvattu samoissa studioissa. Internet-sivujensa mukaan "TV7 on kanava, jolla on suomalaisiksi tv-kanavaksi poikkeuksellisen paljon omaa tuotantoa." (Tv7.fi <http://www.tv7.fi/vod/player/8900/>) Monen ohjelmien tuottajaksi mainitaan niiden lopputeksteissä TV7:n taustajärjestö Ristin tuki ry.

³⁵⁵ TV7. *Jumala puhuu. Huolenpito*. 28.3.2017 klo. 20:00.

³⁵⁶ TV7. *Sanan ja rukouksen tuoksua. Pyhähenki*. 29.3.2017 klo. 23:45.

³⁵⁷ TV7. *Varustamo. Mitä jos lähtis 1/4*. 28.3.2017 klo 21:15.

³⁵⁸ TV7. *Pyhä Henki tänään. Profeetta*. 27.3.2017 klo. 22:30.

³⁵⁹ TV7. *Uskosta totta. Kun epäusko iskee*. 28.3.2017 klo. 17:00; *Uskosta totta. Tehkää parannus*. 30.3.2017 klo. 21:15.

³⁶⁰ Thiessen & McAlpine 2013, 137–139.

³⁶¹ TV7. *River Helsinki. Elämistemme standardi on Jumalan sana*. 31,3,2017 klo. 00:00.

Rituaalitilaa tutkinut Jonathan Smith sanoo, että rituaalitila, temppeli, eroaa muista tiloista. Siellä mikään ei ole satunnaista vaan kaikki seikat vaativat huomiota. Temppeli on kuin kaukoputki tai tähtäin, jonka avulla on mahdollista keskittää huomio siihen, mikä on merkittävää. Näin toimii parhaimmillaan myös median rituaali. Lähetyskseen valitut, tavalliseen elämään liittyvät aiheet, saattavat tuntua katsojasta merkittäviltä. Ne ovat osa lähetystä, mediarituaalia, eivät vain hänen omaa arkeaan.³⁶²

Televisio-ohjelmien, erityisesti uutisten analyyseissä, tutkijat ovat kiinnittäneet huomiota lähetysten visualisten elementtien ja puheen sisällön välisiin suhteisiin. Visuaalisten tekijöiden, kuten esimerkiksi lähetyksissä nähtävien videoiden, ohjelmatunnusten, grafiikan ja lavasteiden tehtävä voidaan ajatella olevan ensisijaisesti katsojan huomion saaminen. Denis McQuail summaa tämän yritykseksi vaikuttaa ja vahvistaa katsojan tulkintaa käsiteltävästä aiheesta. Hänen mukaansa “on selvää, että televisiossa visuaalisten ja auditivisten elementtien valinta, järjestys ja vuorovaikutus on suunniteltu” tätä tarkoitusta varten.³⁶³

*TV7 Israel News*³⁶⁴, *Jerusalem studio*³⁶⁵, *Christian world news*³⁶⁶ sekä *Yliluonnollista*³⁶⁷ ovat visuaalisesti toistensa kaltaisia. Ohjelmat on kuvattu television uutislähetyksistä, ajankohtaiskatsauksista ja talk-show -ohjelmista tutuissa esillepanoissa ja studioissa, joissa juontaja ja mahdolliset lähetyksen vieraat istuvat korkean kaarevan pöydän takana. Pöydän etuosa on umpinainen, joten esiintyjät näkyvät vain vyötäröstä ylöspäin. Esiintyjien takana on ohjelmasta riippuen seinä, ikkuna tai lavaste. Taustassa on näyttöjä, joissa näkyy grafiikkaa tai videokuvaa. Studio-osuuksien lisäksi näissä ohjelmissa nähdään kuvitusvideoita ja insertejä. *Yliluonnollista*-ohjelman studiovieraiden kertomuksia on dramatisoitu näyttelijöiden esittämällä, lyhyillä kohtauksilla, joita näytetään samaan aikaan, kun vieras kertoo tarinaansa.

TV7:n ohjelmistossa ei tutkimusviikolla nähty yhtään perinteisessä, niin katolisessa, luterilaisessa kuin ortodoksisessakaan kirkossa kuvattua ohjelmaa. Kirkkorakennuksilla on ollut kristillisessä perinteessä erityinen tehtävä, joka

³⁶² Smith 1987, 103–104.

³⁶³ McQuail 1992, 233–234.

³⁶⁴ TV7. *TV7 Israel News*. Uutiset Israelista esitetään arkipäivisin klo. 21:00.

³⁶⁵ TV7. *Jerusalem studio*. 31.3.2017 klo. 20:30.

³⁶⁶ TV7. *Christian World News*. 31.3.2017 klo. 21:45.

³⁶⁷ TV7. *Yliluonnollista*. *Vieraana David Hernandez*. 27.3.2017 klo. 23:00, *Yliluonnollista*. *Vieraana James Goll*. 31.3.2017 klo. 19:30.

ulottuu niiden fyysisiä olemuksia pidemmälle. Erityisesti katolisessa traditiossa kirkot eivät ole vain suojia sadetta ja tuulta vastaan. Ne kantavat seiniensä sisällä kirkon muistia pelastuksesta ja traditiota, joka yhdistää menneen, nykyisyyden ja tulevaisuuden. Paul O'Donnell painottaa kirkkojen olevan osia tarinassa, joka kertoo olennaisimman kristillisestä uskosta, julistaa Jumalan luontoa ja tekee näkymättömän kosketeltavaksi.³⁶⁸

Vaikka perinteisiä kirkkoja ei lähetyksissä ollut, eräät kanavan ohjelmista olivat kuitenkin moderneissa, seurakuntakäytössä olevissa rakennuksissa taltioituja tilaisuuksia. Ulkomaiset tilaisuustaltioinnit oli kuvattu suurissa megakirkoissa, jotka muistuttavat konserttisaleja. Suomalaiset kokoukset oli puolestaan kuvattu pienehköissä, arviolta korkeintaan muutama sata henkeä vetävissä seurakuntatiloissa tai rukoushuoneissa.

Televisiolähetyksinä nämä tilaisuudet olivat meditoitua uskonnon harjoittamista, median välittämiä hengellisiä tilaisuuksia ja osia rituaaleista, jotka tapahtuivat fyysisessä ympäristössä ilman televisiointiakin. Tilaisuustallenteita tutkimusviikon ohjelmista olivat ulkomaiset *Daved Jeremiah, Iloa Arkeen – Joyce Meyer*³⁶⁹, *Hillsong TV*³⁷⁰, *Yliluonnollista nyt*³⁷¹, *Passion for Christ*³⁷², *Derek Prince*³⁷³, *Kensington temple*³⁷⁴ sekä kotimaiset *One Way*³⁷⁵, *Come home*³⁷⁶ ja *Life in him*³⁷⁷. Yhteistä näille ohjelmille oli musiikin pieni, lähes olematon osuus. Mikään ohjelmista ei ollut kokonainen jumalanpalvelus tai hengellinen tilaisuus, vaan lähetyksiin oli valittu mukaan ainoastaan tilaisuuden pääpuhujan osuus.

Osa tutkimusviikon ohjelmista oli kuvattu ulkona. *Johanneksen evankeliumissa*³⁷⁸ juontajien takana näkyi järvimaisema, *Avaimedian haastattelussa*³⁷⁹ oli tehty joen rannalla, ja *Ermoissa*³⁸⁰ lapset tutustuivat Särkänniemen akvaarioon ja kuuntelivat opetusta maatilalla, ponitauksen

³⁶⁸ O'Donnell 2009, 429.

³⁶⁹ TV7. *Iloa arkeen – Joyce Meyer. Valheet, jotka saattaa uskoa.* 29.3.2017 klo 19:00

³⁷⁰ TV7. *Hillsong TV. Olet saanut lahjoja.* 30.3.2017 klo 22:15.

³⁷¹ TV7. *Yliluonnollista nyt. Riemuvuosi.* 31.3.2017 klo 23:30.

³⁷² TV7. *Passion for Christ. Tiedä kuka olet Jeesuksessa 1/2.* 27.3.2017 klo. 22:00.

³⁷³ TV7. *Derek Prince. Kuinka rukoilla Israelin puolesta.* 30.3.2017 klo. 00:30.

³⁷⁴ TV7. *Kensington Temple. Hengen armoitukset: Abraham.* 28.3.2017 klo. 23:00.

³⁷⁵ TV7. *One Way. Mitä merkitsee herraus? Osa 1 / 2.* 30.3.2017 klo. 23:00.

³⁷⁶ TV7. *Come Home. Elämässä opittua. Osa 3.* 27.3.2017 ja uusinta 1.4.2017 klo. 00:00. Ohjelma esitettiin lauantain puolella, sillä perjantain kahdeksan tunnin ohjelmiston ensilähetyksaika on klo. 17:00–01:00.

³⁷⁷ TV7. *Life in him. Åkerblomsparken, Kevlax.* 28.3.2017 klo. 22:25.

³⁷⁸ TV7. *Johanneksen evankeliumi. Joh. 18–21. Jeesus, Vapahtajamme.* 28.3.2017 klo. 18:30.

³⁷⁹ TV7. *Avainmedia haastattelussa. Zhang Rongliang – Lujana Kristuksessa.* 30.3.2017 klo. 18:30.

³⁸⁰ TV7. *Ermot. Ermot akvaariossa.* 28.3.2017 klo. 17:30.

edessä. Jotkin ohjelmista veivät katsojan Israeliin. Ohjelmassa *Pastori Tommy Liljan seurassa*³⁸¹ nähtiin otoksia eri puolilta Israelia, kun taas *Jerusalem muureilla*³⁸² oli kuvattu vain yhdessä paikassa kukkulalla siten, että ohjelman toimittajan, Lars Enarsonin selän takana avautui näkymä Jerusalemiin. *Israelin vuorissa*³⁸³ juontajapariskunta Mia ja Jyrki Valkeakari kertovat ohjelmassa sitä kuvattavan Israelin Samariassa.

Aivan kuin televisiostudio tai kuvauspaikka suunnitellaan ohjelman tekemistä ja sen viestiä silmällä pitäen³⁸⁴, rituaalilakin on usein valmisteltu etukäteen rituaaliseen käyttöön ja sieltä löytyy rituaalin suorittamiseen tarvittava esineistö.³⁸⁵ Johanna Sumiala-Seppänen toteaa yhdysvaltalaisen sähköisen kirkon olevan loistelas ja visuaalisesti rikas. Se käyttää runsaasti rekvisiittaa ja loistokkaita lavasteita. Ohjelmia lähetetään lasipalatsista ja televisioevankelistat puolisoineen nähdään ruudussa näyttävästi pukeutuneina.³⁸⁶ Suomalainen sähköinen kirkko on puolestaan niukempi ja hillitympi. TV7:n ohjelmien visuaalinen ilme, esillepano ja lavastus muuttuvat katsottujen ohjelmien perusteella vain vähän. Saman tyyppisten ohjelmien ollessa kyseessä, variaatiota on niukalti. Esimerkiksi studiossa kuvatut suomenkieliset ohjelmat näyttävät pääpiirteiltään samalta. Yksinkertaista samanlaista studiotilaa muunnellaan kulloinkin tarvittavaan muotoon ja visuaalisuuteen. Useassa ohjelmassa juontaja, toimittaja ja vieraat istuvat vinosti rinnakkain tai puoliympyrän muotoon asetetuilla nojatuoleilla keskellään matala pöytä. Näin oli muun muassa ohjelmissa *Herätysliikehdintää*³⁸⁷, *Mesila 2*³⁸⁸, ja *Jumala puhuu*³⁸⁹. Televisiokanavan perustajan, Martti Ojareksen vetämässä ohjelmassa *Isännän pöydässä*³⁹⁰ pyöreä pöytä, jonka ääressä Ojares ja lähetyksen vieras Ilkka Salminen keskusteleval, oli jo ohjelman nimen takia olennaista.

Median rakentamille rituaaleille on luonteenomaista, että ne voivat olla ja elää samanaikaisesti monessa eri tilassa. Median luomaa tilaa voidaan katsoa myös lähetysten ja vastaanottajien suhteen näkökulmasta. Tämä tila ei ole fyysisesti studiossa, televisiokanavalla kuin vastaanottajan kotonakaan. Tämä

³⁸¹ TV7. *Pastori Tommy Liljan seurassa. Jotain on tapahtumassa Israelissa.* 28.3.2017 klo. 23:30.

³⁸² TV7. *Jerusalem muureilla.* 29.3.2017 klo. 23:15.

³⁸³ TV7. *Israelin vuoret. Samarian riemuvuosi.* 30.3.2017 klo. 20:30.

³⁸⁴ Kts. mm. McQuail 1992, 233–234.

³⁸⁵ Thiessen & McAlpine 2013, 134.

³⁸⁶ Sumiala-Seppänen 2001, 123.

³⁸⁷ TV7. *Herätysliikehdintää. Mika Aalto.* 29.3.2017 klo. 21:15.

³⁸⁸ TV7. *Mesila 2. Adjektiiv. Osa 9/10.* 29.3.2017 klo. 20:30.

³⁸⁹ TV7. *Jumala puhuu. Keidashetki.* 1.4.2017 klo. 00:30.

virtuaalinen tila on luonteeltaan kuviteltu, mutta siinä syntyvä yhteys voi olla hyvin todellinen. Lähetysten minuutit täyttyvät rituaalisella kommunikaatiolla. Kanavan katsojat saavat median rituaaleissa yhteisen ja samanaikaisen, eri fyysisissä paikoissa jaetun kokemuksen ja heitä yhdistää tietoisuus siitä, että juuri nyt, samaan aikaan, muutkin kokoontuvat katsomaan samaa lähetystä.³⁹¹

Thiessenin ja McAlpinen mukaan sakraalitila auttaa ihmisiä pohtimaan, ”missä he ovat olleet, missä he ovat ja minne ovat matkalla”.³⁹² Monet Thiessenin ja McAlpinen tutkimukseen osallistuneet kertoivat, että uskonnollisten rituaalien toistaminen sakraalitulassa heijastaa haastateltujen omaa halua palauttaa asiat järjestykseen, ”tehdä asiat jälleen uudeksi”. Rituaalit auttavat puhdistumaan epäpuhtauksista ja negatiivisista asioista ja kokemaan uudistumista. Rituaalitila, pyhäkkö, koetaan usein paikaksi, jossa päästään vaikeuksien yli ja puhdistaudutaan kamppailun jättämistä muistoista ja tahroista.³⁹³ On huomattava, että nämä tutkijat asettavat rituaalitulassa rituaalin kautta saavutettavan henkilökohtaisuuden lähes yhtä tärkeäksi transsendentin kohtaamisen ja yhteisön vahvistumisen kanssa. Mediarituaalista puhuttaessa Lehikoinen on samoilla jäljillä. Hän sanoo median pyrkivän tulemaan julkiseksi pyhäksi tilaksi nimenomaan rituaalisen toiminnan ja vastaanoton kautta. Samalla kun media rituaalitulana yrittää rakentaa täydellistä yhteisöä, se antaa tilaa ”aidolle henkilöllisyydelle”.³⁹⁴

4.4 Symbolinen viestintä ja rituaalin symbolit

Visuaalisesta hurskaudesta kirjoittanut taidehistorioitsija David Morgan sanoo uskonnollisten kuvien olevan tärkeässä osassa yhteisöllisen uskonnon rakentamisessa. Jeesuksen kuvat ovat monille uskovaisille erityisen vaikuttavia ja Morgan esittääkin hartauden harjoittamisen yhteydessä tapahtuvan Jeesuksen populaaritaitteesta tuttujen kasvokuvien katselun paljastavan Kristuksen olemuksen ja tehostavan Jeesuksen hengellisen läsnäolon tuntua. Uskonnollisten kuvien teho ”rakentuu sen kokemisesta, että se mitä nähdään, ja se mitä odotetaan nähtävän, vastaavat toisiaan”.³⁹⁵ Morgan painottaa kuvien yhdessä jaettua merkitystä: ”Muistin kollektiivisena ja sosiaalisena toimintana, kuva yhdistää vakaumuksellisen katsojan muihin uskoviin, niihin, jotka näkevät siinä (kuvassa)

³⁹⁰ TV7. *Isännän pöydässä*. 29.3.2017 klo. 17:00.

³⁹¹ Sumiala 2010, 88–91.

³⁹² Thiessen & McAlpine 2013, 137.

³⁹³ Thiessen & McAlpine 2013, 138.

³⁹⁴ Lehikoinen 2003, 241.

saman samankaltaisuuden. Visuaalisella hurskaudella on tämän takia voimakas yhteisöllinen vaikutus”.³⁹⁶

Tarkasteltavana olevassa TV7:n ohjelmistossa uskonnollisia kuvia ja symboleita näkyy vähän. Vain harvassa ohjelmassa studion tai tilaisuustallenteen rekvisiittana on risti tai tyylitelty ristin muotoinen lavaste. Kristillistä kuvataidetta ei lähetyksissä nähdä. Johanna Sumiala-Seppänen arvelee kuvaston puuttuessa uskonnollisen televisiolähetyksen kuitenkin voivan toimia samanlaisena katseiden kohteena kuin Morganin tarkoittamat kuvat. Jos katsojalla on jo entuudestaan käsitys uskonnon luonteesta ja olemuksesta, ”hartaudelliset katseet” yrittävät sovittaa ohjelmassa nähtävää uskonnollista todellisuutta yhteen ennakkoymmärryksen kanssa. Yksinkertainen studio pelkistettyine lavasteineen sopii Sumiala-Seppäsen mielestä suomalaiseen luterilaiseen eetokseen pelkistetystä jumalanpalveluksesta.³⁹⁷ Samankaltainen koreilemattomuus yhdistyy Thiessenin ja McAlpinen päätelmissä vapaiden suuntien³⁹⁸ rukoushuoneisiin ja jumalanpalveluselämään.³⁹⁹ Television kuva onnisuu tällöin kommunikoidaan hartaudellisten katseiden kanssa. Muun uskonnollisen ”rekvisiitan” puuttumisen takia yksinkertainen rituaaliympäristö mahdollistaa jo yksinkin visuaalisen hurskauden kokemisen.⁴⁰⁰

Media tarjoaa mahdollisuuden muutokseen ja uuden oivaltamiseen. Jo olemassa olevien symbolien rinnalle syntyy uusia.⁴⁰¹ Robert A. White sanoo karismaattisten saarnamiesten ja televisioevankelistojen nousseen evankelikaalisen liikkeen ja sähköisen kirkon piirissä uudennaisiksi pyhän läsnäolon symboleiksi. Tällainen henkilö on profeetallinen saarnaaja, joka kokee saaneensa kutsumuksensa suoraan Jumalalta ja pystyy pitämään kuulijansa tiukasti otteessaan. Jumalan avulla hän tekee ihmeitä, parantaa sairaita ja saa käännetyt kuulijoitansa kristityiksi.⁴⁰² Jo aikaisemmin mainittu Sid Rothin isännöimän *Yliuonnollista* –ohjelmassa⁴⁰³ esitetty katsojapalaute tuntuu vahvistavan Whiten huomiota television saarnamiehestä uutena pyhänä symbolina. Bonnie H. kertoo parantuneensa selkäkivustaan ohjelman

³⁹⁵ Sumiala-Seppänen 2001, 119; Morgan 1998, 2-3, 31, 34, 38, 43, 45, 48.

³⁹⁶ Morgan 1998, 48.

³⁹⁷ Sumiala-Seppänen 2001, 119, 123–124.

³⁹⁸ Vapaat suunnat ovat Suomessa evankelisluterilaisesta kirkosta erillään toimivia kristillisiä liikkeitä. Kärkkäinen 2005, 285–286.

³⁹⁹ Thiessen & McAlpine 2013, 134.

⁴⁰⁰ Sumiala-Seppänen 2001, 119, 123–124.

⁴⁰¹ Lehikoinen 2003, 241.

⁴⁰² White 1997, 58–59.

aikaisemman jakson vieraan käskettyä televisioruudussa kivun lähteä. Hän on hämmentynyt televisiossa vierailleen saarnamiehen kautta tapahtuneesta paranemisesta ja sanoo tapahtuman vahvistavan uskoa Jumalan työhön.

White nostaa saarnaajan taustaorganisaation tai seurakunnan myös merkitystä antavaan asemaan. Whiten mukaan se on ”toissijainen pyhä symboli”. Tämä yhteisö auttaa ja mahdollistaa keulakuvansa toiminnan ja muuttumattoman Jumalan sanan esillä pitämisen.⁴⁰⁴ Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta TV7:n ohjelmat ovat kanavan taustajärjestö Ristin Tuki ry:n kustantamia ja tuottamia. Mahdollisia ohjelmantekijöiden omia taustaseurakuntia tai -yhdistyksiä mainitaan vain harvoin. Whiten ajattelua seuraten, TV7 voitaisiin nostaa sähköisen kirkon toissijaiseksi pyhäksi symboliksi. Tämä oli havaittavissa muun muassa aikaisemmin kuvaillussa Seppo Pehkosen puheenvuorossa *Pyhän Hengen ilta* -ohjelmassa.⁴⁰⁵

Televisioevankelismien pyhiin symboleihin on joissain tutkimuksissa luettu mukaan ihmisiä kohdanneet Jumalan voiman kosketukset. Näihin kuuluvat edellä kerrotun Bonnie H:n kokemuksen kaltaisten tapahtumien lisäksi muun muassa uskoontulokokemukset.⁴⁰⁶ Taivas TV7:n ohjelmistossa näitä symbolisen merkityksen saavia Jumalan voiman kosketuksia ei paria poikkeusta lukuun ottamatta konkreettisesti nähty. Se sijaan uskoontulosta, Jumalan voiman ihmeellisestä kosketuksesta ja ihmeistä puhuttiin monessa ohjelmassa. Koska erilaisten symbolien merkitykset tuodaan rituaalissa esille aina toistuvasti, ne sekä vahvistavat omaa merkitystään että uudistavat rituaaliin osallistuvaa katsojaa. Uskonnollisen sisällön rituaalisen vastaanottamisen kautta yleisö tulkitsee viestinnän transsendenttiä merkitystä. Rituaalin tehtävä ei ole vain pitää yllä vanhaa, vaan myös luoda joka kerrata jotain uutta.⁴⁰⁷

Ronald Grimesin analyysi liturgiasta pätee lähes sellaisenaan myös mediarituaaliin. Liturgiaan kuuluu toimintaa, jolla se tavoittelee jotain enemmän, kuin mitä sillä itsellään on valtaa toteuttaa. Siitä on siis tultava Grimesin mukaan ”syvää” ideoiden ja ajatusten vastaanottoa. Liturgia pyrki vastaamaan kysymyksiin ja julistamaan, miten asiat ovat. Se tapahtuu aina kulloisenkin

⁴⁰³ Kts. luku 3.3; TV7. *Ylikuunnollista. Vieraana David Hernandez*. 27.3.2017 klo. 23:00.

⁴⁰⁴ White 1997, 58–59.

⁴⁰⁵ Kts. luku 4; TV7. *Pyhän Hengen ilta. Seppo Pehkonen*. 29.3.2017 klo 22:15. TV7:n taustaorganisaatio Ristin tuki ry. vastaa monen ohjelman tuotannosta. Vaikka ohjelmien tekijät tulevat eri taustoista ja edustavat eri yhteisöjä, televisiokanavaa on kuitenkin perusteltu ajatella Whiten tarkoittamana toissijaisena symbolina.

⁴⁰⁶ Sumiala-Seppänen 2001, 86.

⁴⁰⁷ Lehtikoinen 2003, 241; Clark & Hoover 1997, 27.

tradition sanoilla.⁴⁰⁸ TV7:n yhteydessä sanoituksen ja kielen antaa sähköinen kirkko. Kuten edellisissä luvuissa olemme huomanneet, sähköinen kirkko käyttää liturgian tavoin symboleita ja viittauksia. Se pyrkii osoittamaan kaikkiin asioihin vain muutaman asian kautta. Tämä tapahtuu esittämällä tapahtumia uudestaan ja muuntamalla rakenteita toiminnaksi. Liturgit ajattelevatkin usein, että rituaalin merkitys rakentuu niistä ideoista ja teemoista, joita rituaalin tekijöillä, kristillisessä yhteydessä teologeilla ja pastoreilla oli, kun he alun perin koostivat liturgian. Grimes kuitenkin muistuttaa, että rituaalin merkitys koostuu yhtä varmasti myös niistä satunnaisista ajatuksista ja ilmauksista, joita tapahtuu rituaalin aikana niin sen suorittajalle kuin vastaanottajallekin.⁴⁰⁹

5. Taivas TV7 suomalaisena sähköisenä kirkkona

Suomalainen sähköinen kirkko on karismaattisten kristittyjen uskonnollinen media. TV7:n ohjelmissa karismaattisuus loistaa koko värikirjollaan. Raamattu, henkilökohtaiset todistukset, rukous, Israel-harrastus ja ihmeet, jopa kuolleista herääminen, löytävät ohjelmakartasta paikkansa.

Ohjelmantekijöille tehty kysely osoittaa, miten moninaisesti tutkimusjaksolla esitettyjen ohjelmien juontajat ja toimittajat identifioivat itsensä kristilliseen kenttään. Moni vastanneista kuvaili hengellistä taustaansa yhteiskristilliseksi eikä tuntenut kiinnittyvänsä vahvasti mihinkään kirkkoon tai seurakuntaan. Useimmiten vastaajat kuitenkin ilmoittivat edustavansa karismaattista, uuskarismaattista ja ratkaisukeskeistä kristillisyyttä. Evankeliointi mainittiin monessa vastauksessa tärkeimmäksi ohjelman tekemisen syyksi. Vaikka ohjelmantekijät edustavat eri kirkkoja ja seurakuntia, eivätkä välttämättä jaa keskenään samanlaista uskokäsitystä, ohjelmien perusteella usko koetaan ja eletään hyvin samoin tavoin. Eri taustoista huolimatta kaikki mahtuvat samalle kanavalle.

Suomen evankelisluterilaisen kirkon tuottamia ohjelmia ei TV7:llä nähdä. Suuri osa ohjelmista on kanavan taustayhdistyksen, Ristin Tuki ry:n tuottamia. Joidenkin ohjelmien takaa löytyy vapaiden suuntien seurakuntia tai näiden medialähetysjärjestöjä.

Ulkomaisessa tutkimuskirjallisuudessa on kiinnitetty vain vähän huomiota tekijöihin, joista uskonnollisen television ohjelmat rakentuvat. Pääpaino tutkimuksella on ollut televisioevankelistainstituutiossa ja sähköisessä kirkossa

⁴⁰⁸ Grimes 2010, 6, 43.

ilmiönä. Huomio on kiinnittynyt sähköisessä kirkossa helposti havaittaviin yksittäisiin asioihin, pääasiassa ihmeisiin, rahan keräykseen, politiikkaan ja jossain määrin yhdysvaltalaiseen evankelikaaliseen teologiaan. Uskonnollisen television formaatit näyttävät saaneen vain rajatusti huomiota.

Tämä tutkielma on kartoittanut Taivas TV7:n ohjelmia ja niissä toistuvasti esiintyviä, tunnistettavia elementtejä sisällön erittelyn avulla. Ohjelmia on peilattu yhdeksän muuttujan kautta. Näin on muodostunut kuva kanavan ohjelmistosta ja kuinka siinä tulevat esille uskonnollisen television erilaiset viestintänäkemykset.

Tutkimuksen perusteella voi päätellä eri elementtien esiintyvyyden olevan sidoksissa sähköisen kirkon ohjelmaformaatteihin. Katselujakson aikana TV7:llä nähtiin kaikkia Ellensin uskonnollisen televisio-ohjelman muotoja: saarnatuoliohjelmia, ihmeistä ja Jumalan yliluonnollisesta kohtaamisesta kertovia lähetyksiä, opettavia ja opastavia sekä mielialaa ja uskoa nostavia ohjelmia. Nämä muodot ovat tunnistetavissa myös tämän työn esiin nostamien elementtien kautta. Vaikka suurin osa ohjelmista vaikutti olevan opetusta antavia, Ellensin määrittelemät eri muodot eivät olleet aina selvästi eroteltavissa toisistaan. Samassa lähetyksessä saatettiin keskittyä osa ohjelma-ajasta Jumalan ihmeisiin toisen osan ollessa saarnatuoliohjelman tyyppinen, raamatun opetukseen paneutuva.

Näitä muotoja voidaan pitää sähköisen kirkon ohjelmaformaatteina. Säännöllisenä ja tiettyyn muotoon asetettuna toimintana, formaatit luovat mahdollisuuden rituaalitalan ja rituaalin muodostumiselle. Elementit ovat siis keskeisiä paitsi Ellensin muotojen, myös rituaalin rakennuspalikoita.

Tässä työssä tunnistetut elementit ovat kuitenkin enemmän kuin vain ohjelmien osia, formaattien palasia tai rituaalin mahdollistajia. Suomalainen sähköinen kirkko rakentuu näistä elementeistä. Aikaisemman uskonnollisen television tutkimuksen ja tämän tutkielman havaintojen perusteella, sähköinen kirkko näyttää poikkeavan niin selvästi muusta televisiosta, televisiokanavista ja -ohjelmistosta sekä muotonsa että sisältönsä suhteen, että sen voidaan ajatella olevan yksittäisen genren lisäksi jopa oma televisioformaattinsa. Tässä ajattelussa lasken saman formaatin sisään niin keskusteluohjelmat, opetustuokiot, musiikkiesitykset, evankelioivat lähetykset, tilaisuustaltioinnit kuin lastenohjelmatkin. Samoja elementtejä esiintyy eri muodoissaan näistä kaikista ohjelmatyypeistä ja monen eri tyyppisissä ohjelmissa niiden rakenne muistuttaa

⁴⁰⁹ Grimes 2010, 6, 43.

toisiaan. Niin keskusteluohjelma, opetustuokio, tilaisuustaltiointi kuin lastenohjelmakin voi sisältää rukousta, Raamatun lukemista ja katsojalle suoraan suunnattuja kehotuksia.

Keskeisin ja useimmin Taivas TV7:n ohjelmistosta esiin nouseva elementti on Raamatun lukeminen ja sen lainaaminen. Raamattu on mukana lähes kaiken tyyppisissä ohjelmissa. Valittua raamatunkohtaa käytetään televisiossa nähtävän puheenvuoron tai opetuksen perustana ja siitä haetaan oikeutusta esitettävälle mielipiteelle. Raamatun lukemisen yleisyys kanavan ohjelmistossa sopii hyvin sähköisen kirkon esiintyjien ja toimijoiden uskonnolliseen taustaan. Kyselytutkimuksen mukaan ohjelmantekijät identifioivat itsensä pääosin herätyskristillisiksi tai karismaattisiksi. Näissä ryhmittymissä on ominaista Raamatun aseman korostaminen Jumalan sanana, uskon ja elämän ylimpänä auktoriteettina.

Raamatun lukemisen rinnalla ohjelmissa nähtiin lähes yhtä usein kristityille suunnatta opetusta. Hyvä ja oikeanlainen kristillinen elämä oli tavalla tai toisella esillä kaikissa opetuksissa. Se vaatii opetusten mukaan tietoista valintaa ja halua kilvoitteluun. Opetus pyrki luomaan, vahvistamaan ja jopa muuttamaan katsojan mielipiteitä, asenteita tai uskonkäsityksiä. Esille nousi myös Paholaisen ja Jumalan välinen kamppailu, Saatana Jumalan ja Pyhän Hengen vastustajana. Sielunvihollista kutsuttiin valehtelijaksi, jonka kanssa ihmisen ei kannata neuvotella. Pääosin opetus ei kuitenkaan keskittynyt painottamaan henkien vastakkainasettelua, vaan huomio oli Pyhän Hengen toiminnan korostamisessa ja Pyhän Hengen kanssa vuorovaikutuksessa elämisen tärkeydessä.

Konkreettisina esimerkkeinä ja todistuksina vuorovaikutuksesta ohjelmantekijät korostavat itselleen, tapaamilleen henkilöille ja katsojille tapahtuneita, yliluonnollisiksi koettuja ihmeitä. Puhe ihmeistä eroteltiin tässä tutkimuksessa opetuksesta erilliseksi elementiksi. Ihmeet esiintyivät katselujakson ohjelmissa niin puheissa, kertomuksissa kuin lähetysten videoinserteissäkin. Siinä missä Raamattu ja opetus olivat kumpikin mukana noin 40% ohjelmissa, puhuttiin ihmeistä vain alle 20% ohjelmissa.

Myös rukoukset luovat sähköisen kirkon esiintyjien ja katsojien välille henkilökohtaista suhdetta. Ohjelmien rukouksista kaikkein henkilökohtaisinta ja vastaanottajan koskettamiseen tähtäävää on pyyntö katsojan pelastumisen ja syntien anteeksisaamisen puolesta. Muiden aiheiden puolesta rukoiltiin kolmasosassa katselujakson ohjelmista. Rukousten aiheet olivat moninaisia.

Jumalaa pyydettiin muun muassa parantamaan sairauksia, auttamaan taloudellisessa tilanteessa, lähettämään Pyhän Hengen voimaa, antamaan viisautta ja koskettamaan itseä tai läheistä.

Profetoiminen näyttää sähköisessä kirkossa kuuluvan yhteen rukoilemisen kanssa. Sitä nähdään sekä kotimaisissa että ulkomailla tuotetuissa ohjelmissa. Katseluviikon aikana profetioissa luvattiin rukousaiheiden lähettäjien sairauksien tai vaivojen paranevan ja helpottavan. Profetiat olivat henkilökohtaisia ja Jumalan luvattiin koskettavan vastaanottajien elämäntilanteita ja siunaavan heitä aikaisempaa enemmän.

Suomessa vilkas kristillinen, etenkin helluntailaisten keskuudessa yleinen Israel-harrastus ja sähköisen kirkon yhdysvaltalaisiin, evankelikaalisiin juuriin kietoutuvan kristillisen oikeiston piirissä virinnyt poliittinen Israelin tukeminen sekoittuvat ja näyttäytyvät Taivas TV7:n ohjelmissa moniulotteisella tavalla. Ohjelmistossa vuorottelevat muinainen raamatullinen Israel ja nykyajan Israelin valtio ja sen juutalaisten asukkaiden oikeus maahansa. Kun nykyistä Israelia ja tämän päivän juutalaisia käsitellään lähetyksessä, mukana on usein Israeliin liitetty hengellinen ulottuvuus. Israelilla ymmärretään olevan erityinen asema Jumalan suunnitelmissa. Ohjelmissa korostuu juutalaiseen kansaan ja erityisesti Jerusalemiin ja kaupungin pyhiin paikkoihin liittyvät profetalliset ja eskatologiset odotukset. TV7:n, suomalaisen sähköisen kirkon suhde Israeliin on niin läheinen, että kanava jopa lähettää päivittäin Jerusalemissa uutislähetyksen ja taustoittaa ajankohtaisia asioita kolmesti viikossa nähtävän, Jerusalemissa kuvatun ajankohtaisohjelman kautta. Ohjelmistossa on myös heprean kielen opetusohjelmia.

Elementtinä Israel esiintyi tutkimusaikana 19% ohjelmista. Tämä ei kuitenkaan ole Israelin näkyvyyden koko kuva. Ohjelmien väleissä kanava näytti päivittäin useaan kertaan TV7:n omia Israel-aiheisia mainoksia, joissa markkinoitiin teemamatkaa Pyhään maahan ja Israel aiheista risteilyä sekä pyydettiin katsojaa tukemaan rahallisin lahjoituksin TV7:n Israelissa tekemää työtä. Mainosten henkilökohtaisuutta lisää ilmoituksissa mainittu tieto televisiokanavan perustajien mukana olosta matkoilla.

TV7:n ohjelmistossa musiikki ei ole ajallisesti arvioiden merkittävässä asemassa. Suurimassa osassa niistä katseluviikon 14:sta ohjelmasta, jotka sisälsivät musiikkia, esitettiin vain yksi tai kaksi kappaletta. Musiikin voidaan ajatella johdattavan ja rauhoittavan katsojan hetken kuluttua esitettävän

puheenvuoron sanomaa ja viestiä varten. Mediarituaalin näkökulmasta musiikilla on tärkeä rooli rituaalin rakentumisessa.

TV7 rahoittaa toimintansa pääosin katsojilta ja kristillisen televisiotyön tukijoilta saamallaan rahalahjoituksilla. Ohjelmissa katsojille muistutetaankin toistuvasti mahdollisuudesta kanavan ja kyseessä olevan ohjelman rahalliseen tukemiseen. Tuen pyytäminen esitetään usein ohjelman juontajan tai toimittajan henkilökohtaisena vetoomuksena juuri hänen ohjelmansa tekemisen varmistamiseksi. Tukieurojen keräämisen yhteydessä painotettiin TV7:ää ainutlaatuisena ja ihmeellisenä Jumalan työn välineenä ja käytettiin kristityille tuttua kieltä ja sanoja kuvaamaan kanavan roolia Jeesuksen lähetyskäskyn toteuttamisessa. Televisioyleisöä muistutettiin julistustyön olevan yhteistä kaikille kristityille, ja Jumalan luvattiin jakavan tuen antajille lahjojaan ja siunauksiaan.

Tukipyynnöjä esitettiin sanallisesti lähes 30% ohjelmista. Luku ei kuitenkaan anna täysin oikeaa kuvaa kanavalla nähdystä varainkeruusta. Joissain ohjelmissa keräystiedot ja -pyynnöt näytettiin ruudussa vain tekstinä tai grafiikkana.

Tässä työssä transmissionaalisen viestintäkäsityksen toteutumista Taivas TV7:n ohjelmistossa tarkastellaan evankelointi-elementin hahmottamisen ja tunnistamisen kautta. Evankelioinniksi laskettiin ohjelmissa esiintyvä, katsojalle suunnattu puhe, jonka päämäärä oli puhujan käsityksen mukainen, vastaanottajan tietoinen ratkaisu ja päätös tulla uskoon, luovuttaa elämänsä Jeesukselle tai kääntyä kristityksi. Ohjelmissa nähtävä evankelointi on henkilökohtaista. Kun evankelointi lähestyy uskonratkaisuun kehottavaa hetkeä, puhe suunnataan usein suoraan kameralle ja katsojalle. Kuvakoko muuttuu intensiivisemmäksi ja rajautuu vain puhujaan. Kristillinen usko esitetään positiivisena ja tavoiteltavana asiana, ja katsojille vakuutetaan uskonratkaisun olevan elämää eheyttävä ja paremmaksi muuttava päätös. Joissain ohjelmissa evankelointia ei erikseen korosteta muun opetuksen ja puheen yhteydessä, vaan mahdollisuus ratkaisuun Jeesuksen puoleen esitetään vasta ohjelman loppuosan rukouksessa. Eräissä katseluviikon ohjelmissa tuotiin esille kristillinen käsitys kuolemanjälkeisestä elämästä ja vakuutettiin myös helvetin olevan todellinen.

Perustavanlaatuinen ajatus TV7:n takana on sen perustajien mukaan transmissionaalisen viestintäkäsityksen mukainen evankeliumin eteenpäin vieminen. Sama ajatus tuli esiin myös ohjelmantekijöille tehdyssä kyselyssä. Evankelioinniksi mielletävää puhetta oli tämän tutkimuksen mukaan kuitenkin

vain noin joka viidennessä ohjelmassa. Vaikka varsinaista uskonratkaisuun tähtääväksi tunnistettavaa puhetta oli vähän, moni ohjelma sai kuitenkin katselupöytäkirjaan evankelointi-elementin merkinnän nimenomaan loppurukouksensa sanavalintojen takia. Jeesuksen pelastussanomien merkitys ohjelmistossa on kuitenkin tätä suurempi. Uutisia ja ajankohtaisohjelmia lukuun ottamatta lähes kaikissa ohjelmissa kerrottiin Jumalan töistä. Niin ikään henkilökohtaiset todistukset, Pyhän Hengen töistä puhuminen, laulut ja rukoukset voivat herättää vastaanottajassa kiinnostuksen evankeliumia ja televisioesiintyjän joskus hohdokkaanakin esittämää kristillistä todellisuutta kohtaan. Transmissionaalisen viestintänäkemyksen toteutumista ohjelmistossa ei voi siis mitata ainoastaan sillä, kuinka suuressa osassa ohjelmistoa esitettiin uskonratkaisuun tähtäävä viesti.

Arvioin tässä työssä TV7:ää myös rituaalisen viestintänäkemyksen valossa. Rituaalisessa viestintänäkemyksessä viestinnän päämäärä on symbolisena prosessina vahvistaa kommunikaation kautta yhteisöä, välittää sen keskuudessa tärkeinä pidettyjä arvoja ja varmistaa yhteisön säilyvyys. Toteutuakseen rituaali tarvitsee tilan, jossa rituaalinen kommunikaatio tapahtuu. Sähköinen kirkko muodostaa oman ohjelmaformaattinsa sisällä ohjelmantekijöiden ja katsojien välillä yhteisesti hyväksytyin, rituaalin mahdollistavan tilan. Läpi TV7:n ohjelmiston toteutuu erilaisten visuaalisten ja sisällöllisten elementtien rituaalisen toistuvuuden vaatimus. Monet kanavan ohjelmista muistuttavat visuaalisesti toisiaan. TV7:n ohjelmisto koostuu hyvin pitkälle ohjelmasta toiseen samankaltaisina pysyvistä tekijöistä. Tullessaan rituaalitalaan, avatessaan Taivas TV7 –kanavan, katsoja on saattanut jo virittäytyä ottamaan osaa sähköisen kirkon kokoontumiseen ja tietynlaiseen ohjelmaformaattiin. Katseluviiikon tuloksista huomaamme, miten samat elementit toistuvat jopa eri tyyppisissä lähetyksissä rukousohjelmista opetus- ja lastenohjelmiin. Toistuvuus synnyttää tuttuutta ja pysyvyyttä ja auttaa katsojaa tuntemaan rituaalitalan turvallisena. Median rituaalitalassa, television studiossa ja lähetyksessä, arkisetkin aiheet voivat saada syvempiä, symbolisia ja yhteisöllisiä merkityksiä. Ne eivät ole enää vain osa katsojan arkea, vaan ovat muuttuneet osaksi mediarituaalia.

Symbolinen kommunikaatio on rituaalin ytimessä ja rituaali rakentuu symbolien avulla. TV7 synnyttää näitä symboleja muun muassa tämän tutkimuksen havaitsemien elementtien avulla. Esiintyjät ja ohjelmantekijät pyrkivät antamaan toistuville elementeille merkityksiä ja toistuvat elementit

puolestaan oikeuttavat esiintyjien validiteettia rituaalisina toimijoina muodostamansa formaatin sisällä. Elementtien yhdistelmistä ohjelmiin rakentuu erilaisia ja eri katsojille suunnattuja koodeja ja symboleja. Televisiolähetys täyttyy erilaisista ja eritasoisesta symbolisesta kommunikaatiosta. Rituaalisten symbolien luomisessa ovat henkilökohtaiset todistukset ja puhe ihmeistä tärkeässä osassa. Ne kommunikoivat Jumalan voimaa ja voivat herättää vastaanottajassa halun saada kokea samaa kuin kertoja. Kanavan ohjelmissa Israelilla on Raamatun kertomusten historiallisena ympäristönä, kristinuskon syntypaikkana ja Jumalan lopunajan suunnitelmissa nähtävänä merkinä vahva symbolinen painoarvo.

Television henkilökohtaisuus on sähköisen kirkon mediarituaalin valttikortti. Kuten TV7:n ohjelmissa nähdään, esiintyjät käyttävät tunnustavaa puhetta vahvistamaan henkilökohtaista suhdetta katsojiinsa. Erityisesti tunnettujen saarnaajien ”oven raotus” tai ”avautuminen” henkilökohtaisista kokemuksistaan luo yhteyttä. ”Paljastukset” ovat usein vain lyhyitä, parin lauseen pituisia vihjauksia tai pieniä yksityiskohtia saarnaajan menneisyydestä. Tämä helpottaa katsojan samastumista paitsi esiintyjään, myös hänen edustamiinsa arvoihin ja ajatuksiin. Se sopii hyvin television henkilökohtaisuutta ja sensaatiohakuisuutta korostavaan luonteeseen. Televisiosaarnaaja, toimittaja, juontaja ja ohjelmien vieraat eivät tunnu katsojasta vierailta ja tavoittamattomilta. He pääsevät television ja internetin kautta katsojan olohuoneeseen, keittiöön tai mobiililaitteen näytölle. Saarnaajat eivät ole televisiolähetyksessä vain lavalla esiintyviä, kaukaisia hengenmiehiä, vaan lähellä katsojaa. Televisio asettaa tässä suhteessa evankelistat samalle viivalle muiden televisioesiintyjien ja -toimijoiden kanssa.

TV7:n ohjelmissa vierailevien henkilöiden tehtävä on kertoa elämänsä kamppailuista ja avata juontajalle ja yleisölle mahdollisia kipupisteitään. Aika ajoin lähetykset tuntuvat täyttyvän tunnustavasta, terapeutisesta ja henkilökohtaisesta puheesta. Lähetyksissä luettavien, Jumalan ihmeellisestä parantavasta kosketuksesta kertovien katsojapalautteiden ja näytettävien ihmeistä kertovien videoiden tehtävä on paitsi vahvistaa uskoa ja lisätä toivoa, myös kasvattaa juontajan roolia Jumalan voiman välikappaleena. Henkilökohtaisuus ja tuttuus tarjoavat samastumispinnan, lähentävät katsojaa ohjelmaan ja kiinnittävät häntä yhä lähemmäs mediarituaalia ja sen symboliuniversumia.

Careyn, Sumiala-Seppäsen ja Lehikoisen ajatusta seuraten, symbolisena prosessina TV7:n ohjelmat luovat, siirtävät ja välittävät television muodostaman sähköisen kirkon todellisuutta sähköisen seurakunnan jäsenille. Viestintää ei voi

tässä yhteydessä nähdä tiedonvälityksenä, vaan jaettuja arvoja vahvistavana rituaalisena toimintana. Sen kautta yksilö pääsee sisään median kertomukseen, Thiessenia ja McAlpinea mukailleen se antaa mahdollisuuden henkilökohtaiselle tutkimusmatkalle omaan itseensä ja avaa silmät näkemään, millainen suhde Jumalaan ja muihin ihmisiin on. Rituaalin kautta sähköisen kirkon muodostaman yhteisön arvot vahvistuvat ja yhteisö lujittuu. Näin TV7 ei ole enää ainoastaan televisiokanava, vaan suomalainen versio sähköisen kirkon ympärille rakentuvasta sosiaalisesta, kulttuurillisesta ja uskonnollisesta ilmiöstä.

Alussa lainattu Ristin Voiton päätoimittaja Leevi Launonen moitti TV7:ää opillisesta sekavuudesta. Sekä amerikkalaisessa että suomalaisessa sähköisessä kirkossa kukkivat karismaattisen ja uuskarismaattisen kristillisyyden kukat eri sävyissään. Ne versovat ohjelmantekijöiden taustasta ja karismaattisesta yhteiskristillisestä hengellisyydestä.

Teologinen arviointi ei ole kuitenkaan ollut tämän työn tehtävä. TV7:n ohjelmien opin ja teologian arviointi olisi mielenkiintoinen jatkotutkimuksen kohde. Tutkimus maalaisi suomalaista sähköistä kirkkoa tätä työtä selvemmin värein ja toisi esiin ulottuvuudet, jotka jäävät tämän tutkielman saavuttamattomiin.

Vain kristityt voivat tuoda taivaan kanavalle.

6. Lähde- ja kirjallisuusluettelo

6.1 Lähteet ja apuneuvot

Tv7.fi.

- Taivas TV7:n kotisivut. Viitattu 11.4.2017.

TV7:n ohjelmantekijöiden hengellinen tausta

2018 Verkkokysely ohjelmien juontajille ja toimittajille. Vastaukset (V1–V16) tekijän hallussa.

TV7 ohjelmakartta. TV7 Uutiset 1/2017

TV7. Ohjelmisto 27.–31. maaliskuuta 2017

Tv7plus.fi.

- Tv7plus-kanavan kotisivut. Viitattu 11.4.2017.

6.2 Kirjallisuus

Abelman, Robert

1990 The Selling of Salvation in the Electronic Church. – Religious Television. Controversies and Conclusions. Ed. by Abelman et al. New Jersey: Ablex Publishing Corporation. 173–183.

Anderson, Allan

2004 An Introduction to Pentecostalism. Cambridge: Cambridge University Press.

Brown, Les

1998 The American Networks. – Television: An International History. Ed. by Anthony Smith & Richard Paterson. New York: Oxford University Press.

Burge, S. R.

2009 Angels, Ritual and Sacred Space in Islam. – Comparative Islamic Studies. Vol 5. Issue 2. Sheffield: Equinox Publishing. 221–245.

Carey, James W.

1989 Communication as culture. Essays on media and society. London: Unwin Hyman.

Couldry, Nick

2003 Media Rituals. A critical approach. London: Routledge.

Clark Schofield, Lynn & Hoover, Stewart M.

1997 At the Intersection of Media, Culture, and Religion. – Rethinking Media, Religion, and Culture. Ed. Stewart M. Hoover & Knut Lunby. Thousand Oaks: Sage Publications. 15–36.

- Day, Martin S.
1984 The Many Meanings of Myth. Lanham: University Press of America.
- Douglas, Mary
1979 Implicit Meanings. Essays in Anthropology. London: Routledge.
- Durkheim, Émile
1980 Uskontoelämän alkeismuodot. Suom. Seppo Randell. Helsinki: Tammi.
- Edgerton, Gary R.
2010 The Columbia History of American Television. New York: Columbia University Press.
- Eliade, Mircea
1954 The Myth of the Eternal Return. New York : Pantheon Books.
1961 The Sacred and the Profane: The Nature of Religion. New York: Harper Torchbooks.
- Esslin, Martin
1980 Draaman perusteet. Jyväskylä: Gummerus
- Evans, Mark
2006 Open up the Doors. Music in the Modern Church. London: Equinox Publishing Ltd.
- Frankl, Razelle
1987 Televangelism. The Marketing of Popular Religion. Carbondale & Edwardsville: Southern Illinois University Press.
- Goethals, Gregor T.
1981 The TV Ritual. Worship at the Video Altar. Boston: Beacon Press.
- Grimes, Ronald L.
2010 Beginnings in Ritual Studies. Waterloo: Ritual Studies International.
- Grönfors, Martti
1982 Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. Helsinki: WSOY.
- Hietala, Veijo
1996 Ruudun Hurma. Johdatus tv-kulttuuriin. Helsinki: Yle opetuspalvelut.
- Hadden, Jeffrey K. & Shupe, Anson.
1990 Elmer Gantry: Exemplar of American Televangelism. – Religious Television. Controversies and Conclusions. Ed. by Abelman et al. New Jersey: Ablex Publishing Corporation. 13–22.
- Hadden, Jeffrey K.
1993 The Rise and Fall of American Televangelism. – The Annals of the American academy of political and social science. Religion in the Nineties. Volume 527. May 1993. Newbury Park: Sage Periodicals Press

- Hilmes, Michelle.
2003 US Television in the Multichannel Age. – The Television History Book.
Ed. by Michelle Hilmes. London: British Film Institute.
- Heino, Harri
1997 Mihin Suomi tänään uskoo. Porvoo: WSOY
- Hoover, Stewart M.
1988 Mass Media Religion. The Social Sources of the Electronic Church.
Newbury Park: Sage Publications.
1990 Ten Myths About Religious Broadcasting. – Religious Television.
Controversies and Conclusions. Ed. by Abelman et al. New Jersey: Ablex
Publishing Corporation. 23–39.
- Horsefield, Peter G.
1984 Religious Television. The American Experience. New York: Longman Inc.
- Howley, Kevin
2001 Prey TV. Televangelism and interpellation. – Journal of Film & Video.
Vol53 Issue 2/3. 23–37.
- Kärkkäinen, Veli-Matti
2005 Vapaakristillisuus, helluntailaisuus ja baptismi. – Kirkkotiedon kirja.
Toim. Pekka Metso & Esko Röykäs. Helsinki: Kirjapaja. 285–326.
- Laki Suomen lipusta
Finlex. 26.5.1978/380. [Http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780380](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780380). Viitattu 16.4.2017.
- Launonen, Leevi
2013 Opilla on merkitystä. – Ristin Voitto. 9.10.2013. 3.
- Lehikoinen, Taisto
2003 Religious Media Theory. Understanding Mediated Faith and Christian
Applications of Modern Media. Jyväskylä. Diss. Jyväskylä.
- McGrath, Alister
1999 Kristillisen uskon perusteet. Johdatus teologiaan. Helsinki: Kirjapaja.
2000 Modernin teologian ensyklopedia. Helsinki: Kirjapaja.
- McQuail, Denis
1992 Media Performance. Mass Communication and the Public Interest.
London: Sage Publications.
- Meng, Victoria
2009 Everyday a Miracle. History According to Trinity Broadcasting Network
(TBN). – Journal of Religion and Popular Culture. Volume 21(3)
- Morgan, David
1998 Visual Piety. A History and Theory of Popular Religious Images. Berkeley:
University of California Press.

Murray, Matthew.

2003 Establishment of the US Television Networks. – The Television History Book. Ed. by Michelle Hilmes. London: British Film Institute.

O'Donnel, Paul.

2009 'Place' as the Locus of 'Memory'. Conserving the Cultural Patrimony of the Church. – The Australasian Catholic Record. Vol. 86. Issue 4. Sydney: Catholic Church. Apostolic Delegate in Australasia.

Ojares, Matti & Ojares, Mirja

2007 Jumalan seitsemäs ihme. Kristillisen tv-kanavan synty Suomessa. Toim. Risto Siltanen. Helsinki: Kuva ja sana.

Pesch, Susanna

2008 Kun sisältö ratkaisee. Yhteiskristillinen televisiokanava Taivas TV7 ja suomalainen luterilaisuus. Uskontotieteen pro gradu –tutkielma. HYHUMTDK

Pietilä, Veikko

1976 Sisällön erittely. Helsinki: Gaudeamus.

Podesta, Anthony T. & Kurtzke, James S.

1990 Conflict Between the Electronic Church and State: The Religious Right's Crusade Against Pluralism. – Religious Television. Controversies and Conclusions. Ed. by Abelman et al. New Jersey: Ablex Publishing Corporation. 207–227.

Schmidt, Rosemarie & Kess, Joseph F.

1986 Television Advertising and Televangelism. Discourse Analysis on Persuasive Language. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company

Schultze, Quentin J.

1990 Defining the Electronic Church. – Religious Television. Controversies and Conclusions. Ed. by Belman et al. New Jersey: Ablex Publishing Corporation. 41–51.

1996 Evangelicals' Uneasy Alliance With the Media. – Religion and Mass Media. Audiences and Adaptions. Ed by. Stout et al. Thousand Oaks: Sage Publications. 61–75.

Smith, Jonathan Z.

1987 To Take Place. Toward Theory in Ritual. Chicago: University of Chicago Press.

Seppänen, Janne

2005 Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle. Tampere: Vastapaino.

Seurakuntalainen.fi.

2013 Seurakuntalainen.fi. Meller ilmeisesti suurituloisin hengellisen työn tekijä Suomessa. <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/meller-ilmeisesti-suurituloisin-hengellisen-tyon-tekija-suomessa/>. Julkaistu 1.11.2013. Viitattu 23.3.2017.

- Stewart, Timo R.
2015 Ja sana tuli valtioksi. Suomalaisen kristillisen sionismin aatehistoria. Helsinki. Diss. Helsinki.
- Sumiala-Seppänen, Johanna
2001 Nomadit rippituolissa. Medioidun uskonnon moraalisen järjestyksen dynamiikka (post)modernin television ja kulttuurin kontekstissa. Jyväskylä: University of Jyväskylä.
- Sumiala, Johanna
2010 Median rituaalit. Johdatus media-antropologiaan. Tampere: Vastapaino.
- Thiessen, Joel & McAlpine, Bill
2013 Sacred space: function and mission from a sociological and theological perspective. – International Journal for the Study of the Christian Church. Vol. 13. Issue 2. 133–146.
- Time
2005 The 25 Most Influential Evangelicals in America. – Time. Vol. 165 No. 6. [Http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1993235_1993243_1993303,00.html](http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1993235_1993243_1993303,00.html). Viitattu 17.4.2017.
- Tunnustuskuntiin sitoutumaton evankelikaalisuus
- Tunnustuskuntiin sitoutumaton evankelikaalisuus. – Uskonnot Suomessa. [Http://www.uskonnot.fi/uskonnot/view.php?religionId=18](http://www.uskonnot.fi/uskonnot/view.php?religionId=18). Viitattu 11.4.2017.
- Tunnustuskuntiin sitoutumaton uuskarismaattisuus
- Tunnustuskuntiin sitoutumaton uuskarismaattisuus. – Uskonnot Suomessa. [Http://www.uskonnot.fi/uskonnot/view.php?religionId=29](http://www.uskonnot.fi/uskonnot/view.php?religionId=29). Viitattu 11.4.2017.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli
2009 Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Ward, Richard F.
1996 Dreaming of New Forms and Utterances: Seeds for Ritual Reformation in a TV Culture. – Reformed Liturgy and Music. Vol. 30 nr 2. 54–58.
- White, Robert A.
1997 Religion and Media in the Construction of Cultures. – Rethinking Media, Religion, and Culture. Ed. Stewart M. Hoover & Knut Lunby. Thousand Oaks: Sage Publications. 37–64.

Liite 1. Ohjelmakartta

TALVI 2017

TV7:n päivittäinen 8 tuntia kestävä ohjelmisto esitellään kolme kertaa vuorokaudessa: illalla klo 17.00, yöllä klo 01.00 ja seuraavana päivänä klo 9.00. **Sunnuntain päiviohjelmistot eivät ole suoraan usintoja luovuttavilla.** Merkinnät ohjelmien perässä: (U) = uusinta, **** = neljä ohjelmaa kuukaudessa, *** = kolme ohjelmaa kuukaudessa, jne. Pisteohjelmaa = yksittäisiä haastatteluja, dokumentteja ja asiohjelmia. Tarkat ohjelmatiedot www.tv7.fi ja digisoittimen ohjelmaopas (EFO).

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
17.00 Jeesus – Kuningaskunta Keskusteluohjelma Israelin ajan- kotiasta tapahtumista.	17.00 Uskosta totta (U)*** Uudet jakot alk. 7.3.	17.30 Superkissa Kotonaan maailman suurin kelaileja.	17.30 Café Raamattu (U)*** Matti ja Mirja maikassa (U)* Ilpoisten piri (U)* Vain yksi tie (U)*	17.00 Passtin for Jesus (U)*** Syrtsä Olysa. Opettajana Mike Bickel on joulussa.	17.00 Raakkuden kosketuksessa (U)*** Harttainen-Piipponen.	08.30 Ruutuyhdistys 08.50 Pappi ja kaverit 09.00 Raamatun kertomuksia (U)***
17.30 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	17.30 Ermoa Maailman suurin kelaileja ja missa.	17.30 Superkissa Kotonaan maailman suurin kelaileja.	18.00 Come Home Kids *(U)** Ohjelma lapsille ja lapsimaisille.	17.30 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	17.30 Nästä raamis käsikirjoituksesta	09.30 Andrew Womackin enkelilumini näyttely (U)***
17.55 Juhlan laulut 18.00 Lästen laulat	18.00 Raamatun kertomuksia animaattorissa.	18.00 Jono Mustakorva Käsitteitä ja kalvareita kaupungista *	18.30 David Jeremih – Kymmenen kysymystä	18.00 Lembiä talo *** Raamattutapahtumista kertova animaattorissa.	18.00 Klubi 700 *** Makasiinijohdanna kasettele sestä alkajalause.	10.00 Puhjen Heresiä (U)** Kokouskatsaus puhujana Paavo Järvinen. Herätyk (U)* Puhujana Pirkko Vesavaara.
18.30 Herätyksen Johanneksen 18.40 Kulkijaksi	18.30 Ilmestyksiä avautuu Suomeksi puhuttu animaattorissa.	18.30 Pastori Tommy Liljan seurassa Johanneksen evankeliumi jakot 1-6. Alk. 21.2.	19.00–20.30 Suora esitelmäohjelma	18.30 Mesila *** Uusi testamentti avautuu David Pawsinin raamattutapahtumista.	18.30 River Heleini hyväntuulinen raamattutapahtumissa.	11.00 TV7 Jeesuksen uutiset 11.15 Israelin juhlat 11.45 Café Raamattu (U)***
19.00–20.30 Suora esitelmäohjelma	19.00–20.30 Suora esitelmäohjelma	19.30 Ronesanssi *** Filarietankke- listat vauhdissa *** Alk. 21.2.	19.00–20.30 Suora esitelmäohjelma	19.00 Helena Penttilä – Edman Parsuhdeta *** Alk. 18.3.	19.00 Helena Penttilä – Edman Parsuhdeta *** Alk. 18.3.	12.15 Pöytäkirja *** Aveksing Europe Scandinavia * 26.4. Etokana ** Arctic North *** Keskusteluohjelma David Pawsinin syvässä raamattutapahtumissa teemoinn.
20.00 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	20.00 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	20.00 Raakkuden kosketuksessa Voi Piipponen ja Aulikki Harttainen-Piipponen.	20.00 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	19.30 Villuomallista *** Vierailu tavallista ihmistä, jonka ovat kokeneet joain villuomai- sista. Dokumentaari ***	19.30 Café Raamattu (U)*** Keskusteluohjelma David Pawsinin syvässä raamattutapahtumissa teemoinn.	14.00 Pawsin *** Arctic North *** Keskusteluohjelma David Pawsinin syvässä raamattutapahtumissa teemoinn.
20.30 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	20.30 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	20.30 Mesila 2 *** Heprean alkuperä Juuret lähteillä *** Alk. 12.4.	20.30 Ajankohtaista lähi-idästä * Israelin uoret **	20.00 Israelin parlamentissa *** TV7 studioa vauhduttaa vienoita ja yleisiä.	16.00 Derek Prince *** Vainhaja jakot.	16.00 Derek Prince *** Vainhaja jakot.
21.15 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	21.15 Jeesus – Kuningaskunta Ilman rilloja Läsnä animaattorissa.	21.15 Esi Flow ** Sinau varten * Herätyksiläh- dintä *	21.15 Uskosta totta *** Uudet jakot alk. 2.3.	21.15 Israel News *** Pyhä Henki läsnä **	16.30 Superkissa (U)*** 17.00 Raamattu, evoluutio ja arkologia ****	18.00 Usko, työ ja rakkaus *** Alk. 26.3. Global Leadership Summit *** Alk. 19.2.
21.45 Signaali sydämiin *** Jeesus antoi elämän *	21.45 Signaali sydämiin *** Jeesus antoi elämän *	21.45 Viron pastorin areenalla **	21.45 Kensington Temple *** Pastori Colin Dye opettaa.	21.45 Christian World News *** Keskusteluohjelma maailmalta.	19.00 Raikkuisia Raamattua *** 19.15 Sanaan ja runon tuoksua *** 19.30 One Way ***	19.00 Raikkuisia Raamattua *** 19.15 Sanaan ja runon tuoksua *** 19.30 One Way ***
22.00 Passion for Jesus *** IHOPiata.	22.00 Passion for Jesus *** IHOPiata.	22.15 Puhjen Heresiä (U)** Keskusteluohjelma Paavo Järvinen.	22.15 Hilligan TV *** Brian Hudson Australialaista opettaa.	22.15 Mr. Hill Church *** Mark Driscollin suorakustannusta opettaa.	20.00 Martin ja Mirjan matkassa * Vain yksi tie * Ilpoisten piri * 20.30 Lembiä testamentti avautuu David Pawsinin raamattutapahtumissa.	20.00 Martin ja Mirjan matkassa * Vain yksi tie * Ilpoisten piri * 20.30 Lembiä testamentti avautuu David Pawsinin raamattutapahtumissa.
22.30 Pyhä Henki läsnä (U)** 22.30 Yhteinen mieli (U)**	22.25 Missä sinä olet? **	22.15 Puhjen Heresiä (U)** Keskusteluohjelma Paavo Järvinen.	22.45 Patrickin blogi ***	23.00 One Way (U)*** Evankeelista ja raamattutapet- taji Tapari Suonio opettaa.	21.15 Herra käyttää lääkäreitä ** Ajankäytännä tainaasta **	21.15 Herra käyttää lääkäreitä ** Ajankäytännä tainaasta **
23.00 Yhteinen mieli (U)** Sielonhoitoa haastatteluohjelma.	23.00 Kensington Temple (U)*** Pastori Colin Dye opettaa.	23.15 Jeesuksen muureilla Tulla Jenselmistä (U)*	23.00 One Way (U)*** Evankeelista ja raamattutapet- taji Tapari Suonio opettaa.	23.00 Pöytäkirja ***	21.45 Sinau näillä ***	21.45 Sinau näillä ***
00.00 Helena Penttilä – Edman Parsuhdeta (U) *** Alk. 20.3.	00.00 David Jeremih – Kymmenen kysymystä (U)***	00.00 Herätyksen Johanneksen evankeliumi jakot 1-6. Alk. 21.2.	00.00 River Heleini (U)*** hyväntuulinen raamattutapahtumissa.	00.00 Come Home (U)** Jeesus antoi elämän (U)**	22.00 Käinsekästä *** 22.30 Sinau varten (U)* Haastattelu (U)* Herätyksiläh- dintä (U)*	22.00 Käinsekästä *** 22.30 Sinau varten (U)* Haastattelu (U)* Herätyksiläh- dintä (U)*
00.30 Jumala Israelissa (U)*** Juuret lähteillä (U)*** Alk. 10.4.	00.30 Jeesuksen uutiset Herra käyttää lääkäreitä (U)**	00.30 Jeesuksen uutiset Herra käyttää lääkäreitä (U)**	00.30 Jumala puhuu *** Vanhat jakot.	00.30 Jumala puhuu (U)*** Opetustajan ohjaus Jan ja Joy Cedreutz.	23.00 Renessanssi (U)*** Filarietankke- listat vauhdissa (U)*** Alk. 26.2.	23.00 Renessanssi (U)*** Filarietankke- listat vauhdissa (U)*** Alk. 26.2.
00.30 Jeesuksen uutiset Herra käyttää lääkäreitä (U)**	00.30 Jeesuksen uutiset Herra käyttää lääkäreitä (U)**	00.30 Jeesuksen uutiset Herra käyttää lääkäreitä (U)**	00.30 Jumala puhuu *** Vanhat jakot.	00.30 Jumala puhuu (U)*** Opetustajan ohjaus Jan ja Joy Cedreutz.	23.30 Jeesuksen studio (U)***	23.30 Jeesuksen studio (U)***

Liite 2. Taulukko TV7:n ohjelmien elementeistä

ohjelma	Raamattu	Rukous	Todistus	Ihmeet	Israel	Opetus	Evankeliointi	Musiikki	Raha
maanantai	33	24	26	15	15	30	18	14	23
17:00 Jerusalem studio					*				
17:30 Jeesus - Kuningaskunta...									
17:55 Jukan laulut: Kiitän								*	
18:00 Lasten Taivas: Outo tauti		*							
18:30 Herran käsi - Jackmin Tal	*	*				*			*
19:00 Rukouksen voima		*		*			*	*	*
20:30 Jerusalemin muureilla	*				*	*			
21:00 TV7 Israel News					*				
21:15 Come Home			*	*					
21:45 Signaali sydämiin									*
21:55 Suolapala	*					*			
22:00 Passion for Jesus	*					*		*	
22:30 Pyhä Henki tänään	*	*	*	*		*			*
23:00 Yliuonnollista		*	*	*		*	*		
23:30 Iloa arkeen	*					*			*
00:00 Parisuhdetta			*						
00:30 Midor ledor								*	
00:40 Jumala Israelissa	*		*		*		*		

tiistai	Raamattu	Rukous	Todistus	Ihmeet	Israel	Opetus	Evankeliointi	Musiikki	Raha
17:00 Uskosta totta	*					*		*	*
17:30 Ermot	*	*				*			
18:00 Raamatun kertomuksia									
18:30 Johanneksen evankeliumi	*					*	*		
18:50 Kosketus: Hannele			*						
19:00 Andrew Wommack	*					*			*
19:30 Uusi elämä: Rohkaisun							*		
20:00 Jumala puhuu	*	*	*			*	*		
20:30 Jerusalem studio					*				
21:00 TV7 Israel News					*				
21:15 Varustamo			*						*
21:45 Raamattu puhuu	*								*
21:55 Armon kalliolla		*					*		
22:25 Life in Him			*					*	
22:55 Veisaten Herralle								*	
23:00 Kensington Temple	*					*			
23:30 Pastori Tommy Lilja			*	*					
00:00 David Jeremiah						*	*		
00:30 Herra käyttää lääkäreitä									

keskiviikko	Raamattu	Rukous	Todistus	Ihmeet	Israel	Opetus	Evankeliointi	Musiikki	Raha
17:00 Isännän pöydässä			*	*					*
17:30 Superkirja. Ei mukana tutkimuksessa									
18:00 Jänö Mustakorva									
18:10 Lasten kotipuu	*	*						*	
18:30 Tervetuloa kotiin		*	*			*	*		
19:00 Iloa arkeen			*			*			
19:30 Fillarievankelistat	*		*						
20:00 Rakkauden Kosketuksess:	*		*			*			*
20:30 Mesila 2: Adjektiiv.					*			*	
21:00 TV7 Israel News					*				
21:15 Herätysliikehdintä	*		*	*			*		*
21:45 Herätysliikehdintä	*	*	*	*					*
22:15 Pyhän Hengen ilta	*	*	*			*	*	*	*
23:15 Jerusalemin muureilla: Uusinta									
23:45 Sanan ja runon tuoksua	*	*				*	*	*	
00:00 Herätyksen läpimurto		*	*	*					
00:30 Derek Prince	*					*			*

torstai	Raamattu	Rukous	Todistus	Ihmeet	Israel	Opetus	Evankeliointi	Musiikki	Raha
17:00 Haastattelussa			*	*					
17:30 Café Raamattu	*								*
18:00 Come Home Kids: Kuka						*	*	*	
18:30 Avainmedian haastattelussa			*	*					
19:00 Rakkauden kosketus	*	*			*		*		*
20:30 Israelin vuoret	*	*	*		*				*
21:00 TV7 Israel News					*				
21:15 Uskosta totta		*					*	*	*
21:45 Kensington Temple	*			*		*			
22:15 Hillsong TV	*	*				*		*	
22:45 Patrickin blogi	*					*			
23:00 One Way	*			*					
23:30 Yliluonnollinen nyt	*	*	*	*		*			
00:00 River Helsinki	*	*				*	*		*
00:30 Jumala puhuu	*	*				*			*

perjantai	Raamattu	Rukous	Todistus	Ihmeet	Israel	Opetus	Evankeliointi	Musiikki	Raha
17:00 Passion for Jesus. Uusinta									
17:30 Jeesus - Kuningaskunta...									
17:55 Jukan laulut. Uusinta									
18:00 Lentävä talo									
18:30 Mesila					*				
18:45 Uusi Testamentti avautuu						*			
19:30 Yliluonnollista		*	*	*					
20:00 Israel-raportti Euroopan...					*				
20:30 Jerusalem studio					*				*
21:00 TV7 Israel News					*				
21:15 Marttyyrien ääni: Ei mukana tutkimuksessa									
21:45 Christian World News			*						*
22:15 Mars Hill Church	*	*				*	*		
23:20 Kosketus: Ulla.			*						
23:30 Salaam Aleikum		*				*	*		
00:00 Come Home: Uusinta									
00:30 Jumala puhuu: Uusinta									

Superkirja ja *Marttyyrien ääni* eivät ole mukana tutkimuksessa, koska ohjelmien tutkimusviikon aikana esitettyjä jaksoja ei ole talletettu TV7:n internetissä olevaan ohjelma-arkistoon.

Tutkimuksessa on mukana yhteensä 79 ohjelmakartan mukaan 27.-31. maaliskuuta esitettyä ohjelmaa.

TV7:n kahdeksan tuntia kestävä ohjelmisto esitetään kolme kertaa vuorokaudessa. Vuorokauden ohjelmiston ensiesitys arkisin on klo. 17:00 – 01:00.